

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

ניתן ביום 19 יוני 2022

המערערת והמשיבה שכנגד

סקובר בע"מ

-

המשיבה והמערערת שכנגד

הסתדרות העובדים הכללית החדשה -
האגף להתאגדות עובדים

לפני: סגן הנשיאה אילן איטח, השופטת לאה גליקסמן, השופטת חני אופק גנדלר
נציגת ציבור (עובדים) גב' רחל בנזימן, נציג ציבור (מעסיקים) מר דורון קמפלר

בשם סקובר בע"מ - עו"ד דפנה שמואלביץ', עו"ד אסתי נדל, עו"ד דנה כהן,
עו"ד טל הולדשטיין

בשם הסתדרות העובדים הכללית החדשה - עו"ד ענת גוטמן, עו"ד עדי גולן, עו"ד אלעד מורג,
עו"ד מוריה גליק, עו"ד רעות רינצקי

פסק דין

סגן הנשיאה אילן איטח

1. השאלה המרכזית בהליך דנן היא אם עלה בידי המשיבה והמערערת שכנגד, הסתדרות העובדים הכללית החדשה (להלן - **ההסתדרות**), להוכיח כי היא ארגון העובדים היציג בקרב עובדי המערערת והמשיבה שכנגד, חברת סְקוּבֶר בע"מ (להלן - **סקובר**). כדי להשיב על השאלה האמורה נדרש מענה לשאלות-מְשָׁנָה אלה: האם הצטרפות עובדי סקובר להסתדרות בדרך טלפונית-מקוונת היא הצטרפות כשרה או שמא נפלו בה פגמים, ואם כן - מה נפקותם? האם חלוקת דברי מאפה לעובדי סקובר שהצטרפו להסתדרות מהווה השפעה פסולה ואם כן מה משמעותה? עוד עולות בהליך זה: השאלה אם סקובר פגעה בהתארגנות ואם

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

- כן - האם יש לחייבה בתשלום פיצוי בגין כך ובאיזה שיעור, והשאלה אם בדין חויבה סקובר בהוצאות משפט.
2. שאלות אלה ועוד הגיעו להכרעתנו במסגרת ערעור וערעור-שכנגד על פסק דינו של בית הדין האזורי תל אביב (הנשיאה הדס יהלום ונציגי הציבור מר משה כהנא ומר ערן בסטר; ס"ק 20-10-63504). בפסק הדין נקבע, בדעת רוב (הנשיאה הדס יהלום ונציגי הציבור מר משה כהנא), כי חרף פגמים שונים שנפלו בתהליך ההתארגנות ובשיטת ההצטרפות, ההסתדרות היא ארגון העובדים היציג בקרב עובדי סקובר. עוד קבעה דעת הרוב כי סקובר פגעה בהתארגנות בכמה אירועים וכי יש לחייבה בגין כך בפיצוי בשיעור כולל של 80,000 ₪. כמו כן חויבה סקובר בהוצאות משפט בשיעור של 15,000 ₪. דעת המיעוט (נציגי הציבור מר ערן בסטר) קבעה כי הפגמים שנפלו בתהליך ההתארגנות ובשיטת ההצטרפות מחייבים שלא להכיר ביציגות ההסתדרות בקרב עובדי סקובר. עוד קבעה דעת המיעוט שלא הוכח כי סקובר פגעה בהתארגנות ולפיכך אין לחייבה בפיצוי וגם לא בהוצאות.
3. בהליך בבית הדין האזורי הוגשו עשרות רבות של בקשות, מאות מסמכים וניתנו החלטות רבות. גם בהליך שלפנינו הוגשו מאות מסמכים וטענות הצדדים הן רבות. בפסק דיננו זה נתמקד בִּדְרוֹשׁ להכרעה.

א. עיקרי הרקע העובדתי

4. סקובר היא חברה-בת של 10 ביס. קו. איל בע"מ (להלן - תן ביס). עיסוקה של תן ביס בהקמה ותפעול של פלטפורמה לשירותי מזון בדרך של יצירת קשר בין מסעדות לצרכנים. סקובר עוסקת במתן שירותי שליחויות לבתי עסק המקושרים עם תן ביס. סקובר ותן ביס הן חלק מקבוצת TakeAway הבינלאומית (הנקראת כיום Just Eat Takeaway.com).
5. בתקופה הרלוונטית להליך ההיררכיה הניהולית והתפקידים בסקובר הם כדלקמן: בראש סקובר עומד המנכ"ל, מר אוהד פרי. דרג ניהולי ראשון (הנהלה מצומצמת) - מנהל פרויקט התרחבות (Team Lead) ומנהלת משאבי אנוש. דרג ניהולי שני (הנהלה בכירה) - מנהל משגרה, מנהל העיר תל אביב, מנהל תהליכים, מנהל תכנון עסקי ותחזיות, מומחית רכש ומינהל ומנהלת גיוס. דרג ביניים ניהולי - 7 מנהלי ערים. תחת כל מנהל עיר פועל מערך השטח, כדלקמן: ראשי צוותים - אחראים על סידור העבודה, קליטת שליחים חדשים (מבחינת טפסים), מעקב נוכחות, טיפול בצידוד, מענה לפניות שליחים וביצוע שליחויות בשעת הצורך;

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

קפטנים - שליחים ותיקים המתפקדים כשליחים ועוסקים גם בחניכת שליחים חדשים; אסים - עובדי מחסן ציוד בתל אביב, בעיקר בעבודות אחזקה. מבצעים שליחויות לפי הצורך; שליחים - מבצעים שליחויות בפועל. נדרשים להישמע להנחיות ראשי הצוותים והמתפעלים במהלך המשמרת. כפופים ישירות למנהלי הערים; מתפעלים - יושבים מול מסכי מערכת המשלוחים. מוודאים שהמשמרת מתנהלת כסדרה, מנהלים את הפסקות השליחים ופותרים בעיות בשטח.

6. על פי קביעת בית הדין האזורי, במועד הכרזת היציגות עבדו בסקובר 1,525 עובדים בסך הכל. רובם שליחים, כ-43 ראשי צוותים, 39 קפטנים, 3 אסים, 18 מתפעלים¹.

7. בסקובר ו/או בתן ביס נעשו כמה ניסיונות התארגנות: בשנת 2018 הכירה תן ביס בהתארגנות עובדיה באמצעות הסתדרות העובדים הלאומית (להלן - הלאומית), אך המשא ומתן בין הצדדים לחתימת הסכם קיבוצי לא הבשיל לכדי הסכם. בתחילת שנת 2020 נעשה בסקובר ניסיון התארגנות, זו הפעם באמצעות הסתדרות הפועל המזרחי (להלן - המזרחי). יו"ר ועד הפעולה במסגרת התארגנות זו היה מר אדם שטיינר (להלן - מר שטיינר). ביום 28.2.20 הגישה המזרחי בקשת צד נגד סקובר בטענה לפגיעה בהתארגנות (ס"ק 20-02-68783). כעבור כ-8 חודשים, ביום 22.10.20, הודיעו הצדדים שם כי הגיעו להסכמה על מחיקת ההליך. בהתאם, בפסק דין מיום 25.10.20, נמחקה בקשת הצד של המזרחי.

8. פריצת ההתארגנות הנוכחית: מהלך ההתארגנות העומד במוקד העניין שלפנינו נפתח על ידי ההסתדרות (הכללית) באופן גלוי ביום 22.10.20, שבו, כאמור, נמסר לבית הדין על ההסכמה למחיקת בקשת הצד של המזרחי. באותו היום החלה ההסתדרות לפעול לצירוף עובדי סקובר לשורותיה. בכלל זה נשלחו לעובדים הודעות SMS שבהן היה קישור לדף מידע על ההתארגנות והודעות קוליות, נציגי ההסתדרות המתינו לעובדים בנקודות היציאה למשמרת וחילקו להם עלונים ("פלאירים") עם מידע על ההתארגנות, וטלפנים מטעם ההסתדרות יצרו עמם קשר טלפוני. למצטרפים להסתדרות הוענק שובר לקפה ומאפה או לפיצה (להלן - המאפה). בנוסף, המצטרפים להסתדרות היו זכאים מכוח חברותם בה ליהנות ממועדון ההטבות של חברי ההסתדרות.

¹ מספרי בעלי התפקידים הנקובים בסעיף זה מקורם בעיקר בתשובת סקובר לבקשת הצד העיקרית. הדיוק שלהם אינו מעלה או מוריד לענייננו והם ניתנו רק כדי לסבר את העין.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

9. עוד מקורות אותו היום (בין היתר): א. פחות או יותר במקביל לתחילת הפעילות הגלויה של ההסתדרות הודיעה סקובר לעובדים על הרחבת "תכנית התמריצים" לערים נוספות; ב. סקובר הודיעה על הקמת פורום "מדברים סקובר" להידברות בין העובדים להנהלה (להלן - **פורום סקובר או הפורום**), שהמפגש הראשון שלו נועד ליום 11.11.20; ג. מר שטיינר זומן לשימוע לפני פיטורים.
10. בהמשך היום פנתה ההסתדרות לב"כ סקובר וטענה להתערבות סקובר בהתארגנות באמצעות מנהלים וראשי צוותים, בין היתר בכך שאלה אסרו על עובדים להצטרף להסתדרות, שינו נקודות יציאה כדי למנוע מהעובדים מפגש עם נציגי ההסתדרות, הודיעו על תכנית התמריצים ועל פעילות הפורום וזימנו לשימוע את מר שטיינר.
11. במכתב מאותו היום השיבה סקובר להסתדרות כי לאור פעילות המזרחי בקרב עובדיה, היא המתינה עם זימון מר שטיינר לשימוע ועם קידום עניינים נוספים והחלה להוציאם לפועל רק לאחר שהמזרחי משכה את בקשתה בבית הדין האזורי. עוד צוין כי טענות ההסתדרות, כאילו פעולות סקובר מיום 22.10.20 נעשו כתגובה להתארגנות בה, הן משוללות יסוד משפיעות אלה המתינה זמן רב ומשההתארגנות בהסתדרות הפתיעה את סקובר. סקובר דחתה את הטענות לפגיעה בהתארגנות אך הסכימה לבקשת ההסתדרות לדחיית מועד השימוע של מר שטיינר.
12. הכרזת היציגות: בשעות הערב המאוחרות² של יום 22.10.20 הודיעה ההסתדרות לסקובר כי מעל שליש מהעובדים הצטרפו לשורותיה ועל כן מאותו היום היא ארגון העובדים היציג בסקובר (להלן - **הכרזת היציגות**). להכרזה צורפו 557 טופסי הצטרפות להסתדרות, הכוללים הודעות ביטול חברות בארגון עובדים אחר (המזרחי, הסתדרות עובדים לאומית וכוח לעובדים)³ וכן רשימה שמית של כלל העובדים שהצטרפו להסתדרות. צוין כי הודעה מתאימה ועותקי הטפסים נשלחו להמזרחי (לא צוין כי הודעה מקבילה נשלחה גם ללאומית ולכוח לעובדים). סקובר התבקשה לקבוע פגישה להתנעת משא ומתן קיבוצי וכן התבקשה "לחדול לאלתר מהמשך הפגיעה" בהתארגנות. בימים 23.10.20 ו-25.10.20 הודיעה

² בדיון לפנינו נטען כי היה זה בשעה 19:00 לערך (עמ' 5 שורה 5 לפרוטוקול), אך מכתבי הטענות והמסמכים שצורפו אליהם נראה כי היה זה בשעות מאוחרות יותר של יום 22.10.20.

³ טופסי ההצטרפות כללו הצהרות על ביטול החברות בארגון עובדים אחר. ראו הערת שוליים 6 להלן. יודגש כי לא נטען כי היו טופסי ביטול נפרדים מטופסי ההצטרפות.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

ההסתדרות לסקובר על הצטרפות עובדים נוספים לשורותיה וצירפה את טופסי החברות שלהם.

13. ביום 25.10.20 הודיעה ההסתדרות לסקובר שהמזרחי אינה עומדת על יציגותה. בנוסף, על רקע טענותיה לפגיעה בהתארגנות, ביקשה ההסתדרות מסקובר למסור עמדתה לגבי הכרזת היציגות בתוך 3 ימים. בתשובת באות כוח סקובר מאותו היום נדחו הטענות לפגיעה בהתארגנות מכל וכל. צוין, בין היתר, כי "עובדים זוטרים או עובדים בדרגות ניהול זוטרות (כגון: קפטנים; אחראי משמרת; עובדי האב⁴; ראשי צוותים וכדומה) - אינם בגדר מנהלים... אלו רשאים להביע את עמדתם בנושא", וכי עובדים רבים התלוננו על לחץ בלתי פוסק ובלתי הוגן מצד נציגי ההסתדרות ועל פגיעה מצדה בפרטיותם. לגבי הכרזת היציגות ביקשה סקובר לקבל את רשימת העובדים בקובץ אקסל ממוחשב, על מנת להקל ולזרז את הבדיקה, וציינה כי המטרה היא "לקדם את הבדיקה במקביל לבירור כשרות ההצטרפות" וכי בכוונתה "לבצע בדיקה בלתי תלויה של מערכת ההצטרפות המקוונת על מנת להתרשם ממהימנותה". לפיכך התבקשה ההסתדרות לצרף לרשימת האקסל, "לצד שמו של כל עובד, את מספר הטלפון ממנו בוצעה ההצטרפות המקוונת שלו להסתדרות הכללית" וכן ביקשה "פרטים על המידע המובא בפני העובד טרם חתימה ועל התהליך בו היא מתבצעת". כמו כן נפרשו טענות בנוגע למר שטיינר וזימונו לשימוע ובנוגע לחברי ועד נוספים. בין היתר נטען שאלה עובדים בחברה מתחרה ומועסקים בסקובר בהיקף פחות מהמינימום הנדרש לפי חוקת ההסתדרות כדי לשמש חברי ועד.

14. הריאיון לערוץ 13 ומכתב סקובר לעובדים: ביום 27.10.20 התראיין מר שטיינר לערוץ 13 (להלן - הריאיון בערוץ 13 או הריאיון). במסגרת הריאיון העלה טענות קשות נגד סקובר. בהמשך אותו היום שלחה גבי דנה שקד, סמנכ"לית משאבי אנוש בסקובר, מכתב לעובדים שבו נכתב כי סקובר בוחנת את הכרזת היציגות; הפרטים האישיים של העובדים נשמרים על ידה בסודיות ולא ידוע כיצד נמסרו "לצד שלישי"; "איננו רשאים להתערב בבחירתכם אם להצטרף או לא להצטרף לארגון עובדים" וכך הונחו המנהלים הבכירים ומנהלי הערים; "אנו בהחלט רשאים לתקן מידע מטעה שהופץ בתקשורת".

⁴ עובדי "האב" (hub) הם "אסיים". ראו למשל סעיף 95 לבקשה הצד השנייה למתן סעדים ארעיים וזמניים מיום 15.11.20. הערת השוליים אינה במקור.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

ב. ההליך בבית הדין האזורי

בקשה ראשונה לסעדים זמניים

15. ביום 29.10.20 הגישה ההסתדרות בקשת צד בסכסוך קיבוצי למתן סעדים ארעיים וזמניים למניעת פגיעה בהתארגנות בסקובר (להלן - **הבקשה הזמנית הראשונה**). בית הדין התבקש להורות לסקובר לחדול מהתערבות במהלכי ההתארגנות, בין אם בפניות לעובדים, לרבות באמצעות ראשי הצוותים, ובין אם בהפעלת לחץ על עובדים לחתום על טופסי ביטול. עוד עתרה ההסתדרות לביטול השימוע של מר שטיינר. סעד ארעי לא ניתן וישיבת השימוע התקיימה במועדה - 1.11.20.

16. ביום 2.11.20 הגישה סקובר את תשובתה לבקשה הזמנית הראשונה. תחילה טענה כי יש לסלק את הבקשה על הסף בנימוק שההסתדרות העלימה מבית הדין עובדות ומסמכים רבים ועל כן אינה זכאית לסעד מן היושר. לגופם של דברים נטען כי ההסתדרות הפרה את חובת תום הלב, ובכלל זה חובתה למסור לעובדים מידע מלא ונכון וחובתה שלא להפיץ "מידע פוגעני ושקרי שמיועד להלך אימים על העובדים, כשהטוען אותו יודע היטב שאינו נכון". עוד נטען שאין כל יסוד לטענות לפגיעה בהתארגנות, בין היתר משראשי הצוותים הם עובדים זוטרים הרשאים להתבטא בקשר להתארגנות; הודעת סקובר לעובדים מיום 27.10.20 נשלחה בעקבות הריאיון בערוץ 13, לשם תיקון המידע הכוזב שעלה בו; לסקובר הסתבר שהמזרחי, באמצעות מר שטיינר, העבירה את פרטיהם האישיים של עובדי סקובר להסתדרות; על רקע אופי התנהלותו של מר שטיינר, חלקה עוד מאז שפעל מטעם המזרחי, הוא "הצליח להביא להתאגדות עובדים - אבל נגדו"; הודעות של עובדים נגד ההתארגנות היו ועודן על דעתם; פורום סקובר אינו "ועד מטעם"; מר שטיינר זומן לשימוע מטעמים ענייניים הנוגעים לאי עמידתו במינימום השעות הנדרש, כפי שעלה זמן רב לפני פרוץ ההתארגנות בהסתדרות, וזימונו לשימוע אפילו נדחה על רקע ניסיון ההתארגנות בהמזרחי, בשים לב למעמדו כיו"ר ועד הפעולה. סקובר ביקשה, בין היתר, להורות להסתדרות להתנצל על פרסום המידע הכוזב אודות סקובר בכלי התקשורת וכן לחייבה להימנע מפגיעה בפרטיות עובדיה.

17. עמותת תחרות: נוסף על המפורט לעיל ציינה סקובר בתשובתה כי ביום 1.11.20 פנתה אליה עמותת "תחרות - התנועה לחירות בתעסוקה" (להלן - **עמותת תחרות**) באמצעות העומד בראשה, עו"ד אלון תובל (להלן - **עו"ד תובל**), בשם כמה

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

מעובדיה, שטענו כי ההתארגנות בהסתדרות היא בניגוד לרצונם ובניגוד לדין. סקובר הוסיפה כי "בשלב זה" טרם נבדקו הטענות. להלן עיקרי הפנייה של עמותת תחרות לסקובר:

"... שליחים רבים אשר חתמו להסתדרות עשו זאת בלי שהוצגה להם המשמעות של הפיכת ההסתדרות למייצג בלעדי אל מול המעסיק ולעתים תחת הטרדות והבטחת מתנות. מספר עובדים שהבינו את המשמעות... החלו בהסבר ובהחתמה של עמיתיהם על טפסים לפיהם הם מבקשים לבטל את חתימתם בהסתדרות באופן מיידי. עד כה נאספו מאות חתימות של שליחים [ה]מבקשים לבטל את חברותם [צ"ל: חברותם - א.א.] בהסתדרות.

... נודע לנו כי חלק מ[ה]חתימות נעשו באמצעות נציגי הסתדרות באופן טלפוני... ככל הנראה, נציגי ההסתדרות הזינו את פרטי העובדים בטופס האינטרנטי במקום העובד, ואז, תוך כדי שיחת הטלפון עם העובד, ביקשו מהעובד לומר מהו קוד האימות שנשלח אליו באמצעות מסרון... ככל שהתבצעה החתמה טלפונית כחלופה לחתימה פיזית, יש לבדוק את תוכן השיחה המוקלטת ואת המידע שנמסר לעובד טרם חתימתו.

בנוסף... הובטחו לשליחים שוברים לארוחות בתמורה לחתימה לחברות בהסתדרות... הצעה שיש בה טעם לפגם ומעלה את השאלה, עד כמה החותמים היו מודעים למשמעויות הנלוות לארוחות המובטחות ומה הניע אותם באמת לחתום על טופס ההצטרפות להסתדרות.

מכל האמור לעיל עולה שבחינת החתימות מחייבת זהירות מרובה, לרבות בדיקה של הקלטות השיחות בהן התבצעה החתמה טלפונית. ... על כן, טרם כל מהלך של הכרה ביציגות, אנו דורשים בדיקה של טפסי הצטרפות וטפסי הביטול על ידי גורם חיצוני... אנו מבקשים לפיכך לקבל לידינו את כתבי הטענות וכל החומר המשפטי...

לסיכום, ... טרם החלטה כלשהי על הכרה ביציגות, אנו דורשים לבצע בחינה מדוקדקת של טפסי ההצטרפות על ידי גורם חיצוני, או לחילופין, לקדם הכרעה ביחס לשאלת היציגות בדרך של הצבעה חשאית על בסיס דמוקרטי. " (הדגשות הוספו - א.א.)

השיטה הטלפונית

18. נציין כבר עתה כי במסגרת ניהול ההליך בבית הדין האזורי התברר שאכן מאות מעובדי סקובר הצטרפו להסתדרות בדרך שכונתה על ידי האחרונה "הצטרפות טלפונית-מקוונת" ואנחנו נכנה אותה להלן - **השיטה הטלפונית** או **ההצטרפות הטלפונית**. משמעויותיה של השיטה הטלפונית היו, ועודן, נתונות במחלוקת עזה בין הצדדים והן עומדות בלב הערעור דנן. בתמצית, סקובר סבורה שהשיטה הטלפונית אינה נכללת בחוקת ההסתדרות ושנפלו ביישומה פגמים רבים ועל כן אין לומר שעובדים שהצטרפו להסתדרות באמצעותה עשו כן מרצון חופשי

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

ומדעת. מכאן, כך סבורה סקובר, יש לפסול את טופסי ההצטרפות של העובדים שהצטרפו בשיטה הטלפונית ולקבוע שלא עלה בידי ההסתדרות להשיג יציגות. מנגד, ההסתדרות סבורה שהשיטה הטלפונית לגיטימית, לא נפלו פגמים ביישומה, טופסי ההצטרפות של העובדים שהצטרפו בשיטה הטלפונית הם כשרים ויש למנותם ולכן לקבוע שהיא ארגון העובדים היציג בקרב עובדי סקובר. מפתת חשיבות הדברים נביא כבר בשלב זה תיאור של ההצטרפות הטלפונית. 19. נפתח בתיאור הפעולות הטכניות של ההצטרפות בשיטה הטלפונית, כפי שנמסר על ידי ההסתדרות בהוראת בית הדין האזורי. לאחר מכן נתייחס לתוכן השיחה, בהיבט הפרטים שנמסרו לעובדי סקובר. להלן סדר הפעולות הטכניות, כפי שנמסר על ידי ההסתדרות, בהוראת בית הדין האזורי⁵:

5" להלן תיאור סכמטי של מהלך ההצטרפות הטלפונית-מקוון:

- 5.1 נציג ההסתדרות מתקשר לעובד ומציע לו להצטרף להסתדרות ולשמוע פרטים נוספים.
- 5.2 במידה והעובד מעוניין להצטרף, נציג ההסתדרות נכנס לאתר האינטרנט של ההסתדרות בקישור... ומזין את מספר הטלפון הנייד של המצטרף עמו הוא משוחח.
- 5.3 הנציג מודיע למצטרף כי ברגע זה נשלח אליו קוד אימות (סיסמה חד פעמית) במסרון למספר הטלפון שנמסר על ידי המצטרף.
- 5.4 המצטרף מקריא לנציג ההסתדרות את קוד האימות שקיבל.
- 5.5 נציג ההסתדרות מזין את קוד האימות שהקריא לו המצטרף והמערכת מעבירה את נציג ההסתדרות לשלב הבא של תהליך ההצטרפות - שלב הזנת הפרטים האישיים בטופס;
- 5.6 הזנת פרטים אישיים בטופס המקוון - הנציג הטלפוני שואל את המצטרף לפרטיו האישיים בהתאם לשדות שבטופס המקוון והמצטרף נותן לנציג את הפרטים. נציג ההסתדרות מזין את הפרטים האישיים של המצטרף בטופס המקוון. חלק מהשדות בשלב זה הינם שדות חובה (השדות שיש כוכבית בצידם). יצוין כי הטלפון הנייד שמופיע במערכת המקוונת אינו ניתן לעריכה.
- 5.7 עם סיום מילוי הפרטים ולחיצה על כפתור 'שלח פרטים', המערכת שולחת באופן אוטומטי דוא"ל לכתובת שנמסרה על ידי המצטרף המאשר את קבלת הפרטים.

⁵ התיאור צורף לתגובה מיום 5.1.21 לתשובת סקובר לבקשת הצד, כפי שיפורט בהמשך הדברים.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

- 5.8 בהמשך נשלח לכתובת הדוא"ל של המצטרף העתק (בקובץ PDF) של טופס ההצטרפות שלו.
- 5.9 שיחת ההצטרפות הטלפונית-מקוונת מוקלטת ונשמרת.
- 5.10 אימות נתונים מול מרשם האוכלוסין (משרד הפנים) בהתאם לצו הגנת הפרטיות (קביעת גופים ציבוריים), תשמ"ו-1986, וכן מבוצעת בדיקה ידנית וסריקת הטפסים (בקרת הגורם האנושי)."

אשר לתוכן השיחה, מהתיאור הסכמתי לא עולה כי נציגי ההסתדרות מוסרים מידע כלשהו מתוך טופס ההצטרפות, או בכלל, לעובדים שאליהם הם מתקשרים. עניין זה גם לא עלה בתצהירי ההסתדרות. אולם לפי עדויותיהם של מר רועי פרלמן, רכז התאגדות באגף להתאגדות עובדים בהסתדרות (להלן - **מר פרלמן**), וגב' ורד גרנסקי, נציגת ההסתדרות שלקחה חלק בגיוס הטלפוני (להלן - **גב' גרנסקי**), נציגי ההסתדרות שהתקשרו לעובדים לשם צירופם לשורותיה היו אמורים לפעול על פי "תסריט שיחה" ולהקריא את הפסקאות שבטופס ההצטרפות, שזו לשונו:

"אני מבקש/ת להתקבל כחבר/ה בהסתדרות וחברת העובדים (ח"ע). גילי מעל 18 שנים.

הנני מאשר/ת את נכונותם של הפרטים האישיים. הנני מתחייב/ת למלא אחר הוראות חוקת ההסתדרות וח"ע ותקנותיהן ואחר כל החלטה והוראה של מוסדותיהן המוסמכים, כפי שיתקבלו מעת לעת.

ידוע לי, כי לא חלה עליי חובה חוקית למסור את הפרטים המצויינים לעיל והנני מוסר/ת אותם מרצוני ובהסכמתי. בנוסף, ידוע לי כי ההסתדרות, או מי שיוסמך לכך על ידה, רשאית לקבל עדכון ממאגרי המידע של משרד הפנים אודות הפרטים הכלולים בבקשתי זו, למאגר המידע הרשום שמספרו 843161. הנני מסכים/ה כי פרטים אלה יימסרו להסתדרות ולח"ע ו/או למי מטעמן. כמו גם, ישמשו לדיוור ישיר ולשירותי דיוור ישיר בהתאם לצרכי ההסתדרות וח"ע, לשם מילוי מטרות ההסתדרות וח"ע, כמופיע בחוקתן ולשם מתן סל השירותים לחבריהן.

הריני מבקש/ת ממעסיקי לנכות משכרי דמי חבר להסתדרות העובדים הכללית החדשה וזאת בהתאם להחלטות מוסדותיה ולהעביר את פרטי תשלום דמי החבר/ה להסתדרות העובדים הכללית החדשה.

ידוע לי כי קיים איסור על חברות כפולה ונוגדת בארגון עובדים אחר ועל כן אני מודיע על הפסקת חברותי ב'הפועל מזרחי' / 'הסתדרות לאומית' / _____⁶

⁶ עיון בטופסי ההצטרפות מעלה כי ברובם המכריע, לגבי כל עובד, צוין שם הארגון שבו מופסקת החברות - המזרחי (572 טפסים), הלאומית (61 טפסים) וכוח לעובדים (טופס אחד). בחלק מזערי של טופסי ההצטרפות (12 טפסים), יש

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

הטופס מולא ונשלח ע"י העובד באופן מקוון בתאריך "...

התיאור הטכני של ההצטרפות הטלפונית ייקרא להלן - **התיאור הסכמטי**; נציגי ההסתדרות שהתקשרו טלפונית לעובדי סקובר לשם צירופם להסתדרות ייקראו - **הטלפנים**; שיחות הטלפון ייקראו - **שיחות הצירוף**; טופסי ההצטרפות להסתדרות שמולאו בשיחות צירוף שעלו יפה ייקראו - **הטפסים הטלפוניים**; הפסקה החמישית בטופס, שעניינה חברות כפולה נוגדת, תיקרא להלן - **פסקת החברות הנוגדת**.

20. נקדים את המאוחר ונציין כי בית הדין האזורי, לאחר ניתוח הראיות שעמדו לפניו, קבע (פה אחד) שבשלב שיחת הצירוף העובד לא ראה את הטופס הטלפוני ושהתאפשר לו לעיין בטופס רק לאחר שצורף כחבר להסתדרות, או-אז נשלח אליו הטופס בדוא"ל; לא בכל שיחת צירוף הוקראו כל הפרטים שבטופס; בחלק מהשיחות כלל לא נזכרו ההתחייבויות שבטופס; לא הובאה לידיעת העובד הסכמתו לכך שפרטיו ישמשו לדיוור ישיר; לא הובא לידיעת העובד האיסור על חברות כפולה ונוגדת. נוכח כל אלה קבע בית הדין האזורי כי בתהליך ההצטרפות להסתדרות נפל פגם וכי מדובר בפגם שאינו קל ערך. ומכאן להמשך השתלשלות העניינים.

21. דחיית הבקשה הזמנית הראשונה: ביום 2.11.20 התקיים דיון בבקשה הזמנית הראשונה ובמהלכו נשמעו עדי הצדדים⁷. בהחלטה מיום 11.11.20 דחה בית הדין האזורי, פה אחד, את הבקשה הזמנית הראשונה (להלן - **ההחלטה הראשונה**). בהחלטה נקבע שלא הוכחה התערבות פסולה של הנהלת סקובר בהתארגנות, לא באמצעות ראשי הצוותים ולא בדרכים אחרות. לצד זאת הודגשה חובת סקובר להמשיך ולוודא שלא מתבצעת השפעה בלתי הוגנת על העובדים בנוגע להתארגנות, לרבות באמצעות ראשי הצוותים.

בקשה שנייה לסעדים זמניים

22. ביום 15.11.20 הגישה ההסתדרות בקשת צד נוספת למתן סעדים ארעיים וזמניים, שמאוחר יותר תוקנה בהוראת בית הדין קמא (להלן - **הבקשה הזמנית**

קו ריק, ללא ציון שם הארגון שבו מופסקת החברות. ב-10 מהטפסים הללו מסומן x בתחילת פסקה זו וב-2 מהם לא מסומן דבר. להרחבה ראו סעיף 67 להלן.

⁷ מטעם ההסתדרות העידו מר אהרן אסטרקס (שליח, חבר ועד הפעולה), מר שטיינר (יו"ר ועד הפעולה) ומר יעקב אביד, רכז בהסתדרות - הנוער העובד והלומד. מטעם סקובר העידו מר מורן יצחק (ראש צוות), מר רגב לוי (שליח), מר אלכס פולצ'וב (שליח) וגבי דנה שקד (סמנכ"לית משאבי אנוש).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

השנייה). גם כאן התבקש בית הדין להורות לסקובר לחדול מהתערבות בהתארגנות, וכן התבקש צו מניעה זמני האוסר על כינוסו ופעילותו של פורום סקובר, בהיותו, לשיטת ההסתדרות, ועד פנימי, ומשבניגוד לטענת סקובר, הוא פעיל ואף נערכה פגישה במסגרתו. ההסתדרות טענה לקיומן של ראיות חדשות המוכיחות כי סקובר פועלת לפגיעה בהתארגנות, בכלל זה באמצעות מר זיו פיינטוך, מנהל העיר הרצליה⁸ (להלן - **מר פיינטוך**) וראש הצוות⁹ מר יוני גאלי (להלן - **מר גאלי**).

23. סקובר, מנגד, טענה שהבקשה הזמנית השנייה כוללת טענות וסעדים שכבר נדחו בהחלטה הראשונה ואין הצדקה לעיין בה מחדש. עוד נטען כי הראיות הנוספות שהוגשו אינן חדשות, אינן בעלות ערך ממשי ויש לבחון בהליך העיקרי. אשר לגוף הבקשה: סקובר אישרה שביום 11.11.20 התקיים מפגש של נציגי העובדים בפורום סקובר עם מנכ"ל סקובר, אך הסבירה כי זהו המשך של מפגשי "שולחנות עגולים" שנהגו בסקובר מאז הקמתה; כי בהחלטה הראשונה לא נאסרה פעילות הפורום; וכי במפגש שהתקיים הודיע המנכ"ל שנושא ההתארגנות לא יידון ושפעילות הפורום כפופה להליך השיפוטי. סקובר הדגישה שאין מדובר בוועד פנימי ושההתנגדות להתארגנות בקרב עובדיה היא אותנטית ואישית ונובעת מאי אמון במר שטיינר וביתר חברי הוועד. עוד ציינה כי חידדה לראשי הצוותים שלא נאסר עליהם להביע עמדתם בקשר להתארגנות אולם שעליהם לציין כי זו עמדתם האישית בלבד.

בנוסף העלתה סקובר טענות רבות הנוגעות לשיטה הטלפונית, שהיא לעמדתה בלתי תקינה על פניה משאינה מאפשרת זיהוי אמיתי ולא מבטיחה שהמצטרף עושה זאת מתוך וולונטריות ובחירה מלאה. עוד נטען שההסתדרות מסרבת למסור תיאור של השיטה הטלפונית (התיאור הסכמטי נמסר רק בהמשך ההליך), לא מאפשרת לבדוק את מערכת ההצטרפות ולא מוסרת רשימה של המצטרפים בשיטה זו. סקובר הוסיפה כי יש לדחות את טענת ההסתדרות כאילו כל שנדרש ממנה (מסקובר) הוא "לספור טפסים", מבלי לבחון את תקינותם; מערכת ההצטרפות המקוונת של ההסתדרות טרם נבחנה בפסיקה ולא יכולה ליהנות מחזקת תקינות; בניגוד לשיטה המקוונת, בשיטה הטלפונית העובד לא נחשף לכל המידע הנדרש לשם ביסוס הסכמה מודעת להצטרפות, אלא הטלפן מצרף אותו

⁸ מר פיינטוך מנהל גם את פתח תקווה ובקעת אונו וככל הנראה גם את הוד השרון - סעיף 12.4 לתגובת סקובר לבקשה העיקרית.

⁹ ההסתדרות טענה שהוא מנהל עיר.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

על סמך מידע הנמסר "תוך 2 דקות"; הוכח שהמידע שמוסר הטלפן לא אמין וההסתדרות עצמה הודתה שנעשו טעויות בשיחות צירוף; ההסתדרות פוגעת בפרטיות העובדים ומפרה את חוק התקשורת (בזק ושירותים), התשמ"ב-1982 (להלן - **חוק הספאם**), בכך ששולחת להם מסרונים רבים והודעות מוקלטות ולא נענית לפניויותיהם להסירים מרשימת הדיוור שלה, שאליה צורפו לכתחילה בניגוד לחוק הספאם; אין שחר לטענה כאילו סקובר העבירה למתנגדי ההתארגנות שמות של העובדים שהצטרפו להסתדרות כדי שיפעלו לשכנעם לבטל את חברותם; אין פסול בכך שהמתנגדים להתארגנות, לרבות ראשי צוותים, מנסים לשכנע במשנתם; מאזן הנזקים נוטה אל עבר דחיית הבקשה.

24. הבקשה הזמנית השנייה מתקבלת חלקית, בדעת רוב: דיון בבקשה הזמנית השנייה התקיים ביום 25.11.20 ובמהלכו נשמעו עדי הצדדים¹⁰. בהחלטה מיום 13.12.20 קיבל בית הדין האזורי, בדעת רוב (הנשיאה הדס יהלום ונציג הציבור מר משה כהנא), את הבקשה הזמנית השנייה בחלקה (להלן - **ההחלטה השנייה**), בקבעו כי נמצאו קשיים בפעילות פורום סקובר וב"אירוע פיינטוך". וכך נקבע:
- א. לעניין פורום סקובר - דעת הרוב קבעה כי מהראיות עולה שפעילות הפורום התרחבה בסמוך להתארגנות וכי במפגש האחרון של הפורום נדונו נושאים כלכליים טהורים. סמיכות הזמנים מצביעה על קשר בין הכרזת היציגות להרחבת פעילות הפורום, "באופן אשר יש בו יותר מחשד לנסיון לייתר את הצורך בהתארגנות" בהסתדרות. מדובר בהתארגנות ראשונית והדברים מחייבים משנה זהירות.
- ב. אשר לפגיעה בהתארגנות - נביא תחילה את עיקרי "אירוע פיינטוך", כמתואר בדעת הרוב:

"ההסתדרות הפנתה לשני סרטונים המתעדים לטענתה התרחשות שאירעה ביום 5.11.20 באזור המסעדות בהרצליה פיתוח... נציג ההסתדרות, מר רום דביר, צילם את שני הסרטונים באמצעות טלפון נייד.

בסרטון הראשון, שאורכו כארבע דקות, נראה מר ברכה משוחח עם נציגות ההסתדרות ליד כניסה למסעדה. במהלך השיחה, עוצר מר ברכה באמצע דבריו ואומר שהוא הולך לרגע לקחת מסיכה. לאחר מכן נראה מר ברכה הולך לכיוון הכביש, סמוך למקום בו נמצא מר פיינטוך שנשען על מכונית חונה ומחזיק בידו מחשב נייד. מר

¹⁰ מטעם ההסתדרות העידו מר רום דביר, מנהל מחלקת התאגדויות באגף להתאגדות עובדים, וגב' גרנסקי. מטעם סקובר העידו מר יוני גאלי (ראש צוות), מר גיא שמילוביץ (שליח), מר יוסי ברכה (קפטן, העיד פעמיים) ומר אוהד פרי (המנכ"ל).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

פיינטוך אומר משהו לשליח שיצא מספר שניות לפני כן ממסעדה סמוכה. מר ברכה מגיע אל אותו שליח ומסביר לו כיצד עליו לבטל את הצטרפות להסתדרות. במהלך השיחה של מר ברכה עם השליח, מר פיינטוך שעסוק בעבודה על המחשב הנייד, מרים את מבטו, מחווה בידו לכיוון נציגות ההסתדרות ואומר למר ברכה: 'לך לך זה יותר חשוב'. ומר ברכה משיב: 'כן. אני הולך. אבל אני רוצה שיצלמו אותי...'

בסרטון השני, שאורכו שבע שניות, נראה מר פיינטוך כשהוא עומד על המדרכה, לצד מר ברכה ושני עובדים נוספים.

דעת הרוב ציינה, בין היתר, כי גרסת סקובר היא שמר פיינטוך ביצע את עבודתו השגרתית ושפנייתו למר ברכה נועדה לשלח אותו לעבודתו, אלא שסקובר "בחרה שלא לזמן את מר פיינטוך למתן עדות. לכן, טענות אלה לא הובאו מכלי ראשון"; ביום 16.11.20 שלחה סקובר תזכורת למנהלים לגבי ההתארגנות, שעיקרה איסור עשיית פעולות העלולות להתפרש כנקיטת עמדה בנושא ההתארגנות; מנכ"ל סקובר, מר פרי, העיד שמאז פרוץ הקורונה המנהלים נדרשו להימצא יותר בשטח וכך הם עושים, אך לא ידע לומר עוד על אירוע פיינטוך. וכך סיכמה דעת הרוב את התרשמותה לגבי "אירוע פיינטוך":

"מהסרטון ניכר שמר פיינטוך ער למתרחש בסמוך אליו ולחילופי הדברים בין יוסי ברכה לנציגות ההסתדרות. מר פיינטוך אף נצפה כשהוא מעיר למר ברכה... שנכחותו חשובה יותר ליד נציגות ההסתדרות. אמנם לא הוכח בשלב זה, כי התנהלות זו של מר פיינטוך נעשתה בהנחייה מגבוה. יחד עם זאת, המצאות מנהל עיר, דרג ניהולי בכיר, בסמוך לנציגי ההסתדרות ולעובד המתנגד להתארגנות, במצב שמצולם בסרטון, והעדר עדות של מר פיינטוך בנושא, די בהם כדי להוות ראיה בשלב זה לכך שמנהלים בדרג גבוה ב[סקובר], ערים ופוקחים עין על נסיונות לשכנע עובדים שלא להצטרף להתארגנות. ...

מצאנו תימוכין לכך שמנהל בכיר ב[סקובר] מביע עניין בפעילות של עובדים למניעת הצטרפות עובדים נוספים להתארגנות ומצאנו כי אותו מנהל בכיר מדרבן את העובד המתנגד להתארגנות, שכלל לא שייך לאזור שלו, להמשיך בהתנגדותו..."

- ג. מנגד דחתה דעת הרוב את הטענה, הנסמכת על שיחה הנוגעת למר גאלי, להפעלת לחץ על עובדים לבטל חברותם, ואת הטענה שלפיה סקובר העבירה לראשי הצוותים רשימות של עובדים שהצטרפו להסתדרות.
- ד. לאור קביעות אלה אסרה דעת הרוב על כינוס פורום סקובר עד להכרעה בהליך העיקרי וכן הורתה לסקובר להימנע מלערב מנהלים במניעת ההתארגנות ולחדד את ההנחיות למנהליה.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

ה. דעת המיעוט (נציג הציבור מר ערן בסטר) התרשמה שסקובר מקפידה על הכללים וכי אירוע פיינטוך אינו אלא "אירוע מקומי שאינו יכול להעיד על שיטה או כוונה", וסברה כי בנסיבות אלה יש לדחות את הבקשה הזמנית השנייה במלואה.

בקשת הצד העיקרית והתשובה לה

25. ביום 18.11.20 הוגשה בקשת הצד העיקרית ובה עתרה ההסתדרות להכרה ביציגותה בקרב עובדי סקובר ולחיוב סקובר בפיצוי בגין פגיעה בהתארגנות (להלן - **הבקשה העיקרית**). ככלל, חזרה ההסתדרות על הטענות שהעלתה בבקשות הזמניות, שעיקרן פעולות סקובר לפגוע בהתארגנות. עוד נטען כי טענות סקובר לגבי השיטה הטלפונית נועדו למשוך זמן ולסרבל את ההליך המשפטי; לא הופעל לחץ על העובדים להצטרף לשורותיה; טענות סקובר הנוגעות לחוקת ההסתדרות אינן מעניינה ואף אם הופרה החוקה, אין זה משפיע על שאלת היציגות; קיימת חזקת כשרות חתימה של טופסי הצטרפות ומי שטוען אחרת, עליו להצביע על פגמים ספציפיים וסקובר לא עשתה זאת; נכון למועד הכרזת היציגות מועסקים בסקובר כ-11,400 עובדים, 557 מהם חברים בהסתדרות ולכן יש להכיר ביציגותה (בהמשך הצטרפו להסתדרות עובדים נוספים ובידיה 644 טופסי הצטרפות בסך הכל).

הסעדים שהתבקשו בבקשה העיקרית הם אלה: לקבוע כי סקובר מפרה את הוראות חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957 (להלן - **חוק הסכמים קיבוציים** או **החוק**), וכי מעשיה המפורטים בבקשה מהווים פגיעה בזכות ההתארגנות; ליתן צו קבוע האוסר על התערבות סקובר בהתארגנות; לקבוע כי פורום סקובר הוא פורום עובדים הפועל מטעם סקובר; לקבוע כי ההסתדרות היא ארגון העובדים היציג בקרב עובדי סקובר "החל מיום 23.10.20"¹¹ וכי על סקובר לנהל עמה משא ומתן לחתימת הסכם קיבוצי; לחייב את סקובר בתשלום פיצויים לדוגמה, ללא הוכחת נזק, בגין הפגיעה בהתארגנות, בשיעור כולל של 1,200,000 ₪ (בגין 6 הפרות המפורטות ב"רשימת הפרות" שצורפה לבקשה).

26. סקובר, בתשובתה לבקשה העיקרית, חזרה אף היא על הטענות שהעלתה בהליכים הזמניים, הוסיפה עליהן וביקשה שבית הדין ידחה את הבקשה, יבקר

¹¹ נזכיר כי בסופו של יום קבע בית הדין האזורי שבמועד הכרזת היציגות הועסקו בסקובר 1,525 עובדים.

¹² כך נכתב בבקשה (סעיף ו') לרשימת הסעדים המבוקשים, כפי הנראה בטעות, שכן מהראיות עולה, ונדמה כי אין מחלוקת על כך, שהכרזת היציגות היתה ביום 22.10.20.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

את התנהלות ההסתדרות ויחייבה בהוצאות משפט בשיעור משמעותי. תחילה התבקש סילוק הבקשה העיקרית על הסף בשל חוסר תום לבה של ההסתדרות, בכך שמחד מבקשת להכיר ביציגותה ומאידך מונעת את בירור שאלת היציגות. לעמדת סקובר, התעלמות ההסתדרות מפניית עמותת תחרות באשר למאות טופסי הביטול ואי מסירת מידע על ידה בנוגע ליציגות מנוגדות להלכת צ.ל.פ.¹³, ולא ראוי לשמוע את המבקש להשיג יציגות בכחש ותוך הסתרת ראיות. את עמדת סקובר לגופו של עניין, בשאלת היציגות, ניתן לתמצת במילותיה שלה:

"עולה בבירור כי היציגות לה טוענת ההסתדרות הושגה בדרכים פסולות וכי מרבית המצטרפים (למעלה מ-500 עובדים!) צורפו לחברים בדרך טלפונית או מקוונת, מפוקפקת ביותר: הצטרפות שנעשת בשיחה טלפונית תוך '2 דקות', כשהנציג ממלא עבור עובד את הטופס - אינה הצטרפות רצונית; חתימה המושגת תמורת שובר פיצה וקפה - היא חתימה פגומה ונעדרת רצון חופשי אמיתי; צירוף עובדים לחברים בדרך משונה, ללא אימות וחשיפה למידע מינימלי, שלא הוסדרה מעולם בחוקת ההסתדרות - הוא חסר תוקף; שימוש חורג במידע פרטי של עובדים, החזקתם כקהל שבוי ברשימות דיוור, במסגרתן מופצים להם מסרים שיווקיים בקצב מסחרר, ללא הרשאה של העובד וללא יכולת הסרה - אף היא פסולה מהיסוד. כל אחד מהפגמים בהליך ההצטרפות, לא כל שכן כולם יחד - מלמדים כי אין ל[הסתדרות] חברים אמיתיים, בוודאי לא במניין הדרוש ליציגות" (הדגשה הוספה - א.א.).

טענות נוספות מפי סקובר לגבי היציגות: אין לסמוך על המידע שההסתדרות מסרה לאור הטעויות בהליך הצירוף; לא ניתן להתעלם מקולות המתנגדים להתארגנות, הגם שההסתדרות מנסה להשתיקם; סקובר ביקשה הבהרות לעניין השיטה הטלפונית וטענה לפגמים בה. בנסיבות אלה הנטל חוזר להסתדרות להוכיח שההצטרפות היתה אותנטית ורצונית. בהעדר שיתוף פעולה מצדה, אין להכיר ביציגותה; בשיחות הצירוף לא נמסר מידע בסיסי ולא ניתן לומר שההצטרפות היתה מתוך מודעות העובד למשמעות החברות בארגון עובדים; במכלול הנסיבות, תהליך ההצטרפות נחזה להיות פגום מיסודו, בפרט לגבי ההצטרפות הטלפונית.

27. טענות נוספות שהעלתה סקובר: אין יסוד לטענות לפגיעה בהתארגנות ולסעד הכספי הנתבע בגין כך, מה עוד שאלה חורגים משיעור הפיצוי שנקבע בחוק ובפסיקה והם מתאיינים נוכח התנהלות ההסתדרות; אין אמת בהצגת סקובר כמכשילת התארגנויות סדרתית; ההסתדרות התנהלה בכוחניות, עשתה שימוש

¹³ עסי"ק (ארצי) 51407-07-15 כוח לעובדים, ארגון עובדים דמוקרטי - צ.ל.פ. תעשיות בע"מ (7.10.2016) (להלן - עניין צ.ל.פ.).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

בתקשורת ובהליכי משפט כדי לפגוע בשמה הטוב של סקובר ולציירה כמעסיקה לא הוגנת ומפרת חוק, תוך הפצת ידיעות כוזבות; ההסתדרות מסתירה מידע חיוני בנוגע ליציגות ולא מספקת הבהרות בנוגע לדרך שבה הגיעה לידיה רשימת העובדים ועוד; ההתנהלות הכוחנית באה לידי ביטוי גם בהתנהלות מר שטיינר, הכוללת, בין היתר, לכאורה, ניסיון סחיטה באיומים כלפי עובד אחר שעזב את סקובר בשל כך; מעשיו של מר שטיינר הצדיקו את פיטוריו מיידית ואלמלא שימש כיו"ר ועד הפעולה כך היה נעשה; ההסתדרות נתפסת על ידי העובדים כמביאה בעצמה לזילות זכות ההתארגנות, בכך שמחלקת טובות הנאה בתמורה להצטרפות לשורותיה; חלוקת המאפה למצטרפים בלבד, ללא גביית תשלום באותו שלב של ההתארגנות וללא לקיחת פרטים לתשלום עתידי - פוגמת בוולונטריות ההצטרפות; ההסתדרות פועלת בחוסר שקיפות כלפי עובדים ומתעלמת מבקשותיהם למידע; סקובר הפנתה, בין היתר, לפסק הדין של בית הדין האזורי בעניין **סודהסטרים**¹⁴.

28. ההסתדרות, בתגובתה לתשובת סקובר, טענה שמערכת ההצטרפות המקוונת שלה, המשמשת להצטרפות מקוונת וטלפונית כאחד, מהימנה ואמינה. עוד טענה כי עסקאות רבות מתבצעות כיום טלפונית כדבר שבשגרה, לרבות רכישת ביטוח חיים, הצטרפות לקופות גמל וקרנות פנסיה, תרומה לעמותות, הצטרפות למפלגות וכיו"ב; ההצטרפות הטלפונית מקלה על מצטרפים שונים ואין להכביד יתר על המידה על עובדים המבקשים להצטרף לארגון עובדים; ההסתדרות פועלת לווידוא אותנטיות ההצטרפות וזאת בשימוש בסיסמה חד פעמית (הקוד הנשלח לעובד), באימות נתונים במרשם האוכלוסין ובביצוע בקרה אנושית - בדיקה ידנית וסריקת הטפסים על ידי נציגי ההסתדרות. ההסתדרות פירטה בתגובתה תיאור סכמטי של תהליך ההצטרפות המקוון ושל ההצטרפות הטלפונית (כפי שצוטט בסעיף 19 לעיל).

טענות נוספות שהעלתה ההסתדרות: הצטרפות עובדי סקובר לשורותיה נעשתה הן בטפסים ידניים, הן באופן מקוון והן באופן טלפוני; בכל אחת מהדרכים הללו קיבלו העובדים הסבר מלא על ההתארגנות, מטרותיה, תשלום דמי חבר והמעבר לארגון עובדים חדש; לסקובר אין "מפעל" שאפשר להתכנס בו ולפגוש נציגים של ההסתדרות ובנסיבות - בהן מגפת הקורונה - אין להסתדרות דרכים יעילות

¹⁴ ס"ק (אזורי, ב"ש) 43286-03-17 הסתדרות העובדים הכללית החדשה - סודהסטרים תעשיות בע"מ (3.9.2020) (להלן - עניין סודהסטרים באזורי). ערעור וערעור-שכנגד נדחו בעיקרם: עס"ק (ארצי) 30235-09-20 הסתדרות העובדים הכללית החדשה - סודהסטרים תעשיות בע"מ (9.5.2021). במועד הגשת התשובה של סקובר לבקשה העיקרית כבר הוגש ערעור ההסתדרות על עניין סודהסטרים באזורי אך טרם ניתן בו פסק דין.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

אחרות לתקשר עם העובדים, וממילא זכותה להחליט איך לתקשר איתם; מילוי הטופס בשיטה הטלפונית נמשך זמן קצר אך קודמת לו שיחת צירוף שבה מסביר הטלפן באריכות ובסבלנות את הפרטים החשובים ואת מטרות ההתארגנות ועונה לשאלות; 14 עובדים בלבד ביקשו לבטל חברותם - בדוא"ל חוזר או בפנייה ישירה להסתדרות; השיטה הטלפונית תואמת את חוקת ההסתדרות שכן החשוב הוא הבעת הרצון של העובד להצטרף להסתדרות ולא הפן הטכני של אופן העברת הטופס.

זימון עדים, גילוי מסמכים, טופסי הביטול שבידי עמותת תחרות

29. ביום 3.12.20 (לאחר שהוגשה בקשת הצד העיקרית ולפני שהוגשה תשובת סקובר) הגישה סקובר בקשה למתן הוראות לגבי אופן גביית עדות מעובדיה, כך שהדבר לא ייחשב לפגיעה בהתארגנות, וכן למתן היתר לפרסם כתבי בי-דין מההליך בתיבה ייעודית או לאפשר מסירתם לעמותת תחרות. ההסתדרות התנגדה לבקשה. בהחלטה מיום 10.12.20 קבע בית הדין כי סקובר רשאית לזמן לדיון עדים ללא תצהירים, אך עליה לציין בתשובתה את שמותיהם. עוד נקבע כי אם עמותת תחרות מבקשת לקבל מסמכים, היא רשאית להגיש בקשה מתאימה ותינתן בה החלטה.

30. ביום 13.12.20 הגישה סקובר בקשה להורות להעביר לה תיאור ואפיון של השיטה הטלפונית (במועד זה טרם הוגש התיאור הסכמטי); רשימת המצטרפים בשיטה זו ועוד. נטען כי השיטה הטלפונית טרם עמדה למבחן בהליך משפטי, היא לא נהנית מחזקת תקינות ועל ההסתדרות להרים נטל ראשוני בדבר מאפייניה. עוד נטען שבהליכים הזמניים הרימה סקובר את הנטל הראשוני להראות ספק בדבר כשרות הטפסים הטלפוניים. פרטים נוספים נדרשו בקשר לטענות סקובר להפרת חוק הספאם וחוק הגנת הפרטיות, התשמ"א-1981 (להלן - חוק הגנת הפרטיות).

31. ביום 15.12.20 ביקשה סקובר לזמן לעדות את עו"ד תובל או כל נציג אחר מטעם עמותת תחרות, לחייבו להמציא לידיה את טופסי ביטול החברות שבידי העמותה (להלן - טופסי הביטול) ולהעיד על נסיבות הביטול. סקובר טענה כי החזקה שלפיה ביטול חברות בסמוך לאחר ההצטרפות נעשה בשל לחץ בלתי הוגן מצד המעסיק, אינה קמה במקרה שבו הצירוף מלכתחילה היה פגום, ואם כטענתה נפל פגם בהליך הצירוף, יש ליתן תוקף מלא לטופסי הביטול ולא למנות את טופסי ההצטרפות של המבטלים. לפיכך, לעדות העד מטעם עמותת תחרות ולהצגת

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

טופסי הביטול חשיבות רבה להכרעה בהליך. בנוסף, מתן פרטים על ידי העד לגבי עובדים שביטלו חברות ונסיבות הביטול יאפשר לסקובר לזמן מי מהם לעדות מטעמה.

32. ההסתדרות התנגדה לשתי הבקשות. אשר לבקשה האחת נטען, בין היתר, שהשיטה הטלפונית יאה לשימוש במאה ה-21, שהשיטה המקוונת אושרה בעניין **קל אוטו**¹⁵ ושסקובר לא מביאה ולו ראשית ראיה לפגמים בשיטה הטלפונית הנטענים על ידה. אשר לבקשה האחרת - נטען שביסודה עומד רצון סקובר למצוא דרך כשרה להבאת טופסי הביטול לעיון בית הדין מבלי שייחשף הקשר שלה למתנגדי ההתארגנות. עוד טענה ההסתדרות כי טופסי הביטול אינם תקפים משלא נמסרו לידיה, כי עמותת תחרות היא "ארגון קש" חסר מעמד קיבוצי, שסקובר משתפת איתו פעולה לפגיעה בהתארגנות.

33. ביום 22.12.20 ניתנה החלטת בית הדין האזורי בשתי הבקשות האמורות, כך:
א. עד עמותת תחרות וטופסי הביטול: עו"ד תובל יזומן לדיון וייחקר ויביא עמו העתק מטופסי הביטול. אלה יישמרו "בשלב זה" במעטפה סגורה ולא ימסרו לעיון הצדדים. החלטה בעניין תינתן לאחר שמיעת העדות או במהלכה.
ב. השיטה הטלפונית: ההסתדרות נדרשה למסור לסקובר תיאור כתוב של תהליך ההצטרפות הטלפונית, על כל שלביו, נתמך בתצהיר (במועד זה טרם הוגש התיאור הסכמטי) וכן את רשימת המצטרפים בשיטה הטלפונית.

המשך השתלשלות העניינים עד למתן פסק הדין

34. בימים 13.1.21, 20.1.21, 27.1.21 ו-1.2.21 התקיימו דיוני הוכחות שבהם נחקרו עדי הצדדים¹⁶. בין לבין וגם אחרי הגישו הצדדים בקשות כאלה ואחרות וניתנו בהן החלטות. נביא את עיקרי הדברים:
א. עדים ומסמכים: בהחלטה מיום 17.1.21 התקבלה בקשת סקובר לזמן לעדות 6 עובדים נוספים. בנוסף, ההסתדרות נדרשה להביא לדיון ההוכחות שנועד ליום 20.1.21 טופסי ביטול שהתקבלו אצלה ישירות, במעטפה סגורה, וכן נדרשה למסור לסקובר הקלטות של שיחות הצירוף של עובדים מסוימים.

¹⁵ עס"ק (ארצי) 15-09-2764 קל אוטו בע"מ - הסתדרות העובדים הלאומית בישראל (21.3.2016) (להלן - עניין קל אוטו).
¹⁶ העידו: מטעם ההסתדרות - גבי גרנסקי, מר אליה גמיל (שליח), מר רוס דביר (מנהל מחלקת התאגדויות באגף להתאגדות עובדים), מר פרלמן (רכז התאגדות עובדים באגף להתאגדות עובדים), מר אדם שטיינר (יו"ר ועד הפעולה). מטעם סקובר - עו"ד תובל (יו"ר עמותת תחרות), מר מורן יצחק (ראש צוות), מר אפרים מנחמוב (קפטן), מר רוני בכר (ראש צוות), מר אלכס פרולצוב (שליח), מר מור אברהם (שליח), גבי דנה שקד (סמנכ"לית משאבי אנוש), מר אוהד פרי (מנכ"ל).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

- ב. טופסי הביטול: בהחלטה מיום 18.2.21 נקבע, בדעת רוב, (הנשיאה הדס יהלום ונציג הציבור מר משה כהנא) כי "כל עוד הטפסים [שבידי עמותת תחרות] לא נמסרו להסתדרות, למעשה לא בוטלה חברותם של אלה שהצטרפו לשורות ההסתדרות. משכך, אין גם הצדקה להגישם לתיק בית הדין ובוודאי שאין הצדקה לכך שימסרו לעיון [סקובר]". עוד נקבע כי רק משעה שיימסרו טופסי הביטול הללו להסתדרות, אם יימסרו, יהיה עליה לפעול בין היתר לפי הלכת **צ.ל.פ.** וכן למסור על כך הודעה לבית הדין, או-אז תהא סקובר רשאית להגיש בקשה לעיון בהם. אשר לטופסי הביטול שבידי ההסתדרות נקבע, בין היתר, כי אין להורות להסתדרות לגלותם "משעסקינן ב-14 טפסי ביטול בלבד" (בשים לב לכך שבהכרזת היציגות ציינה ההסתדרות שבידיה כ-630 טופסי הצטרפות).
- דעת המיעוט (נציג הציבור מר ערן בסטר) סברה כי יש להורות לעמותת תחרות להעביר את טופסי הביטול לצדדים.
- ג. ביום 1.3.21, לאחר שנקצבו מועדים להגשת סיכומי הצדדים בבקשה העיקרית, הודיעה ההסתדרות כי התקבלו אצלה טופסי הביטול מעמותת תחרות. בהמשך לכך ביקשה סקובר כי בית הדין יורה על המצאת הטפסים הללו, 424 במספר, כמו גם המצאת 14 טופסי הביטול שכבר היו בידי ההסתדרות - לידיה ולתיק בית הדין. בהחלטה מיום 9.3.21 נעתר בית הדין לבקשת סקובר, חרף התנגדות ההסתדרות. בהתאם, ניתנה אורכה להגשת סיכומי הצדדים. בקשת רשות ערעור על החלטה זו נדחתה בהחלטת הנשיאה וירט-ליבנה מיום 15.3.21 (בר"ע 30076-03-21).
- ד. ביום 24.3.21 ביקשה סקובר להורות להסתדרות למלא באופן מלא אחר ההחלטות בעניין גילוי טופסי הביטול. נטען שההסתדרות לא העבירה לידיה טופסי ביטול שהתקבלו אצלה ישירות (שלא דרך עמותת תחרות). בעקבות זאת נקבע דיון תזכורת לפני מותב בית הדין ליום 11.4.21 ובסופו הוחלט כי על ההסתדרות להגיש את כל הטפסים שהגיעו לידיה וכן תצהיר המאשר את טענתה כי יתר הביטולים נעשו טלפונית. שוב נקצבו מועדים חדשים להגשת סיכומי הצדדים ומועד אחרון להגשת בקשה מטעם סקובר.
- ה. ביום 13.4.21 הגישה ההסתדרות הודעות ביטול שהתקבלו אצלה ישירות וטופסי ביטול נוספים שקיבלה מעמותת תחרות. להודעתה צירפה תצהיר של מר רוס דביר, מנהל מחלקת התאגדויות באגף להתאגדות עובדים בהסתדרות. בהמשך לכך ביקשה סקובר לקבל כראייה בתיק את כל טופסי

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

הביטול שהתקבלו אצל ההסתדרות מכל מקור שהוא, וכן רשימה של העובדים שהודיעו על ביטול חברותם וטבלה המסכמת את הנתונים. בהחלטה מיום 25.4.21 קיבל בית הדין האזורי את הבקשה, חרף התנגדות ההסתדרות, והורה על השלמת הבירור העובדתי בעניין.

1. דיון הוכחות התקיים ביום 3.5.21 ובמהלכו נחקרו גבי דנה שקד (מטעם סקובר) ומר רום דביר (מטעם ההסתדרות). לאחר מכן הוגשו סיכומי הצדדים.

פסק דינו של בית הדין האזורי בבקשה העיקרית

35. ביום 16.8.21 ניתן פסק דינו המקיף, המפורט והמנומק של בית הדין האזורי. בית הדין נחלק בדעותיו. דעת הרוב (הנשיאה הדס יהלום ונציג הציבור מר משה כהנא) קבעה כי חרף הפגמים שנפלו בשיטה הטלפונית, יש לאשרה בנסיבות העניין, וכי במכלול הנסיבות עלה בידי ההסתדרות להוכיח שהיא ארגון העובדים היציג בקרב עובדי סקובר. עוד קבעה דעת הרוב כי סקובר פגעה בהתארגנות במספר אירועים ועליה לפצות את ההסתדרות בגין כך בשיעור של 80,000 ₪. בנוסף חויבה סקובר בהוצאות משפט בשיעור של 15,000 ₪. דעת המיעוט (נציג הציבור מר ערן בסטר), קבעה כי בשל הפגמים שנפלו בשיטה הטלפונית לא עלה בידי ההסתדרות להוכיח שהיא הארגון היציג בקרב עובדי סקובר. עוד קבעה דעת המיעוט כי לא הוכח שסקובר פגעה בהתארגנות ולפיכך אין לחייבה בפיצוי כלשהו וגם לא להשית עליה הוצאות. להלן עיקרי פסק הדין.

דעת הרוב

36. נתונים עובדתיים: ביום הכרזת היציגות עבדו בסקובר 1,525 עובדים, כך שגם לשיטת סקובר (טענה שההסתדרות העבירה לה 639 טופסי הצטרפות) וגם לשיטת ההסתדרות (טענה שהעבירה לסקובר 644 טפסים), מספר החברים בה עלה על שליש מהעובדים. 438 עובדים מתוך כלל המצטרפים כחברים להסתדרות עשו זאת בשיטה הטלפונית, כך לפי רשימה שצירפה סקובר לסיכומיה, והתקבלה על ידי בית הדין.

37. תקינות השיטה הטלפונית:

א. לפי חוקת ההסתדרות, נדרש שהעובד המצטרף יתחייב לקבל על עצמו את החוקה ועליו להגיש טופס הצטרפות. החוקה מאפשרת הצטרפות מקוונת.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

- לא קיימת בה דרישה מפורשת שמילוי הטופס ייעשה על ידי העובד בעצמו, "על כן, לכאורה, עומדת ההצטרפות [הטלפונית] בדרישות חוקת ההסתדרות".
- ב. לפי תצהירי ההסתדרות, הן ההצטרפות הטלפונית והן ההצטרפות המקוונת נעשות באמצעות המערכת המקוונת, הקיימת משנת 2012 וכל אדם יכול להיכנס אליה דרך קישור באתר ההסתדרות. בעניין קל אוטו אושרה ההצטרפות המקוונת כאמצעי לגיטימי להצטרפות לארגון עובדים, אך זאת מבלי לוותר על הדרישה להצטרפות אותנטית ו-וולונטרית. ההבדל המהותי בין הצטרפות מקוונת להצטרפות טלפונית הוא בכך שעובד אשר הצטרף טלפונית לא השתמש בעצמו במערכת המקוונת, אלא נציג ההסתדרות עשה זאת עבורו, לאחר שקיבל מהעובד קוד אימות.
- ג. תצהיר מר פרלמן לא נסתר, ולפיו נערך אימות נתונים של המצטרפים במרשם האוכלוסין ובוצעה בדיקה ידנית של הטפסים על ידי גורם אנושי באופן העונה על דרישות הפסיקה בדבר אותנטיות ההצטרפות של כל עובד ועובד.
- ד. עם זאת, עיון בטופס הטלפוני וכן בתצהיר מר פרלמן ובעדותו מוביל למסקנה שקיים קושי בשיטה הטלפונית, שבה הטופס אינו עומד לנגד עיני העובד, לא מוקרא לו במלואו ולעובד ניתנת האפשרות לעיין בו רק לאחר שצורף כחבר בהסתדרות. גב' גרנסקי העידה שהקריאה לעובדים את הפסקאות שבטופס הטלפוני ושכך עשו גם הטלפנים שלצדה, אך לא ידעה לומר אם בכל שיחות הצירוף הוקראו כל ההצהרות שבטופס.
- ה. ניתוח התמלילים: בחלק מהתמלילים שהוגשו פורטו בפני העובד חלק מההצהרות וההתחייבויות שבטופס הטלפוני ובחלקם לא; יש קושי לקבל את גרסתו של מר אפרים מנחיימוב, מטעם סקובר, שטען כי לא הבין שצורף כחבר להסתדרות אלא סבר שמצרפים אותו לפעילות בוועד. מתמליל שיחת הצירוף שנערכה איתו עולה שנאמר לו מספר פעמים שמצרפים אותו כחבר להסתדרות; לא הובאו עדויות של עובדים נוספים שטענו כי לא הבינו שצורפו להסתדרות בשיחות הצירוף; ככלל, מהתמלילים עולה שהעובדים מסרו פרטיהם מרצונם החופשי, לשם צירופם להסתדרות; עוד עולה מהתמלילים כי לא הובא לידיעת העובדים שהם מסכימים לכך שפרטיהם ישמשו לדיוור ישיר ולא הובא לידיעתם האיסור על חברות כפולה ונוגדת; בטופסי ההצטרפות שהוגשו לתיק בית הדין רשום X לצד פסקת החברות הנוגדת וברובם "מודיע" העובד על ביטול החברות בהמזרחי או בלאומית; לרוב לא

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

הובא לידיעת העובדים תוכן הטופס הטלפוני במלואו; הטופס הטלפוני הובא בפני העובד רק לאחר צירופו.

1. סיכום ביניים: צירוף עובדים להסתדרות בשיטה הטלפונית נעשה מבלי שהטלפנים הקריאו להם את כל האמור בטופס הטלפוני ואת כל המידע שנדרש בפסיקה. בניגוד לטענת ההסתדרות ולאור המשמעות המשפטית מרחיקת הלכת של צירוף עובד לחבר בארגון עובדים ומנייתו במסגרת התארגנות ראשונית, אין מדובר בפגם קל ערך.

2. יש לבחון בדקדוק את משקלו של הפגם ואת השלכותיו, בשים לב לנסיבות העניין, ובהן: לעובדי סקובר אין "משרד" שבו אפשר להתכנס; העובדים, ברובם הגדול, הם "שליחים הנעים ממקום למקום כל הזמן"; התשלום לעובדים הוא לפי כמות המשלוחים, ולכן העובדים מנסים לעשות שליחויות רבות ככל הניתן ו"אינם פנויים לשבת, להאזין באריכות ולמלא טפסים"; מגיפת הקורונה ששררה בתחילת ההתארגנות הקשתה אף היא על כינוס העובדים. נסיבות אלה "יוצרות קושי ממשי על ההתארגנות בשלביה הראשונים". בשל כך ובנסיבות המיוחדות של המקרה, יש לייחס משקל מופחת לפגם שנפל בטפסים הטלפוניים.

3. בנסיבות המיוחדות קמה הצדקה לסטות מהוראות החוק, הפסיקה וחוקת ההסתדרות ולהכיר בשיטה הטלפונית, "אף שזו אינה עונה 'אחד על אחד' לכללים שהותוו", מטעמים אלה: א. אין מדובר בניסיון התארגנות ראשון, שבו יש צורך ליידע עובדים על עצם נושא ההתארגנות. מהתמלילים עולה שהעובדים מכירים את הנושא ומביעים עניין. ב. מדובר בהצטרפות של עובדים רבים, רק חלק זעום שלח להסתדרות הודעות ביטול, ולטופסי הביטול שנשלחו לעמותת תחרות אין ליתן תוקף בשאלת היציגות. קרי, חלק גדול מהעובדים רצו להתארגן, מסרו לטלפן קוד אימות שהגיע במסרון, ניהלו עמו שיחה, מסרו פרטים אישיים והביעו הסכמה להצטרף להסתדרות. ג. עם סיום שיחת הצירוף נשלח לעובדים הטופס הטלפוני, לדוא"ל שמסרו, כך שהיה באפשרותם לקוראו. אם משהו מהכתוב בטופס לא היה מקובל עליהם, יכלו לשלוח בדוא"ל הודעת ביטול חברות. ואכן, 6 עובדים ביטלו חברותם בהסתדרות בדרך זו.

38. חלוקת המאפה:

א. למצטרפים הוצעה מתנה - המאפה. מר רום דביר, מטעם ההסתדרות, אישר בעדותו שכדי לקבל את המאפה יש להצטרף להסתדרות. ההסתדרות טענה

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

ששווי המאפה הוא 17 ₪ + מע"מ ואילו סקובר טענה כי השווי עומד על סך שבו 23 ₪ ל-28 ₪. מר פרלמן ציין כי המאפה "הסמלי" הוצע לעובדים "על מנת ליצור אווירה נעימה והרגשה טובה בתחילת הדרך" ולתת להם תחושה שהגיעו "לבית חם ודואג". הוא העיד כי רק 15% מהמצטרפים נכנסו לקישור לבחירת המאפה ולא ידע לומר כמה מהם מימשו זאת. אף שלפי עדותו מימוש המאפה אינו מוגבל בזמן, סביר להניח שעובד שבחר להצטרף להסתדרות בגלל המאפה, היה מממש אותו בסמוך לאחר ההצטרפות.

ב. במועד חלוקת המאפה עובדי סקובר לא נדרשו לשלם דמי חבר וקבלת המאפה הותנתה בהצטרפות להסתדרות. אלה מחזקים את הנטייה לראות בחלוקת המאפה משום השפעה בלתי הוגנת הפוגמת ברצונם החופשי של העובדים, בהתאם להלכת דור אלון¹⁷. גם תכלית המאפה, שאינה העברת מסר התארגנותי, פוגמת בחלוקתו, במיוחד משניתן רק למצטרפים. מנגד, מדובר בהטבה בשווי נמוך בשיעור ניכר משווי המתנה שנדונה בעניין דור אלון ועובדה שרק מעט מהעובדים מימשו אותה. משמע, המאפה לא היווה שיקול בהחלטה אם להצטרף להסתדרות. בנוסף, פסק הדין בעניין דור אלון ניתן לאחר תחילת ההתארגנות בסקובר ואין לזקוף את ההלכה שנקבעה בו לחובת ההסתדרות.

39. אפשרות לבטל חברות: מהראיות עולה כי עובדים שביקשו לבטל את חברותם בהסתדרות, יכולים היו למצוא דרך לעשות זאת ואכן עשו זאת בפועל. העובדה שעובדים רבים ביטלו חברות באמצעות קישור שהופץ על ידי מתנגדי ההתארגנות, אינה מלמדת בהכרח שההסתדרות הקשתה בעניין זה.

40. טענות לפגיעה בפרטיות:

א. מר שטיינר אישר בעדותו כי מסר להסתדרות שמות ומספרי טלפון של עובדי סקובר, ברשימה שהוציא ממערכת ה-TimeTable המשמשת את סקובר לניהול הנוכחות של עובדיה (להלן גם - הרשימה). סקובר טענה שהרשימה ופרטי הקשר של העובדים הם מידע אישי מוגן ושההסתדרות השיגה את הרשימה ללא הרשאה ועשתה בה שימוש פסול שלא למטרה שלשמה נועדה. ההסתדרות טענה, בין היתר, כי הטענות הנוגעות לחוק הגנת הפרטיות אינן בסמכות בית הדין לעבודה.

¹⁷ עס"ק (ארצי) 20-10-7670 דור אלון ניהול מתחמים קמעונאיים בע"מ - הסתדרות העובדים הלאומית בישראל (12.1.2021) (להלן - עניין דור אלון).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

ב. בבתי הדין לעבודה נדונו סוגיות כבדות משקל הנוגעות לפגיעה בפרטיות ונפסקו סעדים¹⁸. סקובר הבהירה שאינה תובעת כל סעד בגין הפגיעה בפרטיות ולכן לבית הדין סמכות לדון ולהכריע בשאלה אם הופר חוק הגנת הפרטיות, ככל שזו רלוונטית לבירור העניין. במקרה דנן השאלה רלוונטית לסוגיית ההגינות ותום הלב בפעולות ההסתדרות.

ג. מהראיות עולה כי עובר ליום 21.12.20 (כחודשיים לאחר הכרזת היציגות) לסקובר לא היה מאגר מידע רשום ומהאסמכתאות שאליהן הפנתה לא ניתן ללמוד שהרשימה היא בגדר מאגר מידע. משכך, נדחות הטענות להפרת חוק הגנת הפרטיות ביחס לשימוש שלא כדין במאגר מידע, לרבות הפרת הוראות הנוגעות לדיוור ישיר. אף אם נניח שמספר טלפון הוא מידע פרטי, אין לומר שנטילת הרשימה על ידי מר שטיינר והשימוש בה על ידי ההסתדרות מנוגדים לחוק הגנת הפרטיות. הרשימה הועברה להסתדרות במועד שבו היתה נגישה לעובדים ולא נטען שהועברה לגורם אחר. אופי העבודה בסקובר הצדיק פנייה באמצעות שיחה טלפונית ו/או הודעה לטלפון הנייד. נטילת הרשימה והשימוש בה היו לתכלית ראויה - מימוש זכות ההתארגנות - והשימוש לא חרג מכך. ייתכן שניתן היה להשיג את מספרי הטלפון של העובדים בדרכים נוספות, למשל מקבוצות הוואטסאפ, אך בנסיבת העניין נטילת הרשימה והשימוש בה אינם מהווים פעולה פסולה שיש בה משום השפעה פסולה או התנהלות בחוסר תום לב המכתימה את מהלך ההתארגנות כולו.

41. הפרת חוק הספאם ודיני הצרכנות:

א. המסרונים ששלחה ההסתדרות לעובדי סקובר אינם נכנסים לגדר סעיף 30א לחוק הספאם. אשר לטענה להטרדה: אופי העבודה בסקובר לא איפשר החתמת העובדים על טופסי הצטרפות במקום אחד. מהראיות עולה מחלוקת אמיתית בין העובדים ביחס להתארגנות בהסתדרות. מה שלאחד נראה כ"התקפת ספאם" נתפס אצל האחר כהצגת מידע לגיטימי. בנוסף, במסרונים ניתנה אפשרות לבצע הסרה מרשימת התפוצה, וריכוז המסרונים ושיחות הצירוף היה ביומיים הראשונים של ההתארגנות ולאחר מכן לא נשלחו מסרונים. כך שהתנהלות ההסתדרות לא חרגה מגדר הסביר בנסיבות העניין. עובדים שלא רצו לקחת חלק בהתארגנות, לא אולצו לעשות כן, ואין התרשמות כי הופעל עליהם לחץ בלתי סביר מצד ההסתדרות. בנסיבות

¹⁸ בית הדין הפנה בהקשר זה לעס"ק (ארצי) 14-04-7541 הסתדרות העובדים הכללית החדשה - עיריית קלנסווה (15.3.2017) ולע"ע (ארצי) 90/08 איסקוב - מדינת ישראל, הממונה על חוק עבודת נשים (8.2.2011).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

העניין אין במשלוח המסרונים משום פעולה בחוסר תום לב שיש בה להכתים את ההתארגנות כולה.

ב. אין לבחון את התנהלות ההסתדרות לאור הוראות החקיקה הצרכנית. יחסי ההסתדרות עם עובדי סקובר אינם יחסים צרכניים. כך נפסק בעניין **וייטמן**¹⁹ שאושר בבית המשפט העליון וגם בעניין **דור אלון** נקבע שאין להחיל על ארגון עובדים חובות שהמחוקק בחר להטיל במפורש על גופים אחרים. את התנהלות ארגון העובדים יש לבחון על פי אמות המידה של סבירות, הוגנות ומידתיות לאור חובות תום הלב וההגינות המוגברת החלות עליו.

42. סוף דבר לעניין היציגות: בנסיבות המיוחדות של ההתארגנות בסקובר, יש לאשר את השיטה הטלפונית, חרף הפגמים שנפלו בה. הטענות להפרת חוק הגנת הפרטיות וחוק הספאם נדחות. יש ליתן תוקף לכל טופסי ההצטרפות שנמסרו לסקובר בימי ההתארגנות הראשוניים, לרבות הטפסים הטלפוניים. במועד הכרזת היציגות נמסרו לסקובר 639 טפסים. אף אם נפחית את 2023 בקשות הביטול שהועברו ישירות להסתדרות, **זו עמדה בדרישה הכמותית ולכן היא ארגון העובדים היציג בסקובר**.

43. טופסי הביטול שנאספו על ידי עמותת תחרות:

א. ההסתדרות טענה שטופסי הביטול שהועברו אליה מעמותת תחרות לא מעידים על אובדן יציגותה. טופסי הביטול הללו נחלקים, ככלל, לשתי קבוצות: האחת נחתמה במועדים הסמוכים להכרזת היציגות (232 טפסים) והאחרת נחתמה מאוחר יותר (67 טפסים). ככלל, יש לבחון את היציגות במועד הכרזת היציגות. בפסיקה נקבעה חזקה הניתנת לסתירה, שלפיה ביטול חברות לאחר הכרזת היציגות נובע מלחץ בלתי הוגן של המעסיק, ולכן ככלל, אין להביא בחשבון בבחינת היציגות ביטולי חברות שנעשו לאחר הכרזת היציגות. בהתארגנות ראשונית, על המעסיק הנטל להוכיח שפעל בתום לב ושביטולי חברות לאחר הכרזת היציגות וטרם חתימת הסכם קיבוצי ראשון לא נבעו מלחץ או השפעה אסורים מטעמו. חובת תום הלב חלה גם על ארגון העובדים, החייב להודיע למעסיק על שינוי במעמדו, אם התרחש. חובת תום הלב חלה גם על העובדים, ומצופה מהם "שלא ישנו את דעתם

¹⁹ ת"צ (מחוזי י-ם) 15544-05-18 וייטמן נ' הסתדרות העובדים הכללית החדשה (23.4.2019).

²⁰ במסגרת ההחלטה מיום 18.2.21 התייחס בית הדין האזורי ל-14 טופסי ביטול שהועברו ישירות לידי ההסתדרות, כפי שזו טענה בתגובתה לתשובת הצד של סקובר. מאוחר יותר בהליך הצהירה ההסתדרות כי בסך הכל התקבלו אצלה באופן ישיר מהעובדים 23 טופסי ביטול, ובהתאם לכך התייחסות בית הדין האזורי בפסק דינו.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

- חדשות לבקרים ללא סיבה של ממש". לאור פסיקה זו יש לבחון את טופסי הביטול בקפדנות יתרה.
- ב. מהראיות עולה כי לא היה כל קשר בין הנהלת סקובר או מי מטעמה ובין עמותת תחרות בנוגע לטופסי הביטול ולפעילויות נוספות של מתנגדי ההתארגנות. אלה נעשו על דעת האחרונים בלבד, ביוזמתם ובמימונם, ללא קשר להנהלה ומבלי שזו הפעילה עליהם השפעה בלתי הוגנת. כך נקבע עוד בהחלטה הראשונה, ואין בראיות שהוצגו בהליך העיקרי כדי לשנות מכך. לאור זאת יש לבחון את משקל טופסי הביטול, אם בכלל, בשאלת היציגות.
- ג. לפי חוקת ההסתדרות, ביטול חברות יש לעשות בדרך של מתן הודעה להסתדרות. מהראיות עולה כי 232 טופסי ביטול שנחתמו בסמוך לאחר הכרזת היציגות לא הועברו להסתדרות אלא הוחזקו בידי עמותת תחרות. כפי שנקבע בהחלטה קודמת, אין הצדקה בנסיבות לסטות מהכלל שלפיו ביטול חברות ייעשה בהודעה להסתדרות ושכל עוד לא נמסרו טופסי הביטול להסתדרות, למעשה לא בוטלה חברותם בהסתדרות של החתומים עליהם.
- ד. מראיות שהציגה ההסתדרות עולה כי חלק מהעובדים החתומים על טופסי ביטול לא זוכרים שחתמו עליהם וחלקם טענו שהממונים לחצו עליהם לחתום. סקובר הציגה מנגד ראיות המעמידות זאת בספק. העובדים הללו לא העידו ולא ניתן להכריע בשאלה אם חתמו על טופסי הביטול אם לאו, מה היה המניע לחתימתם ואם הופעל עליהם לחץ לא ראוי מצד ההנהלה.
- ה. לסיכום: אין לתת משקל לטופסי הביטול שנאספו בידי עמותת תחרות משלא נמסרו להסתדרות עד למועד הכרזת היציגות. לפיכך אין להידרש לטענות נוספות שהעלתה ההסתדרות לגבי טופסי הביטול.
44. התערבות בהתארגנות:
- א. לאור ההחלטה השנייה, על סקובר נטל מוגבר להוכיח שלא פגעה בהתארגנות.
- ב. סקובר ועמותת תחרות: ממכלול הנסיבות עולה שבסקובר קמה קבוצת עובדים המתנגדים להתארגנות באופן רציף ועקבי. לא ניתן לשלול כי פנייתם לעמותת תחרות נעשתה בעצת סקובר, אולם לא הובאו ראיות חותכות לכך.
- ג. יחס שונה לתומכי ההתארגנות ולמתנגדיה: מהראיות עולה כי סביבת העבודה בסקובר רעשה וגעשה סביב ההתארגנות. נמצא פער בין היחס של סקובר לתומכי ההתארגנות ובין יחסה למתנגדים. זוהי פגיעה בהתארגנות.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

- ד. ביטול חברות באמצעות מנהלים: טענות אלה נדונו והוכרעו בהחלטות בבקשות הזמניות ונדחו, למעט הקביעה (בדעת רוב) הנוגעת לאירוע פיינטוך. לא הובאו בהליך העיקרי ראיות אשר יש בהן לשנות מקביעות אלה.
- ה. הפצת מסרים על ידי ההנהלה: בניגוד לטענת ההסתדרות, דף המידע ששלחה סקובר למנהליה ביום 23.10.20 אינו כולל הבעת עמדה ביחס להסתדרות ואין פסול בשליחתו. הודעות וואטסאפ ובהן טענות נגד ההסתדרות נכתבו על ידי עובדי סקובר ואין אינדיקציה שנכתבו בהשפעת ההנהלה.
- ו. הפעלת לחץ באמצעות דרג ניהולי זוט: אין בראיות החדשות בהליך העיקרי כדי לשנות מהמסקנה בהחלטה הראשונה, שלפיה לא הוכח שהנהלת סקובר הפעילה לחץ פסול על ראשי הצוותים להתנגד להתארגנות, ומהמסקנות ביחס לסמכויות ראשי הצוותים והשימוש שעשו בהן.
- ז. מר שטיינר: בהליך העיקרי לא הובאו ראיות שיש בהן כדי לשנות מההחלטה הראשונה שבה נקבע כי עד לשעה 10:00 של יום 22.10.20 סקובר לא ידעה על ההתארגנות בהסתדרות, ועל כן לא הוכח קשר בין זו לבין זימון מר שטיינר לשימוע באותו היום בשעה 9:40, חרף סמיכות הזמנים. לגבי הענישה - מר שטיינר לא פוטר בסופו של דבר ונמצא כי הוא אכן צמצם את עבודתו בסקובר למינימום, ללא סיבה מספקת. יחד עם זאת, סקובר התנהלה שלא כדין בכך שנטלה ממנו סמכויות, בין היתר בשל מעמדו בהתארגנות, והשיתה עליו עונש לא מידתי, בשל זיקתו להתארגנות. למצער, ההחלטה בעניינו מוכתמת בשיקולים בנוגע להתארגנות. התנהלות סקובר כלפי מר שטיינר מהווה אפוא פגיעה בזכות ההתארגנות ומקימה זכות לפיצוי.
- ח. פורום סקובר: בהחלטה השנייה הוקפאה פעילות הפורום עד להכרעה בשאלת היציגות. משהוכרה יציגות ההסתדרות, הקפאת פעילות הפורום עומדת בעינה משהמשך כינוסו עשוי לפגוע במשא ומתן בין הצדדים.
45. הסעדים: מדובר על שלוש הפרות. ההחלטה בעניין מר שטיינר עשויה להתפרש אצל עובדי סקובר כמסר בגנות ההתארגנות. ביחס השונה של הנהלת סקובר לתומכי ההתארגנות לעומת היחס למתנגדיה יש משום תמיכה, ולו עקיפה, במתנגדים. סקובר הביעה נכונות לדחות את כינוס הפורום אף לפני מתן ההחלטה הראשונה. ההפרות לא מצדיקות פיצוי ברף המקסימלי. יש לתת משקל גם לגודלה של סקובר ולאופי העבודה הייחודי בה, המקשה על ההתארגנות. סקובר תשלם פיצוי בגין פגיעה בהתארגנות בסך של 80,000 ₪.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

46. הוצאות משפט: בשים לב "להליכים הרבים... ולתוצאות ההליך", מתקיימים התנאים החריגים המצדיקים חיוב בהוצאות משפט בסכסוך קיבוצי. סקובר חויבה לשלם להסתדרות הוצאות משפט בסך של 15,000 ₪.
47. נציג הציבור, מר משה כהנא, הצטרף לפסק דינה של הנשיאה הדס יהלום, תוך הדגשת מגפת הקורונה וההתקדמות הטכנולוגית, "המצריכות גישות חדשניות".

דעת המיעוט - נציג הציבור מר ערן בסטר

48. דעת המיעוט סברה אף היא שבשיטה הטלפונית נפלו פגמים, אך מסקנותיה מכך היו אחרות מאלה של דעת הרוב. אלה עיקרי הדברים:
49. התארגנות ראשונית: בהתארגנות ראשונית נוטים תנאי הפתיחה לטובת התומכים בהתארגנות ולכן יש להקפיד בבחינת אופן ההצטרפות. הקלות יבואו בהכרח על חשבון המתנגדים להתארגנות, שאינם חלק מההליך. לכן, בית הדין מחויב במשנה זהירות בכל הקשור לזכויותיהם.
50. חוקת ההסתדרות: ההסתדרות לא אפשרה עד עתה הצטרפות טלפונית וזה אומר דרשני. אם היא מבקשת להוסיף לחוקתה דרך הצטרפות, עליה לעשות זאת מראש ולא בקבלת הכשר של בית הדין בדיעבד. אין מדובר בעניין פנימי, משום שיש לכך השפעה על כלל העובדים.
51. הבעיות בשיטה הטלפונית: על ארגון עובדים לפעול בהגינות ובתום לב, לספק לעובדים מידע מהותי, כולל החלקים הפחות אטרקטיביים, ולהימנע מהטעייה, ודאי בהינתן שהמעסיק מנוע מלדבר. בשיחות הצירוף לא נמסר מידע מהותי ואין ודאות שהעובדים נחשפו למידע נוסף בדרכים אחרות; השיחה עם מר מנחیمוב מצביעה על בעייתיות נוספת בשיטה הטלפונית - הטלפן אומר א' והעובד מבין ב'; השיחה "נופלת" על העובד בהפתעה, כשאין ודאות שהוא פנוי להקשיב, לשקול ולהחליט; השיחה נעשית ביוזמת ההסתדרות ולכן לקוד האימות אין כל משמעות; הטלפן נוקב בעלות 0.9% מהשכר ואילו בטופס הטלפוני כתוב שדמי החבר הם בהתאם להחלטת ההסתדרות. קרי, ייתכן שהמחיר יעלה. מה משמעות הפער בין השיחה לטופס?; בטופס הטלפוני כתוב "הטופס מולא ונשלח ע"י העובד באופן מקוון בתאריך...", אך זו לא האמת; לא הוכח שעובדים קיבלו את הטופס הטלפוני בדוא"ל, קל וחומר שראו אותו; הטופס נראה כבקשה להירשם ולא כאישור הרשמה; העובד נחשף לתנאים רק כשמעין בטופס. זה לא מחליף או מייתר חתימה; לפי אתר ההסתדרות, כדי להצטרף כחבר נדרש העובד ל-4

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

דברים: מילוי הטופס, אישור התנאים, חתימה, תשלום. בהצטרפות הטלפונית, להבדיל מהמקוונת, לא מתקיימת אף אחת מהדרישות הללו; כשהעובד לא נדרש לחתום ו/או לשלם, אין לומר שגמר אומר להצטרף. "תפיסתית, בעיני האנשים: לא חתמתי - לא התחייבתי", במיוחד כשיש סתירה בין הנאמר בשיחה לבין הטופס; העובד לא נדרש לאשר את נכונות הפרטים שמסר, ואינו מאשר פנייה למשרד הפנים לאימות הנתונים או מסירת מידע ממשרד הפנים להסתדרות, כך שלא ניתן להבטיח את זיהויו.

52. הקלטות ותמלילים: מאחר שהעובד לא ממלא את הטופס הטלפונית בעצמו, בלי הקלטת שיחת הצירוף אין קיום לטופס, משלא ניתן לדעת אם הוא משקף נאמנה את השיחה. משלא הוצגו תמלילי כל שיחות הצירוף, לא ניתן לקבוע מה הוצג לעובדים ואם הם הסכימו להצטרפות.

53. המאפה וההטבות: בעוד שבשיחות הצירוף הדגש הוא על העלות וחוסר מחויבות, ההנאה ממועדון ההטבות היא מיידיה ומקבלים מאפה. בבחינת המכלול ניתן להניח שאילו המסר היה יותר מדויק, המחויבות ברורה, מועד תחילת התשלום קרוב ומוגדר ולא היו הטבות ומתנות - הייתה לכך השפעה על התוצאה; ההצטרפות לארגון עובדים צריכה להיות "נטו". עדיף לאסור כליל מיני הטבות ומתנות עד לאחר קביעת היציגות; הוויתור על חתימת העובד על הטופס הטלפונית ועל שליחתו חזרה עשוי להעיד על חשש שהטרחה עלולה למנוע מהעובד להצטרף. אם טרחה מינימלית כזו אכן הייתה מונעת הצטרפות, יש לכך שתי השלכות: א. הטרחה תמנע מהעובד גם לבטל את החברות; ב. העובד אדיש לשאלת ההצטרפות ואז לחלוקת המאפה יש משקל גדול יותר בהחלטה להצטרף.

54. ביטול: ביטול חברות חייב להיות באותה רמת קושי של ההצטרפות. במקרה זה היה קל להצטרף וקשה לבטל וזה לא תקין. אין לקבל מצב של גישה מתחשבת ומקלה ביחס להצטרפות הטלפונית וגישה מחמירה ביחס לטופסי הביטול; יש היגיון בבקשת עמותת תחרות שטופסי הביטול ייבדקו על ידי גורם אובייקטיבי ולא על ידי ההסתדרות; אם טופסי הביטול אותנטיים, הם מייצגים את רצון העובדים ואין לבטלם בשל פרוצדורה, במיוחד בשעה שמכשירים את השיטה הטלפונית שעל דעת כולם פגומה מהותית.

55. כללי: יש מגוון דרכים לצרף עובדים. למשל להתקשר לעובד טלפונית ובהסכמתו לשלוח אליו קישור לטופס מקוון. העובד יכול להדפיס את הטופס ולחתום עליו ואז לסרוק ולשלוח או לצלם ולשלוח בוואטסאפ ועוד. התברר שההסתדרות כבר

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

עושה שימוש בתהליך כזה ותמוה מדוע לא עשתה כן במקרה דנן; השיטה הטלפונית היא שלב נוסף בתהליך שבו מפעם לפעם מוצנע מה שיכול להוות חסם להתארגנות ומנגד מצורפים פיתויים חיצוניים שאינם קשורים לה. "מגמה זו של פיחות זוחל ויצירת הליך הצטרפות 'לייט' יכולה להביא לעיוות ולייצוג שגוי של הרצון האמתי של העובדים". לו עובד היה נדרש, למשל, לשלם דמי הרשמה עם הצטרפותו, היו נמנעים מקרים של עובדים המצטרפים ביום האחרון לעבודתם; מצופה ששכנוע של מאות עובדים להצטרף להסתדרות ימשך מספר ימים ויצריך שיחות ארוכות. בפועל אנו עדים לשיחות של דקות ספורות ביום אחד. הדבר מעלה חשש שמי שהצטרף בקלות יבטל בקלות. לכן היו ביטולים רבים. יש לאפשר פרק זמן ארוך יותר למחשבה שנייה ולביטולים. "גם חוקי הצרכנות מאפשרים תקופת זמן ארוכה יותר לחרטה ולביטול ותקופה ארוכה עוד יותר במקרה של עסקאות טלפוניות".

56. התייחסות לעמדת הרוב: אופי העבודה ומגפת הקורונה לא מצדיקים הקלות בבחינת השיטה הטלפונית; אין לומר שההנהלה נהגה מנהג שונה בין קבוצות העובדים, וגם אילו היה מקום לקבוע אחרת, אין בכך מסר של פגיעה בהתארגנות; סקובר לא התערבה בהתארגנות, לא במישרין ולא בעקיפין; סקובר לא נהגה במר שטיינר באופן חריג או לא מידתי אלא נהגה בו "בכפפות של משי". חברות בוועד אינה מקנה חסינות. העונש שהושת עליו הוא מינימלי וסביר בנסיבות.

57. סיכום דעת המיעוט: בשיטה הטלפונית נפלו פגמים מהותיים. הטפסים הטלפוניים פסולים. ההסתדרות אינה הארגון היציג בקרב עובדי סקובר. בהינתן שלריבוי ההליכים אחראים שני הצדדים ולכך שמרבית טענות ההסתדרות נדחו, אין לפסוק לא פיצוי ולא הוצאות.

ג. הערעור והערעור-שכנגד

58. סקובר הגישה ערעור על פסק הדין. ההסתדרות מְצַדָּה הגישה ערעור-שכנגד. כך:

הערעור

טענות סקובר

59. סקובר ממקדת את עיקר הערעור בסוגיית היציגות. במסגרת זו מעלה טענות רבות בנוגע לרוב הקביעות של דעת הרוב, וככלל קוראת לאמץ את דעת המיעוט.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

פירוט הטענות יובא במסגרת ההכרעה, ככל שיידרש, ובשלב זה נביאן רק בתמצית. לעניין היציגות נטען כי אין להכשיר את השיטה הטלפונית, משאינה מעוגנת בחוקת ההסתדרות, וכי יש לפסול את הטפסים הטלפוניים משאינם חתומים ומשהראיות מעידות ש"נחתמו" ללא גמירות דעת, לא באופן וולונטרי ומשזהות המצטרפים לא אומתה. עוד נטען כי משלא הוכחה גמירות דעת, היה על ההסתדרות להוכיח כשרות הצטרפותו של כל עובד ועובד, באמצעות ראיה המאמתת את השיחה איתו, כחלופה לבדיקת טפסים שאינם חתומים. משלא הוגשו ראיות כאמור, אין ליתן כל משקל ראיתי לטפסים הטלפוניים. טענה נוספת בהקשר זה היא כי בקביעת נפקות הפגמים שנפלו בהצטרפות הטלפונית לא היה מקום לתת משקל לתקופת הקורונה ולאופי מקום העבודה. לעניין הפגיעה בהתארגנות - סקובר מבקשת לבטל את הפיצוי שנפסק לחובתה וטוענת כי פסיקת דעת הרוב בעניין זה מנוגדת למסכת העובדתית שנקבעה וסוטה מעקרונות הפיצוי שנקבעו בפסיקה. לעמדתה, שלושת האירועים שנקבע כי הם בגדר פגיעה בהתארגנות, הם בדיוק אותו "ריבוי מלאכותי של ארועים בודדים", שממנו הזהיר בית הדין הארצי בעניין נטו מלינדה. עוד טוענת סקובר כי דעת הרוב אמנם קבעה שהאירועים הללו לא מצדיקים פיצוי ברף הגבוה אך לא תרגמה זאת נכונה. בכלל זה לא נתנה משקל לכך שהאירועים לא השפיעו על ההתארגנות ולא נתנה משקל להתנהלות ההסתדרות.

טענות נוספות של סקובר בערעורה מתייחסות לקביעות דעת הרוב ביחס לחלוקת המאפה, טופסי הביטול, הפרות חוק הגנת הפרטיות וחוק הספאם, (אי) אימוץ נורמות צרכניות והוצאות המשפט שבהן חויבה.

הסעדים בערעור: סקובר מבקשת ליתן תוקף לדעת המיעוט, על כל המשתמע מכך, ולחייב את ההסתדרות בהוצאות בגין הערעור. לחלופין מבקשת סקובר למנות בודק חיצוני לבחינת ההצטרפות של כל אחד מהעובדים שהצטרפו בשיטה הטלפונית ולהורות להסתדרות להמציא לבודק ולסקובר את כל ההקלטות של שיחות הצירוף, לרבות תמלילים.

טענות ההסתדרות

60. תחילה מבקשת ההסתדרות לדחות הערעור על הסף מן הטעם שסקובר מבקשת בערעורה להפקיע את היציגות בעוד שאינה מכחישה כי פגעה בהתארגנות. טענת סף נוספת היא כי סקובר נעדרת "זכות עמידה" בטענות ביחס לחוקת ההסתדרות.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

לגופם של דברים, ככלל, ההסתדרות תומכת יתדותיה בקביעות דעת הרוב ומבקשת להותירן על כנן.

הערעור-שכנגד

61. ההסתדרות מצדה הגישה ערעור-שכנגד ובו היא משיגה על שיעור הפיצוי שנפסק לזכותה בגין הפגיעה בהתארגנות. לעמדתה, שיעור זה נמוך וחורג ממתחם שיקול הדעת והסבירות לקביעת פיצוי כנקבע בפסיקה, כך שהוא מעודד "הפרה יעילה". ההסתדרות טוענת כי ההפרות שהוכחו אינן מצויות ברף הנמוך וכי בקביעת שיעור הפיצוי היה מקום לתת משקל, בין היתר, לכך שמדובר בניסיון התארגנות שלישי בקרב עובדי סקובר באותה שנה, לגודלה של סקובר, למשקלה בשוק שליחויות המזון, לפער בינה ובין "עובדיה השליחים הצעירים והחדשים בשוק העבודה" ולאופן שבו ניהלה את ההליך המשפטי, שנועד לקנות זמן ועוד. ההסתדרות מוסיפה כי יש לקבוע, בנוסף לפיצוי בגין כל הפרה, "פיצוי גג", על עצם בחירתה של חברה עסקית, בקור רוח ותחת ייעוץ משפטי, לפעול בדרך של הפרת חוק והפרת זכות אדם, היא זכות ההתאגדות". לעניין היקף הפגיעה בהתארגנות נטען כי אין להבחין בין פגיעה חדה המזכה לכאורה בפיצוי גבוה ובין "מערך שלם, מתוזמר ומאורגן, של פגיעות קטנות ואפקטיביות" כפי שנקטה סקובר ואין להקל עמה רק משום שפעלה במחשכים. טענה נוספת מפי ההסתדרות, בין היתר, היא כי בקביעת שיעור הפיצוי התייחסה דעת הרוב ל-3 הפרות, הגם שנמצא על ידה כי בוצעו 4 הפרות. ההסתדרות מבקשת הגדלה משמעותית של שיעור הפיצוי וקביעתו ככל הניתן על הסכום שנתבע - 1,200,000 ₪.

62. כמתבקש מעמדתה בערעורה-שלה וכפי שציינה בסיכומיה בערעור-שכנגד, סקובר סבורה כי לא זו בלבד שאין להעלות את שיעור הפיצוי, אלא יש לבטלו כליל, ולמצער - להפחיתו.

ההליך בבית הדין הארצי

63. לצד ערעורה הגישה סקובר בקשה לעיכוב ביצוע פסק הדין וזו נדחתה בהחלטה מיום 19.9.21 (הנשיאה וירט-ליבנה, הח"מ, השופטת גליקסמן ונציגי הציבור מר יוסי רחמים וגב' ברכה סמו). בשולי ההחלטה נכתב כי "מצופה מן הצדדים

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

להתנהל בשים לב לכך שהערעור טרם התברר ושהמצב המשפטי יתבהר רק לאחר הדיון".

64. דיון בערעור ובערעור-שכנגד התקיים ביום 18.11.21 ובמהלכו חזרו הצדדים על עיקר טענותיהם חידדו אותן והוסיפו עליהן. בין היתר, הציגו, מפי באי כוחם, נתונים מספריים עדכניים, לטענתם, נכון למועד הדיון, אודות מספר עובדי סקובר בכלל ועובדי סקובר החברים בהסתדרות בפרט.

65. ביום 2.12.21, לאחר הדיון לפנינו, עדכנה ההסתדרות כי ביום 29.11.21 הודיעה סקובר על פיטורי מר שטיינר לאלתר וכי הראשונה הגישה בעניין זה בקשת צד בבית הדין האזורי תל אביב (הנשיאה הדס יהלום ונציגי הציבור גב' רונית עזר ומר יעקב חמצני; ס"ק 4907-12-21). בפסק דין מיום 29.5.22 דחה בית הדין האזורי את הבקשה בקבעו כי סקובר הרימה את הנטל להוכיח ש"פיטוריו של מר שטיינר נעשו כדין ומטעמים ענייניים". מכל מקום, משעניין פיטוריו של מר שטיינר לא נדון ולא הוכרע בבית הדין האזורי במסגרת ההליך דנן, לא נדון בו בפסק דינו זה ולא נידרש לטענות הצדדים בהקשר זה (לרבות התגובה שהגישה סקובר ולרבות טענות שהעלתה ההסתדרות אחרי ישיבת התזכורת, כפי שיפורט להלן).

פסקת החברות הנוגדת

66. במסגרת כתיבת פסק הדין, לאחר עיון מעמיק בטענות הצדדים ובמאות המסמכים, תוך העמדת תמלילים של שבע²¹ שיחות הצירוף שהסתיימו בהצטרפות להסתדרות והוגשו לתיק בית הדין האזורי (להלן - **תמלילי הצירוף**) אל מול טופסי ההצטרפות של העובדים שהיו חלק מתמלילי הצירוף, מצאנו כי נדרשת השלמת טיעון מטעם הצדדים בסוגיה שלא עמדה בחזית המחלוקת עד לאותה עת אך נמצא כי יש להידרש אליה, והיא סוגיית החברות הכפולה הנוגדת²².

²¹ בין שיחות אלה נמנית גם שיחת הצירוף של העובד מור אברהם. לתיק בית הדין צורפו תמלילי שתי שיחות בין מור אברהם ובין טלפניות ההסתדרות. האחת (עם הטלפנית מורן) - שיחת צירוף, שהסתיימה בהצטרפותו. השנייה (עם הטלפנית מיכל) - שיחת "תחזוקה", שבמהלכה אמר העובד כי ביטל חברותו בהסתדרות.

²² השוו: דב"ע לז/4-7 ההסתדרות הכללית - ארגון פרקליטי המדינה (5.9.1977) (להלן - **ארגון הפרקליטים** וכן דב"ע מב/5-2 ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל - אגודת העובדים הבכירים בפז, פד"ע יד 367, 377 (1983) (להלן - **עניין הבכירים בפז**). בשני עניינים אלה נעשתה השלמת טיעון בערעור לאחר שבית הדין הארצי עורר שאלות שלא נדונו בבית הדין האזורי, לרבות שאלת החברות הכפולה הנוגדת, "כך שתינתן להם הזדמנות לטעון, ולא ימצאו את עצמם מופתעים" מפסק הדין שיתייחס לאותן השאלות" (עניין הבכירים בפז, בעמ' 377 לפסק הדין).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

67. במה דברים אמורים? בכל 644²³ טופסי ההצטרפות, לרבות הטפסים הטלפוניים (שהם כאמור 438 במספר), ולמעט שניים²⁴, מסומן X לצד פסקת החברות הנוגדת ו/או נכתב שם ארגון העובדים שבו מבוקש ביטול החברות, כך: ב-572 טפסים רשום המזרחי כארגון העובדים שבו מבוקש ביטול החברות, ב-61 טפסים רשומה הלאומית, בטופס אחד רשום ארגון כוח לעובדים²⁵, ב-10 טפסים מסומן X ללא שם הארגון שבו מבוקש ביטול החברות. כל זאת, אף שלפי קביעת בית הדין קמא הטלפנים לא הקריאו לעובדי סקובר שעמם שוחחו את פסקת החברות הנוגדת. נוסף אנו, כי למקרא תמלילי הצירוף עולה שהעובדים כלל לא נשאלו אם הם חברים בארגון עובדים אחר ובאיזה, ו/או אם הם מבקשים לבטל את חברותם בארגון עובדים אחר, וממילא לא הצהירו במפורש על ביטול חברותם בארגון עובדים אחר. כלומר, לבד מהמסקנה המטרידה העולה מכך שהטפסים הטלפוניים אינם משקפים במדויק את שיחות הצירוף ושהטלפנים הוסיפו להם פרטים מסוימים והצהרות מסוימות שלא נמסרו על ידי העובדים, המשמעות הלכאורית של הממצאים האמורים היא כי הם מטילים צל על תקינות ההצטרפות וכי גם אם ההצטרפות תקינה - ייתכן שהחברות בהסתדרות של אותם עובדים שהצטרפו אליה בשיטה הטלפונית והיו חברים קודם לכן בארגון עובדים אחר (להלן - **העובדים כפולי החברות**), היא חברות כפולה נוגדת. נזכיר כי על פי הפסיקה, במצב דברים זה חל כלל פסלות החוזה השני, דהיינו, לעניין היציגות, אין למנות את העובדים כפולי החברות כחברים בארגון העובדים האחרון שאליו הצטרפו, ובענייננו - בהסתדרות. מכאן, בשים לב לנתונים המספריים, ההסתדרות, לכאורה, אינה עומדת במבחן הכמותי לעניין היציגות.

68. נוכח ממצאים אלה זומנו הצדדים לשיבת תזכורת לפני הח"מ, שהתקיימה ביום 3.3.22. במהלך הישיבה הוצג לצדדים הקושי שפורט לעיל, ובסיומה נדרשו הצדדים להגיש התייחסויותיהם, שנביא להלן את עיקריהן.

69. ההסתדרות טענה כי העובדים כפולי החברות שהיו חברים בהמזרחי (להלן - **העובדים כפולי החברות בהמזרחי**), הצטרפו אליה מתוך הבנה מלאה שהם עוזבים "את הארגון" ומצטרפים לשורותיה וכי גם אם יקבע שהעובדים כפולי החברות בהמזרחי לא ביטלו את חברותם בהמזרחי כשהצטרפו להסתדרות, הרי

²³ לא נעלם מעינינו כי סקובר טענה שהועברו לה 639 טופסי הצטרפות וכי ההסתדרות טענה שהעבירה לסקובר 644 טפסים. בקלטר טופסי ההצטרפות שהגישה ההסתדרות בבית הדין האזורי מצאנו 646 טפסים. ייתכן שהפער נובע מטפסים כפולים. מכל מקום, הפער אינו משמעותי לענייננו, ונתייחס בפסק הדין ל-644 טופסי הצטרפות.

²⁴ של העובדים אבישג אלכאווי וגיימס קינג.

²⁵ של העובד רון שחם.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

שחברותם אולי "כפולה" אך לא "נוגדת" ועל כן יש למנותם כחבריה. לשיטת ההסתדרות, בפסיקה²⁶ נקבע כי כלל פסלות החוזה השני חל רק במקרה של חברות כפולה שהיא גם נוגדת, כגון שני ארגוני עובדים האמורים לייצג את העובד באותה יחידת מיקוח, וזאת כדי למנוע ייצוג של שני ארגונים גם יחד. אלא שאין הדבר כך בענייננו. ומדוע? מאחר שהמזרחי חדלה לפעול לארגון עובדי סקובר בשורותיה עוד לפני הכרזת היציגות (של ההסתדרות), משהמזרחי הודיעה כי אינה עומדת על יציגותה בסקובר, משיש הסכמי שיתוף פעולה בין ההסתדרות ובין המזרחי והם "ארגונים סולידריים זה לזה", ומשהראיות מלמדות כי לעובדים כפולי החברות בהמזרחי היתה גמירות דעת בשאלת רצונם להצטרף להסתדרות. לתמיכה בעמדתה צירפה ההסתדרות ראיה חדשה - הסכם שיתוף פעולה בינה ובין המזרחי מיום 19.5.15 (להלן - **הסכם השת"פ**).

עוד טענה ההסתדרות, בין היתר, כי בחנה את תמלילי הצירוף ולא מצאה שנפל בהם כל פגם המפקיע את ההצטרפות לשורותיה או חותר תחת ביטול החברות בהמזרחי. ההסתדרות סבורה שאין לגזור גזירה שווה "בין החתמת עובדים אישית, על טפסי הצטרפות לארגון עובדים, במסגרת התאגדות ראשונית (ביטול חברות בארגון ידיד [כך במקור - א.א.] קודם שההתאגדות במסגרתו סוכלה מבלי שהספיק לממש את תכליתו כארגון עובדים ואף לגבות דמי חבר) - לבין ביטול חברות במהלך חיי העבודה המאורגנים במסגרת סכסוך בין ארגוני".

גם בעניין הכמותי העלתה ההסתדרות טענות עובדתיות חדשות. כך, נטען כי גם אם יידחו טענותיה הקודמות, יש לכל היותר 117 עובדים כפולי חברות בהמזרחי, ועל כן "עדיין מחזיקה ההסתדרות בשליש מעובדי המערערת במועד הקובע". עוד נטען כי לא בכדי לא העלתה סקובר את סוגיית החברות הכפולה הנוגדת בבית הדין קמא, משטענה בהליך נגד המזרחי שהאחרונה כלל אינה ארגון עובדים, וכי בנסיבות אלה אין לאפשר לסקובר להיבנות עתה מטענה זו.

70. סקובר, מנגד, טענה כי רבות מטענות ההסתדרות מושתתות על עובדות חדשות, שיש להורות על מחיקתן, וכי אין להתיר את צירוף הסכם השת"פ. עוד טענה כי יש לדחות את טענת ההשתק והמניעות שהעלתה ההסתדרות, משטענות הנוגעות לחברות כפולה נוגדת הועלו בבית הדין קמא וגם בהודעת הערעור, וודאי בשים לב למשקל שניתן לעניין על ידי בית דין זה. לגופם של דברים נטען שהחברות בהמזרחי ובהסתדרות היא חברות כפולה נוגדת; לא הובאו ראיות המצביעות על

²⁶ ההסתדרות מפנה לעניין זה לפסק הדין בסב"א 10-10-32690 הסתדרות העובדים הכללית החדשה - כוח לעובדים ארגון עובדים דמוקרטי (20.1.2011) (להלן - עניין האוניברסיטה הפתוחה).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

ביטול מפורש של חברות בארגון עובדים קודם מצד העובדים כפולי החברות בהמזרחי; בזמן אמת ההסתדרות עצמה התייחסה להמזרחי כאל ארגון עובדים מתחרה, לפי הלכת אל בטוף²⁷, ושלחה להמזרחי את טופסי ההצטרפות ואת הכרזת היציגות. זוהי הודאת בעל דין בכך שמדובר בחברות כפולה נוגדת וההסתדרות אינה יכולה להתכחש לכך; המבחן הקובע לשאלת קיומה של חברות נוגדת הוא פוטנציאל התחרות העתידית; רק כשארגוני עובדים מייצגים עובדים מיחידות מיקוח שונות ונפרדות - לא מתקיימת חברות נוגדת; ההסתדרות לא עמדה בכללים שנקבעו בעניין אל בטוף, לגבי ביטול חברות בארגון עובדים אחר; למעשה, אי הקראת מלוא הטופס על ידי הטלפנים הוא מדיניות של ההסתדרות; הפגם של אי ביטול מפורש של חברות בארגון עובדים אחר הוא פגם נוסף בשרשרת הפגמים שנפלו בהצטרפות הטלפונית; פגם מהותי נפל גם בכך שלא הוקראה הפסקה בטופס הנוגעת להצהרת העובד כי הוא מתחייב להכפיף עצמו לחוקת ההסתדרות.

סקובר מבקשת למחוק טענות שהעלתה ההסתדרות ביחס לאירועים שהתרחשו לאחר מתן פסק הדין בבית הדין האזורי, טענות המוכחשות על ידה.

71. ההסתדרות, בתגובתה, מציינת שעמדת סקובר מחדדת את הסכנות הטמונות במתן אפשרות למעסיק להתערב בשאלות בין-ארגוניות. ההסתדרות מדגישה כי רק במקום שבו יש לשני ארגוני עובדים שאיפות לייצג קיבוצית עובדים באותה יחידת מיקוח והם מתחרים בפועל על היציגות, הופכת החברות לכפולה ונוגדת גם יחד. עוד טענה כי יש לדחות את הבקשה למחיקת סעיפים מתגובתה ואת הטענה שלפיה בזמן אמת פעלה בהתאם לכללי תחרות בין-ארגוניות. לדבריה, בזמן אמת פעלה לפי הפסיקה הנוגעת לחילופי יציגות שנקבעה בעניין אל בטוף, וחילופי היציגות הפורמליים בינה ובין המזרחי לא הופכים את היחסים ביניהן ליריבות במובן של תחרות בין-ארגוניות.

ד. דיון והכרעה

72. מספר שאלות מונחות לפתחנו במסגרת ההליך דנן. נפתח בפרוצדורה.

²⁷ סב"א (ארצי) 31575-02-13 הסתדרות העובדים הלאומית - הסתדרות העובדים הכללית החדשה (9.9.2013) (להלן - עניין אל בטוף).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

ראיות וטענות עובדתיות חדשות

73. כאמור, ההסתדרות צירפה להשלמת הטיעון בעניין פסקת החברות הנוגדת את הסכם השת"פ וכן העלתה טענות עובדתיות חדשות. סקובר התנגדה לכך. לאור התוצאה שאליה הגענו, לא ראינו צורך להידרש להכרעה בטענות הצדדים בעניין זה והכל כפי שיפורט בהמשך הדברים²⁸.

העלאת טענה ביוזמת בית הדין

74. עניין פרוצדוראלי נוסף מתעורר עקב כך שהטענה הנוגעת לפסקת החברות הנוגדת, וליתר דיוק: הטענה הנוגעת לנפקותה של טענה זו, בין היתר בהיבט החברות הכפולה הנוגדת, עלתה ביוזמת בית דין זה. עיון בכתבי הטענות מעלה שאמנם בבית הדין האזורי וכן בבית דין זה טענה סקובר שלעובדיה לא הוקראה פסקת החברות הנוגדת, אולם טענתה זו היתה רק תת-טענה שנועדה לשרת את טענתה העיקרית, שלפיה אין ליתן תוקף משפטי להצטרפות הטלפונית, בין היתר בנימוק שלמצטרפים לא נמסר מלוא המידע הדרוש ועל כן אין לומר כי גמרו בדעתם להצטרף להסתדרות. כך, בהודעת הערעור טענה סקובר כי "הטלפן... אינו מקבל את רשותו של העובד לבטל חברות בארגון [כך במקור - א.א.] עובדים אחר"²⁹ וכי "היה על בית הדין לבחון את מהות ההתחייבויות וההרשאות המצויות בטופס ההצטרפות, שלא נגלה לפני העובד. ... כך, ... ויתור על חברות בארגון עובדים אחר ומתן בלעדיות בייצוג להסתדרות"³⁰. לא מצאנו כי סקובר העלתה, ודאי לא במפורש, טענה המתייחסת לנפקותה של אי הקראת פסקת החברות הנוגדת, בהיבט החורג משאלת התוקף של פעולת ההצטרפות ומכוון לשאלת ביטול החברות בארגון עובדים אחר ולשאלת החברות הכפולה ומשמעותה. למעשה, עיקר טענתה של סקובר היה ועודנו כי אין ליתן תוקף לפעולת ההצטרפות להסתדרות וכי לפיכך אין לראות את המצטרפים בשיטה הטלפונית כחברי ההסתדרות. על יסוד עמדה זו נקל להבין מדוע אין התייחסות מפורשת בטענות סקובר לשאלת החברות הכפולה הנוגדת.

75. ואכן, בחזית המחלוקת בבית הדין קמא עמדו שני עניינים מרכזיים: האחד הוא שאלת היציגות והאחר הוא שאלת הפגיעה בהתארגנות. בלב שאלת היציגות

²⁸ ראו בין היתר האמור בסעיף 108 לפסק הדין.

²⁹ סעיף 48 להודעת הערעור.

³⁰ סעיף 103 להודעת הערעור.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

עמדה כשרות ההצטרפות לשורות ההסתדרות באמצעות השיטה הטלפונית. שאלת ביטול החברות בארגוני עובדים אחרים בכלל ובהמזרחי בפרט, כחלק מפעולת ההצטרפות להסתדרות, והשפעתה על יציגותה של האחרונה (להבדיל מעניין טופסי הביטול שנאספו אצל עמותת תחרות), לא עלתה בבית הדין קמא באופן שבו עוררנו אותה בישיבת התזכורת וכפי שהשתקפה בהשלמות הטיעון בעקבותיה. מצב דברים זה לא נעלם מעינינו. ואולם, על פי פסיקת בית המשפט העליון, **"בית המשפט רשאי לדון מיוזמתו במשמעות המשפטית הנוגזת מהמסכת העובדתית אשר נפרשה לפניו"**³¹ ו"בית המשפט אמנם רשאי להכיר בטענה שלא הוזכרה במפורש, אלא רק נקראת 'מבין השורות'"³². כך הוא בענייננו. אין מדובר בפתיחת חזית עובדתית חדשה, כי אם בבחינת המשמעות המשפטית של המצע העובדתי הקיים בתיק. יתר על כן, משעסקינן בהליך בסכסוך קיבוצי ושעה שמתעוררת שאלה בעלת חשיבות והמשליכה על יחסי העבודה הקיבוציים, הגמישות הפרוצדוראלית רבה יותר וכך נעשה, למשל, בעניין **ארגון הפרקליטים**³³ ובעניין **הבכירים בפז**³⁴. בנסיבות אלה, הגם שטענה זו לא עמדה בלב ההליך שהתנהל בבית הדין קמא, ודאי לא כפי שהעמדנו אותה בהליך זה, הרי שמפאת חשיבותה לעניין היציגות ובשים לב למעמדו המיוחד של ארגון עובדים יציג ולכוח הנתון בידו מעת ההכרה בו ככזה, ובהינתן שִמאלה מתחייבת הקפדה בבחינת היציגות - מצאנו כי לא זו בלבד שמסמכותנו להעלותה אלא זו אף חובתנו, ואם היה הדבר נדרש, ניתן היה להחזיר את ההליך לבית הדין האזורי להשלמת הבירור העובדתי. בין כה ובין כה, בסופו של יום ההכרעה בהליך זה לא חרגה מחזית הטיעון כפי שעמדה בבית הדין האזורי והשאלות הנוגעות לחברות הכפולה הנוגדת נותרו בצריך עיון, כך שלא היה בהעלאת השאלה בעניין החברות הכפולה הנוגדת על ידי בית דין זה כדי לפגוע בזכויותיו של מי מהצדדים.

76. ומפרוצדורה למהות.

מתווה ההכרעה

77. נדמה כי השאלה המרכזית העומדת להכרעתנו - שאלת היציגות של ההסתדרות, נכון ליום 22.10.20 - לכאורה הפכה לתיאורטית, לאור טענת סקובר, שלא נסתרה,

³¹ ע"יא 8023/16 ארביב אור נ' פנטופט ג'נאח, בסעיף 9 לפסק הדין וההפניות שם (20.8.2019) (הדגשה במקור). וכן ראו: ע"יא 4839/92 גנז נ' כץ, פ"ד מח(4) 749, 764 (1994).

³² ע"יא 9176/09 הנו נ' רשות הפיתוח - מינהל מקרקעי ישראל, בסעיף 27 לפסק הדין (27.8.2013).

³³ הערת שוליים 22.

³⁴ שם.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

שלפיה במועד הדיון בערעור מרבית העובדים שהצטרפו כחברים להסתדרות טרם הכרזת היציגות אינם מועסקים עוד בסקובר³⁵, כך שבהעדר ראיות לצירוף חברים חדשים (ולא נעלמה מעינינו טענת ההסתדרות שאכן הצטרפו חדשים), לכאורה אבדה היציגות של ההסתדרות, גם אם ההצטרפות בשיטה הטלפונית תוכר. יחד עם זאת, בהעדר תשתית עובדתית עדכנית מבוררת ומשהערעור לפנינו מעלה שאלות חשובות ובעלות השלכות רוחב, אין לנו אלא להידרש לסוגיית היציגות, ובִּלְבָּה השיטה הטלפונית. נקדים אחרית לראשית ונציין כי לאחר שעיינו בכלל החומר המצוי בתיק ובטענות הצדדים לפנינו בכתב ובעל פה, מצאנו כי יש לקבל את עיקר ערעורה של סקובר בנוגע ליציגות ולקבוע כי לא עלה בידי ההסתדרות להוכיח את יציגותה בקרב עובדי סקובר. מנגד, מצאנו שלא להתערב בשיעור הפיצוי שבו חויבה סקובר בגין פגיעה בהתארגנות, הגם שהגענו לתוצאה זו מטעמים שונים מאשר אלה שהובאו בדעת הרוב בנושא זה. התוצאה היא אפוא כי יש לדחות הן את ערעורה של סקובר והן את הערעור שכנגד של ההסתדרות. אשר להוצאות - גם בעניין זה מצאנו כי יש לקבל את ערעורה של סקובר.

אשר ליציגות - סוגיה זו נחלקת עקרונית לשתי סוגיות-מְשֻׁנָּה. האחת היא סוגיית כשרותה של ההצטרפות להסתדרות בשיטה הטלפונית והשנייה היא סוגיית החברות הכפולה הנוגדת ונפקותה. למעשה, הסוגיה השנייה תתעורר רק אם ייקבע במסגרת ההכרעה בסוגיה הראשונה שההצטרפות להסתדרות היתה כדן ושיש ליתן לה תוקף. המסקנה שאליה הגענו היא כי עקרונית אמנם ניתן להצטרף לארגון עובדים בשיטה טלפונית, ואולם בשל האופן שבו הופעלה שיטה זו במקרה דנן, אין ליתן תוקף להצטרפותם להסתדרות של עובדי סקובר שהצטרפו אליה בשיטה הטלפונית (438 עובדים). כפועל יוצא מכך, מבחינה מספרית ההסתדרות אינה עומדת בדרישת השליש. במצב דברים זה לא נדרשת הכרעה בשאלת החברות הכפולה הנוגדת כמו גם בשאלות נוספות (ביחס לחלוקת המאפה, להפרת חוק הגנת הפרטיות וחוק הספאם, להחלת דיני הצרכנות ולטופסי הביטול שנאספו בידי עמותת תחרות).

אשר לפגיעה בהתארגנות - מצאנו כי למעט "אירוע פיינטוך", המעשים שבגינם חויבה סקובר בפיצוי בגין פגיעה בהתארגנות אינם עולים כדי פגיעה בהתארגנות ו/או אינם מצדיקים את חיובה בפיצוי. זאת בהיותם לכל היותר מעשים נקודתיים, שלא חזרו על עצמם מאז ההחלטה השנייה, וודאי שאינם מלמדים על

³⁵ ראו "הערת סיום" מס' 9 לסיכומי התשובה של סקובר בבית דין זה וכן דברי ב"כ סקובר בדיון מיום 18.11.21 (עמ' 2, שורות 5 - 13).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

פעולה סדירה ושיטתית מטעם סקובר ומנהליה לפגיעה בהתארגנות. מנגד, מצאנו כי "אירוע פיינטוך" עולה כדי פגיעה בהתארגנות ומצדיק את חיובה של סקובר בפיצוי, אף שמדובר באירוע נקודתי שלא הוכח כי חזר על עצמו. בשקלול כלל הנסיבות הגענו למסקנה כי יש להותיר את חיוב סקובר בפיצוי בשיעור שנקבע על ידי דעת הרוב - 80,000 ₪, וזאת בגין הפגיעה בהתארגנות המגולמת ב"אירוע פיינטוך" לבדו, והכל כפי שיפורט בהמשך.

אשר להוצאות - בנסיבות העניין לא מצאנו כי מתקיימים התנאים המצדיקים סטייה ממדיניות בתי הדין ביחס לפסיקת הוצאות בסכסוכים קיבוציים. לפיכך לא היה מקום לחייב את סקובר בהוצאות משפט ואנו מורים על ביטול חיוב זה. להלן נדון בעניינים אלה כסדרם.

ד(1) שאלת היציגות

המישור העובדתי

78. השאלות המרכזיות העולות בקשר לשאלת היציגות הן שאלות משפטיות בעיקרן. כטבען של שאלות מסוג זה הן קשורות בקשר הדוק לתשתית העובדתית הנתונה. בעניין שלפנינו, ככלל, לא מצאנו להתערב באיזו מקביעותיה העובדתיות של דעת הרוב, אולם מצאנו להוסיף עליהן, תוך הישענות על אותה תשתית ראייתית שעמדה לפני בית הדין האזורי. כפי שהובא לעיל, למקרא תמלילי הצירוף והשוואתם לטופסי ההצטרפות הרלוונטיים (כל אלה הוגשו בבית הדין קמא), מצאנו כי העובדים הרלוונטיים לתמלילי הצירוף כלל לא נשאלו אם הם חברים בארגון עובדים אחר ו/או אם הם מבקשים לבטל את חברותם בארגון עובדים אחר, וממילא לא הצהירו במפורש על מודעותם לאיסור על חברות כפולה נוגדת ועל ביטול חברותם בארגון עובדים אחר, ולא נתנו הסכמתם להצהרה ולביטול שכאלה.

ההסתדרות טוענת, כאמור, כי מתמלילי הצירוף עולה שהעובדים ידעו כי הם מצטרפים להסתדרות ולכן מבטלים חברות בארגון אחר ודי בכך. יש לדחות טענה זו. ביטול החברות בארגון עובדים קודם צריך שיעשה על ידי העובד ולא על ידי ארגון העובדים החדש, על יסוד הצהרה מפורשת של העובד ולא במשתמע, ודאי לא על יסוד רשימות המצויות בידי ארגון העובדים החדש (ואיננו קובעים שכך

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

נעשה בעניין דנן). כזאת לא נעשה בענייננו, אף לא בקירוב. בתמליל אחד בלבד³⁶ ניתן למצוא ביטוי מסוים לביטול חברות בהמזרחי, וגם זאת במשתמע בלבד. באותה שיחה אמר הטלפן לעובד: "אסמן... שאתה מעביר את החתימה שלך מהפועל מזרחי להסתדרות" ובהמשך התייחס לדמי החבר. העובד אמר "אני מודע לזה שזה עובד ככה", אולם לא מן הנמנע כי בכך התייחס העובד לדמי החבר, שכן כאמור הטלפן דיבר על דמי החבר אחרי שאמר כי יסמן את העברת "החתימה להסתדרות" ולפני דברי העובד. מכל מקום, קשה לומר כי ניתן לראות בכך משום ביטול חברות מפורש כנדרש בפסיקה. ביתר תמלילי הצירוף אין כל זכר לשאלה של הטלפן או לאמירה של העובד ביחס לביטול חברות בארגון עובדים אחר. כך בשיחות הצירוף של מור אברהם, שקד יהלומי, איליי איילון, איסר קבהא, אפרים מנחיימוב (שבה הודיע לו הטלפן "לא היית חבר בפועל המזרחי, נראה לי, אז רק שתדע שאתה חבר הסתדרות"). אגב, חרף זאת נרשם בטופס X לצד פסקת החברות הנוגדת ונכתב "המזרחי" ואבירן שמיט (שבה אמר הטלפן לעובד "עד עכשיו זה היה בהפועל המזרחי" והעובד אומר "נכון"). לטעמנו לא די בכך כדי ללמוד שהעובד ביקש לבטל את חברותו בהמזרחי).

יודגש כי משההסתדרות בחרה להגיש אך קומץ תמלילי צירוף, אף שההקלטות של שיחות הצירוף היו בידיה³⁷, ומשאלה הם הממצאים העולים מהם, חזקה, בהעדר ראיה לסתור, כי ממצאים אלה תקפים ביחס לשיחות הצירוף כולן. נוסף כי גם אילו היה מקום לקבוע שהעובדים הרלוונטיים לתמלילי הצירוף נשאלו על ביטול חברות בארגון עובדים קודם והסכימו לביטול זה (וכאמור איננו סבורים כך), היה זה ביחס לתמליל אחד או שניים לכל היותר (וגם זאת, כאמור, איננו קובעים), כך שלא היה בכך כדי לשנות את הרושם הכללי הברור העולה למקרא תמלילי הצירוף ומהחלתו של רושם זה, בהעדר ראיות לסתור, על כלל שיחות הצירוף.

³⁶ של העובד בר אלגריסי.

³⁷ מהראיות לא ברור לגמרי אם כלל שיחות הצירוף הוקלטו אם לאו. מכל מקום, היה בידי ההסתדרות להקליט את כלל שיחות הצירוף.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

79. עוד מצאנו כי בכל תמלילי הצירוף, פרט לאחד³⁸, לא נמסר לעובדים שעליהם להתחייב לקבל על עצמם את חוקת ההסתדרות. בחלק מהתמלילים לא נזכרת חוקת ההסתדרות כלל³⁹.
80. אם כן, ביסוד הכרעתנו עומדים הממצאים העובדתיים הבאים:
- א. בשלב שיחת הצירוף העובד לא ראה את הטופס הטלפוני והתאפשר לו לעיין בו רק לאחר שצורף כחבר להסתדרות, או-אז נשלח אליו הטופס בדוא"ל. אולם, אין ראיות כי לאחר המשלוח העובדים אכן עיינו בטופס הטלפוני. לאמור נוסף כי אין ראיות שמי מהעובדים הרלוונטיים להצטרפות הטלפונית פתחו את הקישורים שנשלחו במסרון בתחילת תהליך ההתארגנות או עיינו בעלוניים שחולקו.
- ב. לא בכל שיחת צירוף הוקראו כל הפרטים שבטופס (לפרטי הטופס ראו סעיף 19 לעיל).
- ג. בחלק משיחות הצירוף כלל לא נזכרו ההתחייבויות שבטופס.
- ד. בשיחות הצירוף לא התבקשה, וממילא לא התקבלה, הסכמתם של העובדים לכך שפרטיהם ישמשו לדיוור ישיר.
- ה. בשיחות הצירוף לא הובא לידיעת העובדים האיסור על חברות כפולה ונוגדת.
- ו. בשיחות הצירוף העובדים לא נשאלו אם הם חברים בארגון עובדים אחר ו/או אם הם מבקשים לבטל את חברותם בארגון עובדים אחר, הם לא הצהירו במפורש על ביטול חברותם בארגון עובדים אחר ולא נתבקשה, וממילא לא התקבלה, הסכמתם לביטול חברותם בארגון עובדים אחר.
- ז. בשיחות הצירוף לא נמסר לעובדים שעליהם להתחייב לקבל על עצמם את חוקת ההסתדרות, הם לא נדרשו להצהיר על התחייבות כאמור ולא התחייבו לכך מיוזמתם.
- ח. בכל 644 טופסי ההצטרפות, ובהם 438 הטפסים הטלפוניים, ולמעט שניים⁴⁰, מסומן X לצד פסקת החברות הנוגדת ו/או נכתב שם ארגון העובדים שבו מבוקש ביטול החברות. ב-572 טפסים רשום המזרחי כארגון העובדים שבו מבוקש ביטול החברות, ב-61 טפסים רשומה הלאומית, בטופס אחד רשום

³⁸ תמליל הצירוף של העובד אבירן שמיט. לאחר שהעובד מסר את הפרטים שלו לטלפן (יונתן), אמר לו הטלפן כך: "... בעצם הבקשה שלך להצטרף להסתדרות כתוב ככה, אני מבקש להתקבל כחבר בהסתדרות בחברת העובדים, גילי מעל 18 שנים, הנני מאשר את נכונותם של הפרטים האישיים, מתחייב למלא אחר הוראות ההסתדרות ותקנותיה... בסדר?" והעובד משיב - "מעולה. כן." (עמ' 4 שורות 10 - 14, 19).

³⁹ למשל בשיחות הצירוף של מור אברהם (עם הטלפונית מורן) ושל שקד יהלומי (עם הטלפונית אורטל).
⁴⁰ של העובדים אבישג אלכאווי וגיימס קינג.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

ארגון כוח לעובדים⁴¹, ב-10 טפסים מסומן x ללא שם הארגון שבו מבוקש ביטול החברות.

המישור המשפטי

81. המקרה שלפנינו מעלה לא מעט שאלות משפטיות, חלקן מורכבות, חלקן טרם נדונו בפסיקה - בעיקר הדברים אמורים לגבי כשרות השיטה הטלפונית. להלן נפנה לבחון את השאלות הנדרשות להכרעתנו.

הצטרפות טלפונית V. חוקת ההסתדרות?

82. נציין תחילה כי יש לדחות את טענת סקובר שלפיה יש פסול בשיטה הטלפונית משאינה מעוגנת בחוקת ההסתדרות. בסעיף 8 לחוקה נכתב, בין היתר, כי "כל עובד/ת אזרח/ית או תושב/ת כאמור רשאי/ת להצטרף באמצעות מילוי טופס הצטרפות מקוון באתר האינטרנט של ההסתדרות, וחברות/ה תחל עם קליטת פרטי המצטרף/ת באגף להתאגדות עובדים או במערכת המנהלת למרשם חברים וגבייה" (הדגשה הוספה - א.א.). אין חולק כי מבחינה לשונית, השיטה הטלפונית אינה מופיעה במפורש בחוקת ההסתדרות. אולם גם מילוי טופס ידני אינו מופיע בה במפורש ולא נראה שיש מי שסבור/ה כי לא ניתן, בשל כך, להצטרף להסתדרות באמצעות מילוי טופס ידני. בנוסף, הגם שהשיטה הטלפונית לא נזכרת בלשון החוקה באופן מפורש, ניתן לסבור כי היא מופיעה בה במשתמע, ודאי לא נאסר השימוש בה, וממילא אין לקרוא לתוך סעיף 8 לחוקה את שאין בו. דהיינו, אין להוסיף לסעיף את המילה "בעצמו", כאילו נכתב בו שמילוי טופס הצטרפות מקוון צריך להיעשות על ידי המצטרף "בעצמו". לפיכך, נדמה כי מילוי הטופס יכול להיעשות גם על ידי אחר, עבור המצטרף, כפי שאמנם נעשה במקרה שלפנינו - באמצעות הטלפנים, מבלי שהדבר יהיה מנוגד לחוקת ההסתדרות.

הצטרפות באמצעות אחר

83. בהמשך לאמור בסעיף הקודם, אך לא רק בהקשר של חוקת ההסתדרות, קשה לקבל שמי שאין בידו לבצע בעצמו את פעולת ההצטרפות - בין אם מפאת מגבלה פיזית כלשהי ובין אם בשל טעמים אחרים המונעים את מילוי הטופס על ידי העובד עצמו (באופן ידני או מקוון), כגון אדם שאינו יודע קרוא וכתוב, אדם שאין לו חיבור למרשתת או המתקשה לעשות שימוש במחשב (במצב של הצטרפות

⁴¹ של העובד רון שחם.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

מקוונת) או למשל אדם המצוי בנהיגה ומבקש מהיושב לצדו למלא עבורו טופס דיני/מקוון (לבד ישכח לעשות זאת מאוחר יותר) וכיו"ב - לא יוכל לעשות כן. הסתייעות באחר לשם ביצוע פעולת ההצטרפות (הן פעולת קליטת המידע אודות ההתארגנות בארגון עובדים והן פעולת מילוי טופס הצטרפות, כפי שיפורט בהמשך) אינה שוללת את ראיית המסתייע כמי שביצע את פעולת ההצטרפות בעצמו.

רבות הדרכים

84. אם כן, נקודת המוצא העקרונית היא שניתן להצטרף לארגון עובדים באמצעות אחר. בין אם כך ובין אם אחרת, תנאי בלעדיו אין למתן תוקף להצטרפות לארגון עובדים הוא כי מתקיים בה יסוד הוולונטריות כפי שנקבע בפסיקה, כלומר שההצטרפות היתה מרצונו החופשי של העובד ומדעתו. בהתאם, על טופס ההצטרפות "לשקף נכונה, בבירור ובבהירות את החלטתו הרצונית, המודעת והמושכלת של העובד להצטרף כחבר באותו ארגון עובדים בלבד, ופרישתו מהארגון בו היה חבר"⁴² (הדגשות הוספו - א.א.).

85. על פי רוב (ובכפוף לתקנון ארגון העובדים), הצטרפות לארגון עובדים נעשית באמצעות טופס הצטרפות. לא בכדי נקבע בפסיקה כי דרך המלך להוכחת חברות בארגון עובדים היא בהצגת טופסי הצטרפות⁴³, ולא בכדי ניתן למצוא בתקנונים של ארגוני עובדים התייחסות לטופסי הצטרפות. פעולת הצטרפות לארגון עובדים, העשויה למלא אחר דרישות הפסיקה, נחלקת למעשה לשתי פעולות שיש להן ביטוי ממשי בעולם הפיזי, לפי סדר כרונולוגי זה: הראשונה היא פעולת קליטת המידע הנדרש אודות ההצטרפות לארגון העובדים ומידע נוסף, ככל שנמסר, למשל באמצעות מידע הנמסר בעל פה על ידי נציגי ארגון העובדים או מי מטעמו (פנים אל פנים או טלפונית או בכל דרך אחרת) או באמצעות חשיפה ישירה של העובד לטופס ההצטרפות (עיון בטופס הצטרפות פיזי, קריאת הטופס במרשתת וכיו"ב); והשנייה היא פעולת שכלול ההצטרפות - באמצעות מילוי הטופס הכולל לפחות את המידע הנדרש (בכתב יד/בהקלדה), חתימתו (בכתב יד/באמצעות לחיצה על מקש במקום ייעודי/בחתימה אלקטרונית) ומסירתו

⁴² עניין אל בטוף, בסעיף 72 לפסק הדין.

⁴³ ראו למשל: עס"ק (ארצי) 1008/00 הורן את ליבוביץ בע"מ - הסתדרות העובדים הכללית החדשה, פד"ע לה 145, בסעיף 27 לפסק הדין (2000) וכן עס"ק (ארצי) 13-10-59352 ידיעות אינטרנט בע"מ (שותפות רשומה) - הסתדרות העובדים הכללית החדשה, ארגון העיתונאים בישראל, בסעיף 102 לפסק הדין (21.8.2014).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

(באמצעות נציג ארגון העובדים/ בדואר/בפקס/באופן מקוון וכיו"ב). פעולות מילוי הטופס, החתימה עליו ומסירתו ייקראו להלן יחד - **מילוי הטופס**. בין פעולת קליטת המידע ובין פעולת מילוי הטופס מתבצעת פעולה נוספת - קבלת ההחלטה אם להצטרף לארגון העובדים, אם לאו. פעולה זו נעשית לעולם על ידי העובד בעצמו, בינו לבין עצמו, והביטוי שלה בעולם הממשי הוא באחת מאלה - סיום שיחת הצירוף (אם העובד החליט שלא להצטרף לארגון העובדים), או מְעָרָר לפעולת מילוי הטופס עד תומה (אם העובד החליט להצטרף לארגון העובדים).

86. ייתכנו מצבים שבהם שתי הפעולות הממשיות המכוננות את פעולת ההצטרפות הכוללת - קרי, הן קליטת המידע והן מילוי הטופס - נעשות על ידי העובד בעצמו. במצבים אלה העובד רואה את הטופס ויכול לעיין בו עוד לפני מילויו, ועל כן קמה חזקה כי קרא את כל האמור בטופס והסכים לכל האמור בו⁴⁴. במצבים אלה, ככלל, הסיכוי למצוא סדקים ביסוד הוולונטריות של ההצטרפות הוא נמוך יחסית. ייתכנו גם מצבים מעורבים, שבהם הפעולה הראשונה (קליטת המידע) נעשית על ידי העובד בעצמו ואילו הפעולה השנייה (מילוי הטופס) נעשית באמצעות אחר. לדוגמה, עובד שעדיין בטופס הצטרפות ממשי-פיזי, הטופס אבד לו לפני שהספיק למלא בו את פרטיו ועל כן את פעולת מילוי הטופס עשה באמצעות נציג טלפוני של ארגון העובדים. במצבים מסוג זה כוחו הראייתי של טופס ההצטרפות כראיה להסכמת העובד נחלש ומותנה בהוכחה כי זה מולא בהסכמת העובד ובידיעתו לגבי כל פרטי הטופס (בכפוף למהותם, כפי שיוסבר בהמשך). לפיכך, הסיכוי למצוא פגמים בהצטרפות מסוג זה יהיה משמעותי יותר ביחס לפעולה השנייה. במצבים מסוג שלישי, ובהם השיטה הטלפונית שבה אנו עוסקים בפסק דין זה, שתי הפעולות הממשיות המכוננות את פעולת ההצטרפות - הן קליטת המידע והן מילוי הטופס - נעשות שלא על ידי העובד בעצמו כי אם באמצעות אחר. גם במצבים אלה מתעוררות באופן מובְּנָה שאלות ביחס לקיום דרישות האוטנטיות והוולונטריות ולהוכחתן, וזאת הן בנוגע למהות המידע שאליו נחשף העובד עובר להצטרפותו (הפעולה הראשונה) והן בנוגע להתאמה בין הפרטים שהטלפן רשם/סימן בטופס לפרטים שמסר העובד (הפעולה השנייה).

87. נעיר כי אכן, כטענת ההסתדרות, עם התפתחות הטכנולוגיה הוכרה בפסיקה גם הצטרפות שאינה במילוי טופס ידני. כך, בפסק הדין בעניין **קל אוטו** משנת 2016, הוכרה הצטרפות לארגון עובדים באמצעים מקוונים, תוך שימת הדגש על בחינת

⁴⁴ זאת כפי שמתקיים לגבי כל חוזה אחר. על ראיית טופס ההצטרפות ככרטיס הכניסה למערכת היחסים החוזית שבין החבר לבין ארגון העובדים ראו למשל עניין **דוד אלון**, בסעיף 78 לפסק הדין.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

האותנטיות של ההצטרפות (הכוונה היא לאפשרות לסמוך על כך שמאחורי טופס הצטרפות אכן עומד העובד שפרטיו מופיעים בטופס) והוולונטריות שלה, ונקבע כי ייתכן שצירוף בדרך זו "אף עולה באמינותו על הצטרפות ידנית"⁴⁵. ברם, הדגש לענייננו אינו באבחנה בין מילוי טופס הצטרפות בכתב יד למילוי באופן מקוון, אשר נעשים שניהם על ידי העובד בעצמו, כי אם באבחנה בין הצטרפות עצמית (למשל בשיטה המקוונת) להצטרפות באמצעות אחר (למשל בשיטה הטלפונית). ועוד. בעניין שלפנינו ניתן לראות בנקל כי טופסי ההצטרפות שנחתמו בשיטה הטלפונית וטופסי ההצטרפות שנחתמו בשיטה המקוונת דומים עד מאד וכי שני אלה גם יחד דומים עד מאד לטפסים שמולאו ידנית. גם התיאור הסכמטי של ההצטרפות הטלפונית דומה למדי לתיאור הסכמטי של ההצטרפות המקוונת. יחד עם זאת, בין השיטה המקוונת והשיטה הידנית ובין השיטה הטלפונית יש הבדלים משמעותיים ואלו הם: א. בשיטה הטלפונית טופס ההצטרפות לא נמצא לנגד עיניו של העובד המצטרף עובר להצטרפות והוא יכול לראות אותו רק לאחר ההצטרפות. לפיכך, נדרשת ראייה לכך שהעובד עיין בטופס (ולא שלח בסמוך לעיון הודעת ביטול) ולחלופין כי הפרטים המהותיים הוקראו לו; ב. הפרטים שיש למלא בטופס, במקומות המיועדים לכך, נכתבים / מוקלדים על ידי הטלפן. לפיכך, נדרשת ראייה כי אלה התקבלו מהעובד; ג. הטלפן הוא שלוחץ על כפתור "שלח פרטים", המשכלל את ההצטרפות לארגון העובדים. לפיכך, נדרשת ראייה להסכמת העובד ל"לחיצה על הכפתור". בין הראיות המספקות כאמור, נמנית גם הוכחת שיטת העבודה בתהליך ההצטרפות.

ובמונחים שבהם עשינו שימוש לעיל - השיטה הטלפונית, הגם שהיא אפשרית באופן עקרוני, עשויה לעורר קשיים הן בקשר להוכחת מהות המידע שהעובד נחשף אליו עובר להצטרפותו (שלב קליטת המידע) והן בקשר להוכחת ההתאמה בין הפרטים שהטלפן רשם/סימן בטופס לפרטים שמסר העובד (שלב מילוי הטופס).

88. כדי לבחון קשיים אלה יש להקדים ולהשיב על שתי שאלות. האחת היא איזה הם בכלל אותם פרטים שנדרש כי יימצאו בטופס ההצטרפות לארגון עובדים, שבלעדיהם לא ניתן לומר שההצטרפות היתה אותנטית ו-וולונטרית (להלן - הפרטים ההכרחיים). השנייה היא מהי הנפקות של אי הקראת טופס ההצטרפות לעובד במלואו (המשיק לפעולת ההצטרפות הראשונה - קליטת המידע) ושל מילוי

⁴⁵ בסעיף 51 לפסק הדין.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 65708-08-21

הטופס, כולו או חלקו, שלא על יסוד פרטים שמסר העובד המצטרף (המשיק לפעולת ההצטרפות השנייה - מילוי הטופס). השאלה השנייה כוללת בראש ובראשונה היבטים ראייתיים - האמנם לא הוקראו כל הפרטים המצויים בטופס ההצטרפות? איזה מהפרטים הוקראו ואיזה לא? איזה פרטים מולאו על ידי הטלפן עצמו, שלא על סמך מה שמסר העובד? האם הם מולאו לפני שכלול ההצטרפות או לאחר מכן?⁴⁶

הפרטים ההכרחיים

89. אשר לשאלה האחת - בעניין אל בטוף נפסק כך⁴⁷:

"על הטופס בכללותו להיות נהיר וברור על פניו, הן לעובד המצטרף כחבר בארגון, הן לארגון אליו הצטרף ולארגון העובדים אותו עזב, או ארגון עובדים אחר במקום העבודה, כמו גם למעסיק ולכל גורם רלבנטי אחר. בה במידה נדרשת בהירות הצהרות העובד והתחייבויותיו בטופס, ככל שתעמודנה לבחינתו של בית דין זה, בהידרשו לתקפות המסמך וכשרותו.

להלן נעמוד על עיקר התנאים הנדרשים לבוא לידי ביטוי בטופס ההצטרפות לארגון העובדים, אשר יש בהם כדי להצביע על חברות רצונית אישית של העובד והסכמתו המושכלת מדעת ומרצון להצטרפות לארגון עובדים אחד והסרת חברותו בארגון עובדים אחר באותו מקום עבודה. ככל שלא התמלאו התנאים, כולם או בחלקם, יבחן בית דין זה מהות הפגמים, משקלם והשלכותיהם, כשלעצמם ובשים לב לנסיבות המקרה הנדון. ואלה הדברים:

* טופס הצטרפות לארגון עובדים יכול פרטים מזהים של העובד ושל המעסיק ובהם, השם המלא של העובד, מספר תעודת זהות, כתובת מגורים, שם המעסיק וכתובת מקום העבודה. פרטיו האישיים של העובד והצהרותיו על הצטרפות לארגון העובדים, יאומתו על ידי העובד על פני הטופס, באופן קריא וברור, בציון שמו המלא בחתימת ידו, ובציון התאריך.

* כלפי ארגון העובדים אליו העובד מצטרף כחבר, נדרשת הצהרת העובד כי הוא בוחר להיות חבר באותו ארגון עובדים, כי הוא מסכים לתנאי התקנון או החוקה של הארגון, וכי אינו חבר בארגון עובדים אחר, או בארגון העובדים היציג, לפי העניין.

* ככל שהעובד היה חבר בארגון עובדים אחר באותו מקום עבודה, נדרשת הצהרתו המפורשת על הפסקת חברותו בארגון אותו עזב. הצהרת העובד כלפי הארגון אותו עזב, תאומת בחתימת ידו ותכלול

⁴⁶ השוו: עניין קווים (סב"א (ארצי) 58034-11-16 הסתדרות העובדים הלאומית - כוח לעובדים, ארגון עובדים דמוקרטי (24.7.2017)), שם נקבע כי העובדה שבטופסי ההצטרפות נכתב שמו של הארגון "הנעזב" בכתב יד זהה בכל הטפסים, והעובדים נדרשו רק לסמן V או X במשבצת המיועדת לכך "אינה פוסלת את רצונם האוטנטי" להצטרף לארגון האחר ולא פוסלת את הטופס. אך זאת במצב שבו לא הוכח ששם הארגון "הנעזב" נכתב לאחר שהעובדים חתמו על הטופס.
⁴⁷ בסעיף 20 לפסק הדין.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

אותם פרטים הנדרשים בהודעתו לארגון אליו הוא מצטרף, בהתאמה הנדרשת לעניין. אין להסתפק בהודעה כללית על 'הפסקת חברותי בכל ארגון עובדים אחר ככל שהיא קיימת'.

* אין מניעה כי הצהרות העובד כנדרש, יינתנו במשולב בטופס אחד, ובלבד שיומצאו לארגון העובדים אותו עזב העובד סמוך למועד הודעתו על ביטול חברותו, ולכל המאוחר במצורף להודעת היציגות של הארגון המתחרה.

* אין מניעה כי ארגון העובדים יוסיף פרטים או תנאים על אלה המנויים לעיל, לפי העניין. " (הדגשות הוספו - א.א.)

הדברים - במיוחד אלה הנוגעים לביטול חברות בארגון אחר - נכתבו בהקשר של סכסוך בין-ארגוני, אך לדידנו יפים הם, ככלל, גם לטופסי הצטרפות לארגון עובדים שלא במסגרת סכסוך בין-ארגוני.

90. בענייננו, הטפסים הטלפוניים כוללים 6 פסקאות (ספרור הפסקאות אינו במקור):

1. "אני מבקש/ת להתקבל כחבר/ה בהסתדרות וחברת העובדים (ח"ע). גילי מעל 18 שנים."

2. "הנני מאשר/ת את נכונותם של הפרטים האישיים. הנני מתחייב/ת למלא אחר הוראות חוקת ההסתדרות וח"ע ותקנותיהן ואחר כל החלטה והוראה של מוסדותיהן המוסמכים, כפי שיתקבלו מעת לעת."

3. "ידוע לי, כי לא חלה עליי חובה חוקית למסור את הפרטים המצוינים לעיל והנני מוסר/ת אותם מרצוני ובהסכמתי. בנוסף, ידוע לי כי ההסתדרות, או מי שיוסמך לכך על ידה, רשאית לקבל עדכון ממאגרי המידע של משרד הפנים אודות הפרטים הכלולים בבקשתי זו, למאגר המידע הרשום שמספרו 843161. הנני מסכים/ה כי פרטים אלה יימסרו להסתדרות ולח"ע ו/או למי מטעמן. כמו גם, ישמשו לדיורור ישיר ולשירותי דיורור ישיר בהתאם לצרכי ההסתדרות וח"ע, לשם מילוי מטרות ההסתדרות וח"ע, כמופיע בחוקתן ולשם מתן סל השירותים לחבריהן."

4. "הריני מבקש/ת ממעסיקי לנכות משכרי דמי חבר להסתדרות העובדים הכללית החדשה וזאת בהתאם להחלטות מוסדותיה ולהעביר את פרטי תשלום דמי החבר/ה להסתדרות העובדים הכללית החדשה."

5. "☒ ידוע לי כי קיים איסור על חברות כפולה ונוגדת בארגון עובדים אחר ועל כן אני מודיע על הפסקת חברותי ב 'הפועל מזרחי' / 'הסתדרות לאומית' /"⁴⁸

⁴⁸ עיון בטופסי הצטרפות מעלה כי ברובם המכריע, לגבי כל עובד, צוין שם הארגון שבו מופסקת החברות - המזרחי (572 טפסים), הלאומית (61 טפסים) וכוח לעובדים (טופס אחד). בחלק מזערי של טופסי הצטרפות (12 טפסים), יש קו ריק, ללא ציון שם הארגון שבו מופסקת החברות. ב-10 מהטפסים הללו מסומן x בתחילת פסקה זו וב-2 מהם לא מסומן דבר.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

6. "הטופס מולא ונשלח ע"י העובד באופן מקוון בתאריך..."

כלומר, הטופס הטלפוני שלפנינו כולל פרטים נוספים על אלה המצוינים במפורש בעניין אל בטוף (נזכיר כי על פי הנפקק שם הדבר אפשרי⁴⁹). למשל, בפסקה 1 נזכרת הצהרה בדבר גילו של העובד, בפסקה 3 מופיעה הצהרה הנוגעת לקבלת מידע ממשד הפנים ולדיוור ישיר, פסקה 4 מתייחסת לדמי החבר ופסקה 6 מתייחסת, בין היתר, לאופן מילוי הטופס ושליחתו. העניינים הללו לא נזכרים בעניין אל בטוף. לצד זאת מופיעים בטופס - בקשה להתקבל כחבר בהסתדרות (פסקה 1), הצהרה בדבר נכונות הפרטים שנמסרו והתחייבות למלא אחר הוראות חוקת ההסתדרות ומוסדותיה (פסקה 2) וכן ידיעה אודות האיסור על חברות כפולה נוגדת וביטול חברות בארגון עובדים אחר (פסקת החברות הנוגדת - פסקה 5). אלה עניינים הנזכרים בעניין אל בטוף כעניינים "הנדרשים לבוא לידי ביטוי בטופס".

91. לאור השאלה המונחת להכרעתנו והתוצאה שאליה הגענו, אין צורך שבמסגרת פסק דין זה נקבע לגבי כל אחד ואחד מהפרטים המופיעים בטופס ההצטרפות, בין שנזכרו בעניין אל בטוף ובין שלא נזכרו בו, אם הוא אמנם בבחינת פרט הכרחי שהעדרו מהטופס מהווה פגם הפוסל את ההצטרפות לארגון העובדים. נעיר עם זאת, כי על פני הדברים קשה לומר שהעדר הצהרה בטופס בקשר לדיוור ישיר (פסקה 3 לטופס) (וממילא העדר הקראה של פרט זה על ידי הטלפן - עניין שמקומו במסגרת השאלה השנייה) ישליך על שאלת הוולונטריות של ההצטרפות, הגם שעשויות להיות לכך השלכות במישורים אחרים. מנגד, שוב - על פני הדברים בלבד, נראה שרצוי שתימָצא בטופס ההצטרפות התייחסות לעניין דמי החבר, אולם ספק אם העדר התייחסות או התייחסות חלקית בלבד לדמי החבר יעלו כדי פגם הפוסל את ההצטרפות, שהרי דמי החבר קבועים בחוקת ההסתדרות ואין דרישה כי עיקרי החוקה יקבלו ביטוי בטופס. כאמור, לאור התוצאה שאליה הגענו, לא נקבע מסמרות בכל השאלות הללו. בשלב זה די בכך שנאמר כי הטפסים הטלפוניים שלפנינו כוללים, לכל הפחות, את הפרטים הנזכרים בעניין אל בטוף, ובמיוחד את פסקת ההסכמה⁵⁰, ולמעשה פסקת ההתחייבות, למלא אחר חוקת ההסתדרות והחלטות מוסדותיה (להלן - פסקת ההתחייבות) ואת פסקת החברות

⁴⁹ ראו הפסקה האחרונה בציטוט בסעיף 89 לעיל.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 65708-08-21

הנוגדת. נציין כבר עתה בתמצית, ונרחיב בהמשך, כי הן פסקת ההתחייבות והן פסקת החברות הנוגדת שבטופסי ההצטרפות מגלמות את הוראות חוקת ההסתדרות (סעיפים 1 ו-10 לפרק ג' של החוקה).

92. מן האמור עד כה עולה כי בטפסים הטלפוניים שלפנינו, כשלעצמם, אין כל פגם, במובן זה שמופיעים בהם הפרטים ההכרחיים ואף מעבר לכך. אולם בכך, כאמור, לא די. שהרי השאלות העיקריות העומדות לפנינו הן איזה מידע מתוך הטפסים נמסר לעובדים בשיחות הצירוף, איזה מידע לא נמסר, איזה פרטים בטפסים נכתבו (או לא נמחקו) אף שלא היו מפי העובדים ומה יש להסיק מכל אלה. לכך נפנה עתה.

קליטת המידע ומילוי הטופס

93. אשר לשאלה השנייה - זו נחלקת בתורה לשניים: חלקה הראשון משיק לפעולה הראשונה בתהליך ההצטרפות (קליטת המידע) - והוא מהי הנפקות של אי הקראת טופס ההצטרפות לעובד במלואו. חלקה השני משיק לפעולה השנייה בתהליך הצטרפות (מילוי הטופס) - והוא מהי הנפקות של מילוי הטופס, כולו או חלקו, שלא על יסוד פרטים שמסר העובד.

94. אשר לחלק הראשון של שאלה זו - נפתח בכך שאיננו סבורים כי יש חובה להקריא את המידע שבטופס (לרבות הפרטים ההכרחיים) כלשונו, מילה במילה, אלא החשוב הוא שמבחינה מהותית יועבר לעובד המידע הנדרש, כלומר עיקרי הפרטים ההכרחיים, בצורה ברורה ומפורשת. אם כי שעה שפרטי הטופס לא מוקראים מילה במילה, עלול הדבר לפתוח פתח להתדיינות ולסרבול ההליך סביב השאלה האם מה שהוקרא משקף נאמנה את הפרטים ההכרחיים. שנית, אי מסירת פרט מידע זה או אחר מתוך טופס ההצטרפות אינו מהווה בהכרח פגם מהותי, ודאי לא כזה שתוצאתו הבלעדית היא פסילת ההצטרפות לארגון העובדים. התוצאה של אי מסירת פרט מידע מטופס ההצטרפות עשויה להשתנות ממקרה למקרה ותיגזר בעיקרו של דבר ממהות המידע שלא נמסר, מחיוניותו לכינון החברות בארגון העובדים בהתאם לקבוע בתקנון הארגון ומהשלכת אי מסירתו על הוולונטריות של ההצטרפות. בהתאם, אם טופס ההצטרפות כולל, נוסף על הפרטים ההכרחיים, גם פרטים שאינם הכרחיים, ורק אלה (האחרונים) לא נמסרו לעובד (ושאר העניינים נעשו כדיון) - ספק אם יהיה בכך משום פגם המצדיק את פסילת ההצטרפות (הגם שהדעת אינה נוחה ממצב שבו עובד חתום על טופס שחלקים רבים בו לא הובאו לידיעתו ויתר על כן עשויה להיות לכך נפקות

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

במישורים אחרים), ובעניין זה נטל השכנוע מוטל על ארגון העובדים, ועל כן לכתחילה רצוי להקריא את כל המידע שבטופס (אין הכוונה מילה במילה בהכרח). מנגד, ככלל, אי מסירת מידע אודות איזה מהפרטים ההכרחיים, עלולה לפגום בשכלול החברות בארגון העובדים בהיותו מנוגד לתקנון הארגון, כמו גם בוולונטריות של ההצטרפות, משייתכן כי בנסיבות אלה לא ניתן יהיה לקבוע בוודאות מספקת שהצטרפות העובד לארגון העובדים היתה מדעת, ועשויה להוביל אפוא לפסילת ההצטרפות במישור הקיבוצי.

נוסיף כי ניתן לטעון שאי מילוי הוראת תקנון של ארגון עובדים הוא עניין שבין הארגון ובין העובד, שהפרתו עשוי לעלות לכל היותר כדי עבירת משמעת, המטופלת על ידי ארגון העובדים עצמו, ושאינן לאפשר למעסיק המעלה טענה שכזו להיבנות ממנה. אלא שטענה כאמור תיבחן בשים לב למהות ההוראה שבה מדובר, לחיוניותה לכינון החברות בארגון העובדים ולשאלת הוולונטריות ולמכלול הנסיבות.

95. אשר לחלקה השני של השאלה - מה הנפקות של מילוי הטופס, כולו או חלקו, שלא על יסוד פרטים שמסר העובד: לדידנו, ככלל, אי קבלת הסכמה של העובד להצהרה שבטופס, אם היא בגדר פרט הכרחי, והותרת ההצהרה בטופס כמות שהיא (מבלי למחוק אותה או מבלי לכתוב לידה שלא ניתנה לה הסכמתו המפורשת העובד), כמו גם מילוי איזה מהפרטים ההכרחיים שלא מפי העובד ו/או ללא הסכמתו המפורשת - יובילו בסבירות גבוהה למסקנה שבמישור הקיבוצי אין ליתן תוקף לפעולת ההצטרפות של העובד לארגון העובדים. זאת, משבנסיבות אלה לא ניתן יהיה לקבוע בוודאות מספקת שההצטרפות היתה מרצון חופשי ובעיקר מדעת. (אין לנו צורך להידרש למישור האישי שעה שממילא העובד שעניינו נבחן אינו צד להליך).

לא למותר לציין, שממצא שלפיו פרטים מסוימים בטופס ההצטרפות - במיוחד אם הם פרטים הכרחיים, אך לא רק - נרשמו שלא מפי העובד או שלא בהסכמתו, הוא ממצא חמור, אשר ככלל, יוביל לפסילת ההצטרפות מן הטעם שהוא מלמד על התנהלות בעייתית, בלשון המעטה, של ארגון העובדים ומשהוא עשוי להטיל צל כבד על עצם כינון החברות בארגון ועל התקיימות יסודות האוטנטיות והוולונטריות.

96. יודגש, ביחס לשני חלקי השאלה השנייה, כי הצורך בקיומה של ודאות מספקת לגבי כינון החברות בארגון העובדים ולגבי יסודות האוטנטיות והוולונטריות של ההצטרפות נדרש לא רק בשל ההשלכות המשמעותיות של רכישת מעמד היציגות

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

על ידי ארגון עובדים, כפי שחזרנו ושנינו בפסיקה⁵¹, אלא בהיותם של יסודות אלה הכרחיים ליצירת הקשר החוזי שבין החבר לארגון העובדים.

התמודדות עם קשיי השיטה הטלפונית

97. העולה מהאמור עד כה הוא כי השיטה הטלפונית, שבה שתי הפעולות המשכללות יחדיו את ההצטרפות (הן קליטת המידע והן מילוי הטופס) נעשות באמצעות אחר, יוצרת לארגון העובדים קושי מובנה, מאחר שהנטל להוציאה אל הפועל כראוי, על כל האופרציה והמשאבים הכרוכים בכך, ובהמשך הנטל להוכיח את מהימנות השיטה⁵² מוטלים על ארגון העובדים. חרף זאת ניתן להעלות על הדעת שבהתקיים נסיבות מסוימות, המקשות על האפשרות ליזום תהליך התארגנות ולהוציאו אל הפועל בהצלחה בדרך ה"רגילה", יבחר ארגון עובדים לעשות שימוש בשיטה הטלפונית. זאת, למשל, במקומות עבודה מפוזרים שהנגישות של העובדים בהם להצטרפות מקוונת (באמצעות טלפון חכם או מחשב) או ידנית היא מצומצמת.

98. ארגון עובדים הבוחר לצרף לשורותיו עובדים בשיטה הטלפונית, נדרש אפוא לפעול מתוך מודעות לקשיים הנובעים מהשימוש בה, ולו בהיבט הראייתי, החל מהארכה וסרבול של ההליך המשפטי והגדלת ההוצאות הכרוכות בו ועד לדחיית הבקשה להכרה ביציגות בשל אי עמידה ברף הראייתי הנדרש להוכחת כינון החברות בארגון העובדים ויסודות האותנטיות והוולונטריות של ההצטרפות. ובעיקר, על ארגון עובדים הבוחר לצרף לשורותיו עובדים בשיטה הטלפונית לפעול מתוך מודעות עמוקה לקשיים הכרוכים בה, כשיטה שבה פעולות ההצטרפות נעשות באמצעות אחר, ולנפקותם. מכך נגזרות חובות שונות ובהן (מבלי למצות):
א. החובה לתווך לעובד את טופס ההצטרפות; ב. החובה לאמת את זהות העובד;
ג. החובה לקבל את הסכמת העובד להצהרות שבטופס; ד. החובה לרשום בטופס רק אותם הפרטים שמסר העובד כפי שמסרם ולמלא רק אותן הצהרות כפי שהצהיר עליהן.

הגורם העיקרי והישיר שבידיו לקיים את החובות הללו הוא הטלפן. לפיכך, על ארגון עובדים המבקש לצרף לשורותיו חברים בשיטה הטלפונית, לפעול מתוך הכרה בחשיבות העצומה של התנהלותו התקינה של הטלפן, כמי שאחראי למסירת המידע לעובד ולמילוי הטופס. בהתאם, מצופה כי ארגון העובדים יעמיד

⁵¹ על חשיבות מעמדו של ארגון עובדים יציג ראו, למשל: עניין דור אלון, בסעיפים 66-67 לפסק הדין וההפניות שם; עניין צ.ל.פ. בסעיף 24 לפסק הדין וההפניות שם.

⁵² ראו בהקשר זה למשל את החובה להגיש את הקלטות כל השיחות - סב"א (ארצי) 47437-01-21 הסתדרות העובדים הכללית החדשה - ההסתדרות העובדים הלאומית, בסעיף 6 להחלטה (החלטה מיום 18.4.2021).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

את הטלפן על חשיבות התנהלותו התקינה, ינחה אותו, יסביר לו כיצד להתנהל בשיחת צירוף ואיזה פרטים חשוב למסור במהלכה, יפרט באוזניו את החובות המוטלות עליו ואת התוצאות האפשריות אם חובות אלה יופרו, יפקח על התנהלותו, יעיר על התנהלות החורגת מהנדרש וכיו"ב. התנהלות הטלפן היא אבן הראשה של ההצטרפות הטלפונית. אם נפערים בה סדקים, יקרוס בניין ההצטרפות הטלפונית כולו.

99. לצד האמור יודגש כי אין הכוונה להקפדה טהרנית על פעולת ההצטרפות. כפי שנקבע בפסיקה קודמת, הדגש הוא על האותנטיות והוולונטריות של ההצטרפות ויש להתמקד במהות. כך, בעניין **ארגון העיתונאים** נקבע כי את התנאים שנקבעו בעניין **אל בטוף** בנוגע לטופס ההצטרפות, יש לבחון "**מתוך ראיית תכליתם, והיא עמידה על מידת הוולונטריות שבהצטרפות לארגון העובדים הנדון**"⁵³ וכי התנאים הללו אמורים "**להצביע על חברות רצונית אישית של העובד והסכמתו המושכלת מדעת ומרצון להצטרפות לארגון עובדים**". גם לפי הלכת **אל בטוף** עצמה, לא כל פגם בטופס יביא לפסילתו. מנגד, אין לקבל מצב שבו ארגון עובדים, בשם חשיבותה של זכות ההתארגנות והרצון לקדמה, ירשה לעצמו להתנהל כאילו הוא פטור מכללי הטקס ו"יעגל פינות" שאין לעגלן. כך למשל, הגם שברור הצורך בניהול תהליך ההתארגנות באופן מהיר יחסית, אין לקבל שארגון עובדים המבקש לעשות שימוש בשיטה הטלפונית ינחה את הטלפנים לוותר על הקראה של פרטים הכרחיים מהטופס. והדברים ברורים. יש למצוא את האיזון בין זלזול מוחלט בכללים ובין טהרנות; בין עשיית כללי המשחק פלסטר עד כדי איונם ובין הקפדה על יישומם באופן דווקני וקיצוני, במנותק מחיי המעשה וללא הותרת מרחב תמרון וגמישות.

100. סיכומם של דברים: ככלל, אם תהליך הצטרפות לארגון עובדים בשיטה טלפונית נעֶשֶׂה כראוי, כלומר מתוך מודעות לקשיי השיטה ותוך הקפדה על מילוי החובות הנגזרות מכך ובלבן התנהלות הטלפן - אזי אין כל פגם בעובדה, כשלעצמה, שטופס ההצטרפות לא עמד לנגד עיניו של העובד עובר להצטרפותו או בכך שפרטי הטופס מולאו באמצעות הטלפן. ודאי אין בכך פגם המצדיק, כשלעצמו, את פסילת ההצטרפות. שכן העיקר הוא הבעת הרצון החופשית והמודעת של העובד להצטרף לארגון העובדים ולא הפן הטכני של אופן הגעת המידע שבטופס לעובד או אופן מילוי הטופס. לפיכך, הגם שרצוי (ולו בהיבט הראייתי, על כל המשתמע

⁵³ סב"א (ארצי) 22825-08-13 ארגון העיתונאים - אגודת העיתונאים (12.3.2014) בסעיף 40 לפסק הדין. ראו גם עניין קווים.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

מכך), שטופס ההצטרפות יעמוד לנגד עיניו של העובד עובר להצטרפותו לארגון העובדים, על מנת שיתאפשר לו לעיין בעצמו בכל הכתוב בו, הרי שהקראת עיקרי הפרטים ההכרחיים שבטופס כראוי על ידי הטלפן, מהווה תחליף הולם לקריאתו על ידי העובד עצמו. כך גם מילוי הטופס כראוי על ידי הטלפן, אך ורק לפי פרטים שנמסרו על ידי העובד ובהסכמתו, מהווה תחליף הולם למילוי הטופס על ידי העובד עצמו. לפיכך, קשה לומר כי הצטרפות בדרך זו אינה עונה על דרישות האותנטיות והוולונטריות או פוגמת בכינון החברות בארגון העובדים. הוא הדין לו היה מוכח, חרף פגמים אלה ואחרים בהקראת פרטי הטופס, כי בסמוך לאחר מילוי הטופס הטלפוני באמצעות הטלפן קרא אותו העובד ולא שלח הודעה על ביטול החברות, שכן בהימנעות זו ניתן היה לראותו כמי שקרא את פרטי הטופס ואישר אותם.

יודגש, סטייה מדרך המלך בנוגע להצטרפות לארגון העובדים בהתארגנות ראשונית (כמו גם בתחרות בין ארגונית) עלולה ליצור מחלוקות, רבות מהן עובדתיות, שבירורן יאריך את ההליך ההכרה ביציגות ויסרבלו. לכן, טוב יעשו ארגוני העובדים אם יקפידו קלה כחמורה בתהליך ההצטרפות, לרבות תוך הקפדה על מסירת מידע (להבדיל מהצפת מידע), בין אם הוא בגדר מידע חובה לפי עניין אל-בטוף ובין אם לאו, כגון: חובת תשלום דמי החבר ושיעורם, האופן שבו ניתן לעיין בחוקת ארגון העובדים, דרכי ביטול החברות, דרכי בירור התשובות לשאלות שונות שעשויות להתעורר וכיו"ב.

מן הכלל אל הפרט

101. נעבור עתה ליישם את הכללים שפרשנו לעיל על נסיבות העניין שלפנינו, על יסוד הממצאים העובדתיים שקבענו לעיל.
 כאמור, הטפסים הטלפוניים שלפנינו כוללים, לכל הפחות, את הפרטים הנזכרים בעניין אל בטוף, ובמיוחד את פסקת ההתחייבות ואת פסקת החברות הנוגדת. פסקת ההתחייבות מבטאת את דרישת סעיף 1 לפרק ג' לחוקת ההסתדרות, שלפיה "כל עובד/ת אזרח/ית או תושב/ת או מהגר/ת עבודה המועסק/ת כדין בישראל שמלאו לו/לה שמונה עשרה שנה, המתחייב/ת לקבל על עצמו/ה את חוקת ההסתדרות, עקרוניתיה והחלטות מוסדותיה המוסמכים, יהיה לחבר/ת ההסתדרות" (הדגשה הוספה - א.א.). היא מבטאת גם את סעיף 8 לפרק ג' לחוקה, הקובע את אופן הצטרפותו של עובד כחבר בהסתדרות ומכפיפו לסעיף 1, כך: "כל עובד/ת... כאמור בסעיף 1 המעוניין/ת להתקבל כחבר/ה בהסתדרות -

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

יגיש/תגיש טופס הצטרפות... (הדגשה הוספה - א.א.). נחدد כי בעניין אל בטוף דובר על הסכמה לתנאי התקנון של ארגון העובדים ואילו בטופס ההצטרפות של ההסתדרות, כמו גם בחוקתה, מדובר על התחייבות, אך לדידנו התחייבות כוללת בתוכה הסכמה ואף מוסיפה עליה.

פסקת החברות הנוגדת תואמת את דרישת סעיף 10 לפרק ג' לחוקה, שלפיה "חבר הסתדרות לא יהיה חבר בכל ארגון עובדים אחר בחברות כפולה נוגדת".

102. הנה כי כן, נראה שבטפסים הטלפוניים שלפנינו, כשלעצמם, אין כל פגם, במובן זה שמופיעים בהם הפרטים ההכרחיים ואף מעבר לכך. על כן, אילו היתה השיטה הטלפונית מיושמת כראוי בעניין שלפנינו, כלומר, תוך הקפדה על מילוי החובות הנובעות מהשימוש בשיטה זו, כפי שפורטו לעיל - נראה שניתן היה להכשיר את ההצטרפות הטלפונית וכפועל יוצא מכך להכיר בהסתדרות כארגון העובדים היציג בקרב עובדי סקובר. אלא מאי? שבענייננו קשה לומר שמולאו חובות אלה.

103. שכן, ההסתדרות לא קיימה את חובתה לתווך לעובדי סקובר בשיחות הצירוף את עיקרי טופס ההצטרפות (ובעיקר הדברים אמורים ביחס לפסקת ההתחייבות ולפסקת החברות הנוגדת, כפי שיוסבר להלן), לא קיימה את חובתה לקבל את הסכמת העובד לכלל ההצהרות שבטופס ולא קיימה את חובתה למלא בטופס רק אותן הצהרות כפי שהצהיר עליהן העובד.

104. לעניין פסקת ההתחייבות - בשעה שחוקת ההסתדרות קובעת כתנאי להצטרפות עובד/ת חבר לשורותיה התחייבות מצדו/ה "לקבל על עצמו/ה את חוקת ההסתדרות, עקרונותיה והחלטות מוסדותיה המוסמכים" (רק מי שהתחייב כאמור "יהיה לחבר/ת ההסתדרות") - הופכת פסקת ההתחייבות לפרט הכרחי וקריטי בטופס, בהיותה הצהרה מהותית המכוננת את החברות בהסתדרות ("יהיה לחבר"), לפי חוקתה-שלה. לכן, בהעדר הוכחה כי פסקת ההתחייבות הוקראה לכל מצטרף (ובענייננו, מתמלילי הצירוף עולה שככלל, לעובדים לא נמסר שעליהם להתחייב לקבל על עצמם את חוקת ההסתדרות ובחלק מהתמלילים לא נזכרת החוקה כלל) - לא ניתן לקבוע כי העובד ש"הצטרף" להסתדרות בשיטה הטלפונית עשה זאת, כדרישת החוקה, תוך מתן התחייבות למלא אחר חוקת ההסתדרות. בנסיבות אלה ברי כי חברותו בהסתדרות כלל לא השתכללה ואין לראותו כחבר בה. תוצאת הדברים היא כי את העובדים ש"הצטרפו" להסתדרות בשיטה הטלפונית אין לראות כחברים בה. למעשה, פסקת ההתחייבות היא לב ליבה של ההצטרפות מדעת (מעבר להיותה תנאי

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

הקבוע בחוקת ההסתדרות). פיסקה זו נועדה להבטיח כי המצטרף יודע לאיזה ארגון הוא מצטרף ולכך שחלות עליו חובות תקנוניות, וכי הוא מסכים לכך. לא בכדי היא נמנתה בעניין **אל בטוף** בגדר אותם פרטים הכרחיים שבלעדיהם אין - לצירוף תקין לארגון העובדים. אם תרצו, במציאות של העדר תשלום דמי חבר, פסקת ההתחייבות היא בבחינת "דמי הרצינות" המינימליים ומנגנון הביטחון המינימלי לצירוף תקין לארגון העובדים. לפיכך, אין להכשיר "דילוג" או "קיצור דרך" בכל הנוגע לפסקה זו.

105. לעניין פסקת החברות הנוגדת - אמנם לפי הלכת **אל בטוף**, במסגרת הצטרפות לארגון עובדים נדרשת התייחסות לביטול החברות בארגון עובדים נוגד, אולם לצד זאת נקבע שם כי אין הכרח שהביטול יהיה דווקא באותו הטופס שבו מתבקשת ההצטרפות. כלומר, ההצהרה על ביטול החברות בארגון עובדים נוגד יכולה למצוא ביטוייה בנפרד מטופס בקשת ההצטרפות. על כן, עקרונית, החלק בפסקת החברות הנוגדת שבטפסים הטלפוניים, המתייחס לביטול חברות בארגון עובדים נוגד, אינו בבחינת פרט הכרחי להצטרפות. בכפוף להוראה אחרת בתקנון ארגון העובדים, גם החלק בפסקת החברות הנוגדת, העוסק בידיעת העובד אודות איסור החברות הכפולה הנוגדת, אינו בהכרח בגדר פרט שחייב להימצא בטופס ההצטרפות.

אלא שההסתדרות בחרה, כמקובל, לכרוך את הודעת ההצטרפות אליה ואת הודעת הביטול בארגון עובדים נוגד (אחר) באותו טופס, וכאמור לעיל, אין הוכחה כי פסקת החברות הנוגדת הוקראה לכלל המצטרפים בשיטה הטלפונית. לדידנו התוצאה של פגם זה היא שהחברות בארגון העובדים החדש, כלומר בהסתדרות, לא השתכללה. ונסביר: שעה שההצטרפות להסתדרות נכרכה בביטול חברות של העובד בארגון עובדים אחר (המזרחי, לאומית או כוח לעובדים), מחובת ההסתדרות היה להבהיר לעובד כי ההצטרפות אליה כרוכה בביטול החברות בארגון העובדים האחר. שהרי ייתכן כי אילו היו מובאים לידיעתו האיסור על חברות כפולה נוגדת והצורך בביטול החברות בארגון עובדים קודם, היה בוחר להישאר חבר בארגון העובדים הקודם ולא להצטרף לארגון החדש (לכאורה⁵⁴ רק חלק מזערי מהמצטרפים בשיטה הטלפונית לא היו חברים בארגון עובדים אחר קודם להצטרפות).

⁵⁴ לכאורה, ציינו, שכן לא הוכח כלל וכלל שפרטי פסקת החברות הנוגדת מולאו על יסוד הצהרת העובדים.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

איננו מתעלמים מכך שקיימת אפשרות שחלק מהעובדים, אולי אפילו כולם, היו בוחרים להצטרף להסתדרות גם אילו היו מודעים לאיסור על חברות כפולה נוגדת והיו נדרשים בשל כך, כתנאי להצטרפות, לבטל חברותם בארגון עובדים אחר. הנטל לשכנע בסוגיה זו מוטל בנסיבות העניין על ההסתדרות. אלא שאפשרות זו היא בגדר תיאוריה בלבד ואין לנו כל דרך לאשש אותה או להפריכה ועל כן התוצאה היא שההסתדרות לא הרימה את הנטל האמור.

106. בנסיבות אלה לא ניתן לקבוע בוודאות מספקת כי ההצטרפות היתה מדעת, ולכן אין ודאות מספקת באשר להתקיימות יסוד הוולונטריות של ההצטרפות. **תוצאתו של פגם זה היא שבמישור הקיבוצי לא השתכללה ההצטרפות להסתדרות של העובדים ש"הצטרפו" בשיטה הטלפונית.**

107. בשולי פרק זה נציין, מעל לדרוש, שנראה בעינינו כי העובדה שבפסקה האחרונה של הטופס נרשם כי הוא "מולא ונשלח ע"י העובד", הגם שבפועל הוא מולא ונשלח על ידי הטלפן, אינה אלא בגדר תקלה של אי התאמת הטופס המקוון לשיטה הטלפונית ולא על עניין זה לבדו היינו מכריעים את ההליך. אם כי ראוי כי שיטת ההצטרפות תהיה נהירה מתוך הטופס עצמו.

כשרות ההצטרפות הטלפונית בנסיבות העניין - סיכום

108. כפי שפירטנו לעיל בהרחבה, בנסיבות המקרה שלפנינו לא ניתן לומר כי ההסתדרות עמדה כראוי בקיום החובות הנובעות משימוש בשיטה הטלפונית. העולה מכך הוא כי לא הוכח לפנינו שחברותם של עובדי סקובר ש"הצטרפו" בשיטה הטלפונית כוננה והשתכללה על פי חוקת ההסתדרות עצמה, בהעדר התחייבות מצד עובדים אלה לקבל על עצמם את החוקה - ועל כן אין לראות בהם חברי ההסתדרות. בנוסף לא הוכח במידה מספקת של ודאות קיומו של יסוד הוולונטריות של ההצטרפות, משלא הוכח לפנינו בוודאות מספקת כי עובדי סקובר ש"הצטרפו" בשיטה הטלפונית היו בוחרים להצטרף להסתדרות אילו היה מובהר להם האיסור בדבר חברות כפולה נוגדת ואילו היתה מתבקשת הסכמתם לביטול חברותם בארגון עובדים קודם, כתנאי להצטרפותם לשורותיה. בנסיבות אלה, כאמור, לא קמה ודאות מספקת באשר לרצונם של העובדים הללו להצטרף להסתדרות מתוך רצון חופשי ומדעת. **בנסיבות אלה אנו קובעים כי אין לראות את אותם עובדי סקובר ש"הצטרפו" אליה בשיטה הטלפונית - 438 עובדים - כחברי ההסתדרות.** בנסיבות אלה שאלת החברות הכפולה הנוגדת כלל אינה

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

מתעוררת ולכן לא היה בהסכם השת"פ ובטענות העובדתיות החדשות שהעלתה ההסתדרות כדי לסייע לה.

109. כפועל יוצא מהאמור לעיל, ובהינתן שמספר עובדי סקובר החברים בהסתדרות הוא לכל היותר 206 (לאחר הפחתת 438 הטפסים הטלפוניים מסך כל 644 טופסי ההצטרפות) ובהינתן שבמועד הקובע הועסקו בסקובר 1,525 עובדים, ההסתדרות לא עומדת בדרישת השליש. **אשר על כן אנו קובעים כי ההסתדרות איננה ארגון העובדים היציג בקרב עובדי סקובר.**

110. בשולי פרק זה נציין כי אנו מסייגים מחלק מההנמקות בדעת הרוב שהובילו אותה למסקנה כי העובדים הצטרפו להסתדרות כדין חרף הפגמים שנפלו באופן יישום השיטה הטלפונית. ראשית, לדידנו לא זו בלבד ש"אין מדובר בפגם קל ערך", אלא שמדובר בפגמים היורדים לשורש תהליך ההצטרפות. שנית, השאלה אם עובד הצטרף לארגון עובדים כדין (מרצון חופשי ומדעת) היא קודם כל שאלה עובדתית (שכרוכה בה גם שאלה משפטית) שכלל בחינתה לא צריכה להיות מושפעת מאופייה של העבודה (בחצרים או מחוצה להם) או מנסיבות חיצוניות דוגמת מגפת הקורונה. בחינתה צריכה לבסס ודאות מספקת בנסיבות העניין לכשרות ההצטרפות. כללם של דברים - יהיה אשר יהיה סוג העבודה, ותהיינה אשר תהיינה הנסיבות החיצוניות, יש להשתכנע במידה מספקת, כעניין שבעובדה ולאור הראיות, כי ההצטרפות לארגון העובדים נעשתה מרצון חופשי ומדעת.

עניינים נוספים הנוגעים לשאלת היציגות

111. לאור התוצאה שאליה הגענו, אין צורך להכריע בטענות הצדדים הנוגעות לשאלת החברות הכפולה הנוגדת, לרבות השאלה אם התקיים בכלל מצב של חברות כפולה שהיא גם נוגדת. כך גם לא נדרשת הכרעה ביחס לנפקות של חלוקת המאפה, ביחס לטענות להפרת חוק הגנת הפרטיות וחוק הספאם וביחס לטופסי הביטול שנאספו בידי עמותת תחרות. ובכל זאת, מפאת חשיבות הדברים, נעיר את ההערות הבאות:

א. בעניין החברות הכפולה הנוגדת - במצב שבו פסקת החברות הנוגדת הופיעה בכל טופסי ההצטרפות (לא רק הטלפוניים) וברובם המוחלט סומן לצדה X ונרשם שם ארגון העובדים הקודם, ושעה שההסתדרות טרחה ושלחה גם להמזרחי את הכרזת היציגות וצירפה לה את "הודעות הביטול" - ניתן היה לסבור כי החברות בכלל ארגוני העובדים שנזכרו בטפסים (המזרחי, לאומית וכוח לעובדים) היא חברות כפולה נוגדת (אילו היה ניתן תוקף להצטרפות

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

הטלפונית). בענייננו, המחלוקת סבה על משמעות החברות בהמזרחי, לאור טענות ההסתדרות לשיתוף פעולה בין שני הארגונים. טענות אלה מעוררות שאלות⁵⁵, ונותירן לעת מצוא.

ב. לעניין הפרת חוק הגנת הפרטיות וחוק הספאם - איננו רואים עין בעין עם דעת הרוב את כל קביעותיה. נסתפק בכך שנציין כי שאלה גדולה היא אם סקובר היתה רשאית להעלות כלפי ההסתדרות את הטענות בנוגע להפרת חוק הגנת הפרטיות וחוק הספאם שבוצעה לפי הנטען כלפי עובדיה (מבלי שיש בכך משום הסכמה לטענה כאילו פניית ארגון עובדים לעובדים היא בבחינת "ספאם"). טענות מסוג זה הן טענות שמעצם טיבן וטבען אמורות להישמע מפי הגורם הישיר שנפגע מהן, אם נפגע (שהרי ניתן להסכים לפגיעה בפרטיות וניתן להסכים לקבלת דיוור של ספאם), ולא מפי גורם אחר כלשהו, אפילו הוא המעסיק. בנסיבות אלה, משעה שסקובר, להבדיל מעובדיה, היא שהעלתה את הטענות הללו ובמרכזן פגיעה בעובדים - ספק אם בכלל היה מקום לשמען.

ג. באשר לחלוקת המאפה - ראשית, ייתכן שיש מקום לטענה שחלוקת המאפה מתיישבת עם תכלית של מסר התארגנותי. לעניין זה העיד מר פרלמן כי המאפה הוצע לעובדים "על מנת ליצור אווירה נעימה והרגשה טובה בתחילת הדרך" ולתת להם תחושה שהגיעו "לבית חם ודואג". לדידנו, ובעיקר על רקע שוויו הנמוך יחסית של המאפה, לכאורה ניתן לראות בתכלית שהוצגה על ידי מר פרלמן משום מסר התארגנותי. כמובן גם חלוקת מתנה יקרת ערך ניתן לעטוף בתכלית התארגנותית כביכול של הענקת תחושה טובה לעובדים, אולם ודאי הוא שככל שעולה שווי המתנה (כספי או רגשי וכיו"ב) יהיה קשה עד מאד לקבל הסבר שכזה. שנית, לדידנו היה מקום להחיל את הלכת דור אלון על נסיבות העניין, כפי שנעשה בעניין דור אלון עצמו. במצב זה, אנו סבורים כי אף בהנחה שאין למצוא במאפה מסר התארגנותי, ואף שהמאפה חולק למצטרפים בלבד ושבמועד חלוקתו לא נדרשו המצטרפים לשלם דמי חבר - ייתכן שהיה מקום לקבוע כי עלה בידי ההסתדרות להרים את הנטל להוכיח כי העובדים שהצטרפו לשורותיה עשו זאת מרצונם החופשי. זאת, משעיון בתמלילי הצירוף מלמד באופן מובהק שנושא חלוקת המאפה היווה

⁵⁵ ראו למשל: ג' מונדלק, "יחסים בין ארגוני עובדים: על ביזור מערכת יחסי העבודה בישראל", שנתון משפט העבודה ו' (1996) 219, 269, וכן דבי"ע (ארצי) מח/5-1 ארגון עובדי בנק המזרחי המאוחד בע"מ - הסתדרות הפועל המזרחי בארץ ישראל, פד"ע כא(1) 283 (1990).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

חלק מינורי ושולי בשיחות הצירוף, אם בכלל עלה, וודאי לא גרר אחרי אזכורו ביטויי התלהבות מצד העובדים או רצון למימוש המידי וכיו"ב תגובות העשויות ללמד כי המאפה הוא שהכריע את הכף מבחינתם. רחוק מכך. בשיחת צירוף אחת העובד אף אמר שהמאפה "לא מעניין" ובכ"ז הצטרף להסתדרות⁵⁶. בנוסף, לא נמצאת בתיק ולו ראייה אחת שניתן ללמוד ממנה כי מי מעובדי סקובר שהצטרפו להסתדרות עשה זאת בשל חלוקת המאפה. אף שיעורם הנמוך של העובדים שמימשו את המאפה תומך במסקנה כי העובדים שבחרו להצטרף לשורות ההסתדרות עשו זאת מרצונם החופשי.

112. כמו כן, לאור התוצאה שאליה הגענו, איננו נדרשים להכרעה בטענות הצדדים בקשר לטופסי הביטול שנאספו על ידי עמותת תחרות ובקשר לפעילותה של עמותת תחרות.

שאלת היציגות - סיכום

113. כאמור, ביסוד הכרעתנו עומדת התשתית העובדתית המפורטת בסעיף 80 לעיל, שעיקרה כי עובדי סקובר ששמותיהם מופיעים בטפסים הטלפוניים לא נחשפו לטופס ההצטרפות עובר ל"הצטרפותם" ולא נמסר להם מלוא המידע שבטפסים, לרבות פרטים הכרחיים. במיוחד לא נמסר להם אודות התחייבותם למלא אחר הוראות חוקת ההסתדרות והצהרתם על מודעות לאיסור בדבר חברות כפולה ונוגדת ועל ביטול חברותם בארגון עובדים אחר. על כן לא התקבלה הסכמתם להתחייבויות והצהרות אלה. חרף האמור, בכל הטפסים הטלפוניים מופיעה פסקת ההתחייבות כמות שהיא ולצד פסקת החברות הנוגדת סומן X ו/או נכתב שם ארגון העובדים שבו מבוקש ביטול החברות. המסקנה שגזרנו מכך היא כי האופן שבו הופעלה בענייננו השיטה הטלפונית אינו מכונן את החברות בהסתדרות כדרישת חוקתה שלה ואינו מקים ודאות מספקת באשר לוולונטריות ההצטרפות. בנסיבות אלה מצאנו כי אין לראות את עובדי סקובר ש"הצטרפו" בשיטה הטלפונית כחברי ההסתדרות. כפועל יוצא מכך ובשים לב לנתונים המספריים, ההסתדרות אינה עומדת בדרישת השליש ועל כן קבענו כי היא אינה ארגון העובדים היציג בקרב עובדי סקובר.

⁵⁶ שיחת הצירוף של העובד מור אברהם. בשיחת התחזוקה שנערכה עמו אמר שלא מימש את ההטבה.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

ד(2) שיעור הפיצוי בגין הפגיעה בהתארגנות

114. נפתח בהצגת עיקרי המסגרת הנורמטיבית לקביעת שיעור הפיצוי בגין פגיעה בהתארגנות. סעיף 33ט לחוק הסכמים קיבוציים אוסר על מעסיק למנוע מנציג של ארגון עובדים להיכנס למקום העבודה לשם קידום זכות ההתארגנות (כקבוע בסעיף 33ח), וזאת בהתחשב בצורכי העבודה ובצנעת הפרט. סעיף 33 לחוק זה אוסר על מעסיק לפטר עובד, להרע תנאי עבודה של עובד או להימנע מקבלת אדם לעבודה בשל חברות או פעילות בהתארגנות (לרבות הימנעות מאלה). סעיף 33יא לחוק הסכמים קיבוציים מקנה לבית דין אזורי סמכות לדון בהליך אזרחי בשל הפרת הוראות סעיפים 33ט ו-33י⁵⁷ ומורה כי בית הדין רשאי, בין היתר, לפסוק פיצויים, אף אם לא נגרם נזק ממוני (סעיף 33יא(א)(2)) וכן רשאי לפסוק פיצויים לדוגמה, ללא תלות בנזק, בשיעור של עד 50,000 ₪, וכן בגין הפרה כאמור פיצויים לדוגמה העולים על 50,000 ₪ ועד 200,000 ₪, בהתחשב בחומרת ההפרה או נסיבותיה (סעיף 33יא(ב)(1)). סכומים אלה מתעדכנים מדי שנה, ב-1 בינואר. בעניין **בית בלב**⁵⁸ נאמר על סעיף 33יא כי ההוראות שבו מאפשרות "פסיקת פיצוי כספי שאינו תלוי בנזק בסיטואציה של הפרת הוראות החוק שנועדו להגן על ההתארגנות" והוסבר שתכלית הפיצויים לדוגמה היא בעיקרה "להרתיע - את המעסיק הספציפי כמו גם את ציבור המעסיקים בכללותו - מפני פגיעה בזכות ההתארגנות"⁵⁹.

115. לצד הוראות החוק אסרה גם ההלכה הפסוקה על מעסיקים לפגוע בזכות ההתארגנות של עובדיהם, והורתה להם להרחיק עצמם מהתערבות בהתארגנות, משהחלטת העובדים להתארגן או לא להתארגן היא מעניינם של האחרונים בלבד⁶⁰. בעניין **בית בלב** פירט בית דין זה את עילות הפגיעה בהתארגנות הקבועות בחוק הסכמים קיבוציים (שבסעיף 114 דלעיל הבאנו בתמצית). בהמשך התייחס לעילות הפגיעה בהתארגנות שהן יציר הפסיקה, כך⁶¹:

"הודגש גם בהלכה הפסוקה כי חל איסור על מעסיק לפגוע, במישרין או בעקיפין, בזכות לחופש התארגנות של עובדיו, כאשר 'החלטת

⁵⁷ לרבות הפרה של הלכת פלאפון (עס"ק (ארצי) 12-09-25476 הסתדרות העובדים הכללית החדשה - פלאפון תקשורת בע"מ (2.1.2013) (עתירה לבג"ץ נדחתה - בג"ץ 4179/13 לשכת התיאום של הארגונים הכלכליים נ' בית הדין הארצי לעבודה (7.7.2014)). ראו: עס"ק (ארצי) 14-09-34526 מסיעי שדרות כהן ובניו בע"מ - הסתדרות העובדים הכללית החדשה (13.5.2018).

⁵⁸ עס"ק (ארצי) 16-12-61532 בית בלב בע"מ - הסתדרות העובדים הכללית החדשה (6.3.2019) (להלן - עניין בית בלב).

⁵⁹ שם, בסעיפים 36 - 37 לפסק הדין.

⁶⁰ עניין פלאפון, בסעיף 82 לפסק הדין.

⁶¹ בסעיפים 38 - 39 לפסק הדין.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

העובדים אם להתארגן אם לאו, ובאיזה ארגון עובדים יתארגנו - היא מעניינם של העובדים בלבד, ונתונה להכרעתם, לבחינתם ולשיקולם, בינם לבין עצמם, ולכן 'על המעסיק להרחיק עצמו מהתערבות בהתארגנות העובדים בכל שלב משלביה במהלך יחסי העבודה' (הלכת פלאפון).

בהתאם נקבע כי עד לכינונו של ארגון יציג, כל התבטאות של המעסיק לגבי ההתארגנות והשלכותיה מקימה חזקה של השפעה אסורה ולחץ בלתי הוגן על העובד בנוגע להתארגנות, ומשכך אסור למעסיק (בין היתר) לנקוט במעשה או התבטאות השוללים את ההתארגנות, במישרין או בעקיפין; לפנות לעובדים בכל דרך או לקיים עמם פגישות אישיות או קבוצתיות בנוגע להתארגנות והשלכותיה; להחתיים עובדים על מכתב בנוסח אחיד לפיו אינם מעוניינים בייצוג של ארגון עובדים או לשכנע עובדים לבטל את טפסי החברות שלהם בארגון עובדים; לנצל את כוחו בהפעלת לחץ על העובדים 'בהפחדות או באיומים בפיטורים, או בפיטורים, בגין התארגנותם...'; ועוד. בנוסף נקבע כי 'פעולות המעסיק, במעשה או בהתבטאות, כלפי עובדים פעילים בהתארגנות, בנוגע לסיום יחסי עבודה או המשפיעות על תנאי עבודתם, מקימות חזקה לשיקולים שאינם ענייניים, ומטילות נטל מוגבר על המעסיק לשכנע אחרת' (שם).

עוד נקבע כי ניתן לפסוק פיצוי לדוגמא מכוח סעיף 33"א לחוק גם בנסיבות שאינן מוזכרות במפורש בסעיף 33"א לחוק, אך שבהן הפר המעסיק את האיסורים שנקבעו בפסיקה, לרבות בהלכת פלאפון, ונועדו להגן על זכות ההתארגנות (...).

ההנמקה שניתנה לכך היא כי הפרה של כללי הלכת פלאפון מהווה למעשה פגיעה אסורה ב'תנאי העבודה' וככזו כלולה בסעיף 33"א לחוק, 'שכן "תנאים" אלה כוללים בחובם גם את הזכות המוקנית לכל עובד להתארגן במסגרת ארגון עובדים על פי בחירתו: זכות שמולה עומדת החובה של המעסיק להימנע מביצוע פעולות הפוגעות בה, ככל שנקבע לגביהן כי הן אינן לגיטימיות בשלב ההתארגנות הראשונית' (עניין מסיעי שדרות).

116. בפסיקה⁶² נפרשו השיקולים שעל בית הדין לקחת בחשבון בבואו לפסוק את שיעור הפיצוי שבו יחויב המעסיק בגין הפגיעה בהתארגנות, כך: מהות הפגיעה בהתארגנות, מידת חומרתה, עיתויה, משך הזמן שבו התבצעה, סוג האמצעים שבהם השתמש המעסיק כדי לנסות ולפגוע בהתארגנות, זהות הגורמים מטעם המעסיק שהיו מעורבים בפגיעה, מספר העובדים שכלפיהם בוצעה הפגיעה וזהותם (למשל אם מילאו תפקיד בהתארגנות), מספר הפגיעות שבוצעו והאם מדובר בעניין שיטתי אצל אותו מעסיק, ההשלכות שהיו לפגיעה בהתארגנות,

⁶² עניין בית בלב, בסעיפים 52 - 54 לפסק הדין; עס"ק (ארצי) 19-04-30866 נטו מלינדה סחר בע"מ - הסתדרות העובדים הכללית החדשה, בסעיף 5 לפסק הדין (9.9.2019) (להלן - עניין נטו מלינדה) וכן עס"ק (ארצי) 13-04-33142 אלקטרה מוצרי צריכה (1951) בע"מ - הסתדרות העובדים הכללית החדשה, בסעיף 35 לפסק הדין (10.4.2014).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

האם הפגיעה החלה או נמשכה למרות התראות/אזהרות, האם המעסיק תיקן דרכיו מאז הפגיעה, מידת תום לבם של הצדדים ואופן התנהגותם במסגרת ההליכים השיפוטיים, גודל המעסיק ומאפייניו (למשל גוף פרטי או ציבורי), וסכומי הפיצוי שנפסקו במקרים דומים.

117. בעניין נטו מלינדה⁶³ נקבע כי "טרם פסיקת סכום הפיצוי הכולל, ראוי להבהיר מה מספר ההפרות שהוכח, ובהתאם מה היא מסגרתו המקסימאלית של הפיצוי בהתאם להוראות החוק"... עוד נקבע שם ש"קביעת שיעור הפיצוי נתון לשיקול דעתה של הערכאה הדיונית" והוצע להיעזר בתהליך תלת שלבי, כך:

"שלב ראשון - קביעת מספר האירועים בגינם מגיע פיצוי, על יסוד התשתית העובדתית שנקבעה על ידי בית הדין. בהקשר זה עשויה להתעורר שאלה משפטית אימתית מספר פעולות מהוות אירוע אחד ומאימתית מהוות הן מספר אירועים נפרדים.

שלב שני - כיוון שהחוק נוקט בשתי תקרות לפיצויים לדוגמה, האחת 50,000 והשנייה 200,000 (...), יש לקבוע ביחס לכל אירוע לאור נסיבותיו וחומרתו אם התקרה המירבית לפיצוי בגין אותו אירוע היא הרף הנמוך או הרף הגבוה שנקבע בחוק. בתום שלב זה מוגדרת התקרה המירבית של סכום הפיצוי שניתן לפסוק בהליך.

שלב שלישי - קביעת שיעור הפיצוי הכולל הקונקרטי, בגדרה של התקרה המירבית, שנקבעה בשלב השני, בהתחשב במכלול נסיבות העניין והשיקולים שנקבעו בפסיקה, כמפורט בסעיף 5 לעיל."

הודגש כי יישום המבחן התלת שלבי מצריך הפעלת שיקול דעת בכל שלב, תוך התייחסות למכלול הנסיבות, והוסבה תשומת הלב לכך ש"שאלת הגדרתה של השתלשלות עניינים המורכבת ממספר פעולות כאירוע אחד או מספר אירועים, עשויה להצריך פיתוחם של מבחנים פסיקטיים מתאימים. זאת, על מנת להימנע מריבוי מלאכותי של אירועים בודדים מזה, ולהימנע מסיווגם המלאכותי של מספר אירועים כאירוע אחד מזה"⁶⁴. נוסף אנו כי ברי שהמעבר לשלב השני והשלישי יידרש רק אם ייקבע, במסגרת השלב הראשון, שהאירועים שלגביהם נטען כי הם מצדיקים פסיקת פיצוי, הם אכן אירועים המצדיקים זאת.

118. בענייננו - דעת הרוב קבעה שסקובר פגעה בהתארגנות עובדיה באלה: א. יחס שונה לתומכי ההתארגנות ולמתנגדיה (להלן - היחס השונה). ב. אירוע פיינטוך. ג. נטילת סמכויות ממר שטיינר, בין היתר בשל מעמדו בהתארגנות, והשתת עונש

⁶³ בסעיף 7 לפסק הדין.

⁶⁴ שם, שם.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

לא מידתי עליו, בשל זיקתו להתארגנות. למצער, ההחלטה בעניינו מוכתמת בשיקולים הנוגעים להתארגנות. 1. משהוכרה היציגות, הקפאת כינוס פורום סקובר עומדת בעינה מאחר שהמשך כינוסו עשוי לפגוע במשא ומתן בין הצדדים. דעת הרוב מנתה את השיקולים השונים שנזכרו בפסיקה בקביעת שיעור הפיצוי בגין פגיעה בהתארגנות, ציינה כי במקרה דנן "מדובר בשלוש הפרות" ופסקה פיצוי כולל בשיעור של 80,000 ₪, תוך פירוט השיקולים הבאים: מר שטיינר לא פוטר לבסוף ואכן צמצם את עבודתו בסקובר עד למינימום ללא הסבר מספק, אך סקובר התנהלה איתו שלא כדין בכך שנטלה ממנו סמכויות בין השאר בשל תפקידו בהתארגנות, והדבר עשוי להתפרש אצל העובדים כמסר בגנות ההתארגנות; ביחס השונה יש משום תמיכה, ולו עקיפה, במתנגדים; לא היה מקום לכנס את פורום סקובר "בסמיכות להתארגנות הראשונית" אך משסקובר הביעה נכונות לדחות את כינוסו אף לפני מתן ההחלטה הראשונה, יש לפסוק פיצוי ברף הנמוך; ההפרות לא מצדיקות פיצוי ברף המקסימלי הגבוה; יש לתת משקל לגודלה של סקובר ולאופי העבודה הייחודי בה המקשה על ההתארגנות.

119. סקובר מבקשת לבטל את הפיצוי שנפסק לחובתה ולקבוע כי לא היה מקום להשיתו עליה. לדידה, פסיקת בית הדין קמא בעניין פגיעתה בהתארגנות מנוגדת למסכת העובדתית שבית הדין קבע בעצמו, שגויה וסוטה מעקרונות הפיצוי שנקבעו בפסיקה. שלושת האירועים שעליהם הצביע בית הדין קמא כפגיעה בהתארגנות הם "ריבוי מלאכותי של ארועים בודדים", שממנו הזהיר בית הדין הארצי בעניין נטו מלינדה. סקובר מפרטת שלגבי מר שטיינר, דעת הרוב התעלמה מהמצב של מעסיק הנדרש למצוא פתרונות חלופיים לעובד המפר את חובותיו ולא מסבירה למה ענישתו המקלה של מר שטיינר ביחס לעובד שאינו ממלא את חובותיו, תתפרש כמסר שלילי להתארגנות ולא להיפך. מכל מקום אין די בחשש פרשני כדי להשית פיצוי עונשי. בנוסף, לקביעה שלפיה סקובר מגלה יחס שונה אין יסוד באף ממצא שנקבע על ידי בית הדין והיא נסמכת רק על הקביעה לגבי מר שטיינר. אשר לפורום סקובר - משניתן צו שאסר על כינוס הפורום במשך ההליך, לא קם חשש שמא הפורום ייתפס כפולש לתחומי ארגון העובדים. כמו כן אין להשית פיצוי בגין פעילות הפורום שקדמה להוצאת הצו וחשש לא יכול להצדיק השתת פיצוי. לגבי אירוע פיינטוך - לא היתה כל הצדקה לראותו כקשור להתארגנות ולפסוק בגינו פיצוי. בעקבות האירוע, שבהליך הזמני נקבע שלא ניתן להגיע למסקנות ברורות ביחס אליו, נשלחו הנחיות למנהלים ומר פיינטוך זומן לבירור. היה זה מקרה בודד בתהליך התארגנות שנמשך חודשים וגם אם ניתן

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

- לפרש את דבריו כהתערבות בהתארגנות, יש לראותם בהקשר הכולל, של פעולה בזמן אמת והפעלת שיקול דעת, אולי שגוי. ודאי אין להשית פיצוי בגין כך. עוד טוענת סקובר כי בית הדין האזורי קבע אמנם שהאירועים הללו לא מצדיקים פיצוי ברף הגבוה אולם לא תרגם זאת נכונה, לא נתן משקל לכך שהאירועים לא השפיעו על ההתארגנות ולא נתן משקל להתנהלות ההסתדרות.
120. ההסתדרות מנגד דוחה את טענות סקובר ומבקשת במסגרת הערעור-שכנגד להעלות את שיעור הפיצוי.
121. אשר לעמדתנו. לאחר שעיינו בכלל החומר המצוי בתיק ובטענות הצדדים לפנינו, בכתב ובעל פה, ויישמנו על נסיבות המקרה את הכללים שהותוו בפסיקה לעניין קביעת שיעור הפיצוי בגין פגיעה בהתארגנות, מצאנו כי יש להותיר על כנו את שיעור הפיצוי שבו חויבה סקובר בגין הפגיעה בהתארגנות, הגם שלתוצאה זו הגענו בדרך שונה מזו שאליה הגיעה דעת הרוב. להלן נביא טעמינו.
122. כאמור, דעת הרוב קבעה כי סקובר פגעה בהתארגנות ב-4 עניינים (היחס השונה, "אירוע פיינטוך", מר שטיינר ופורום סקובר), הגם שבבואה לקבוע את שיעור הפיצוי צוין כי "מדובר בשלוש הפרות". למעשה אין ערעור על עצם קביעות אלה, להבדיל מאשר על הפיצוי שנקבע בגינן. בית הדין האזורי לא ציין לגבי כל אחת מההפרות שמצא מהו מתחם שיעור הפיצוי, אלא קבע שיעור פיצוי כולל. נבחן תחילה איזה הם האירועים המזכים, אם בכלל, בפיצוי, כחלק מבחינת השלב הראשון של התהליך התלת שלבי שהוצע בעניין **נטו מלינדה**.
123. היחס השונה: ההסתדרות הציגה ארבע דוגמאות הממחישות, לטענתה, את השוני ביחס של סקובר לקבוצות העובדים השונות, קרי תומכי ההתארגנות ומתנגדיה (להלן יחד - **ארבע הדוגמאות**): א. סקובר התייחסה בחומרה לפניות טלפוניות לעובדים מצד ההסתדרות, אך לא מחתה על כך שהמתנגדים "הפיצו" את קבוצות הוואטסאפ עד כדי הטרדה; ב. בעוד שסקובר נקטה אמצעי משמעת כלפי מר שטיינר, משהזכיר בריאיון אפשרות להחלפת עובדי סקובר בעובדי קבלן, "פעילי עמותת תחרות" לא נדרשו להסיר אמירה דומה מדף הפייסבוק שלהם; ג. סקובר פקפקה בתוקפם של טופסי הצטרפות, אך לא עשתה כן כלפי טופסי הביטול שבידי עמותת תחרות; ד. בעוד שנציגי ההסתדרות נדרשו לעזוב כשביקשו להחתיים עובדים על טופסי הצטרפות, בנימוק שהדבר פוגע במהלך העבודה, לא נעשה כך ביחס להחתמת עובדים על טופסי ביטול. בעניין זה הפנתה ההסתדרות לשני מקרים, אחד מהם הוא "אירוע פיינטוך".

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

124. דעת הרוב קבעה כי סביבת העבודה בסקובר "רעשה וגעשה סביב התארגנות העובדים בשורות ההסתדרות", כי "אכן נמצא פער בין ההתייחסות של [סקובר] לעובדים המתארגנים ולעומדים בראש ההתארגנות, לבין ההתייחסות לקבוצת העובדים המתנגדים להתארגנות ולעובדים הדומיננטיים בקבוצה זו" וכי "התנהלות זו מהווה פגיעה בהתארגנות". אלא שלא ברור לאיזו מארבע הדוגמאות, אם בכלל, מכוונות המילים "אכן נמצא פער". אמנם לאחר פירוט הדוגמה הראשונה נכתב כי "אכן, ניכר כי קבוצת העובדים המתנגדת להתארגנות הפציעה את קבוצת הווטסאפ בהודעות נגד ההתארגנות, עד כדי הטר[ד]ת העובדים, ללא ש[סקובר] מחתה בידיה", אולם לא ברור אם דברים אלה הם המשך פירוט של טענת ההסתדרות או שמא קביעת ממצא על ידי דעת הרוב. זאת, בשים לב לכך שהדברים נכתבו בסעיף שבו פורטו ארבע הדוגמאות כטענות ההסתדרות ואילו ההכרעה לגביהן נעשתה בסעיף אחר; בהינתן שזו ההתייחסות היחידה לאיזו מארבע הדוגמאות הנדמית כקביעת ממצא; ובהעדר פירוט לבד מכך על מה מבוססת המסקנה כי "נמצא פער" ביחס של סקובר לקבוצת העובדים השונות.

על זאת נוסיף כי הדוגמה השנייה שהציגה ההסתדרות, אין בה כדי לתמוך במסקנה שהיא גוזרת ממנה, שכן מר שטיינר נקרא לשימוע לפני פיטורים לא רק בשל הדברים שאמר בריאיון לערוץ 13 וממילא זימונו הראשון לשימוע נעשה הרבה לפני קיום הריאיון כך שקשה לומר כי אלמלא הריאיון לא היתה סקובר מזמנת אותו לשימוע.

הדוגמה השלישית - בהעדר קביעה לשיתוף פעולה בין סקובר ובין עמותת תחרות ו/או בהעדר קביעה שלפיה עמדת סקובר יסודה בחוסר תום לב - אף דוגמה זו היא מוקשית, וקבלתה כראייה להוכחת היחס השונה עשויה לחייב גזירת מסקנה דומה אף מעצם עמדתה של סקובר בהליך המשפטי. ברי כי זאת אין לקבל.

אשר לדוגמה הרביעית - ההסתדרות תמכה דוגמה זו בין היתר ב"אירוע פיינטוד". לגבי אירוע זה קבעה דעת הרוב (בהקשר של טענה למעורבות הנהלת סקובר בפעולות ביטול חברות) כי אין לשנות מהמסקנות שנקבעו לגביו בהחלטה השנייה. לא ברור אם אמנם השתיתה דעת הרוב את מסקנתה בדבר היחס השונה גם על "אירוע פיינטוד". מכל מקום, "אירוע פיינטוד" הוא אכן אירוע משמעותי של פגיעה בהתארגנות מצד גורם בכיר בסקובר, שמרכז הכובד שלו אינו ביחס השונה ונדון בו בנפרד בהמשך הדברים.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

נעיר כי באופן עקרוני יכול אירוע אחד לבטא סוגים שונים של פגיעה בהתארגנות, אולם ככלל לא יהיה בכך כדי להצדיק פיצוי נפרד בגין כל סוג פגיעה. לפיכך, אף אילו היה מקום לקבוע כי "אירוע פיינטוך" אכן מבסס את הטענה ליחס השונה, הרי שלא היה מקום לפסוק בגין כל אחד מסוגי פגיעה אלה פיצוי נפרד.

125. פגיעה בהתארגנות באמצעות מנהלים: טענת ההסתדרות לפגיעה שכזו תוך הסתמכות על אירוע הנוגע למר רועי בכר נדחתה. אשר ל"אירוע פיינטוך" - כאמור, דעת הרוב קבעה שבעניין זה לא הובאו בהליך העיקרי ראיות שיש בהן כדי לשנות מההחלטות בבקשות לסעדים זמניים. נזכיר כי בהחלטה השנייה נקבע לעניין זה, בדעת רוב, שלא הוכח שהנעשה ב"אירוע פיינטוך" היה "בהנחייה מגבוה", אך "המצאות מנהל עיר, דרג ניהולי בכיר, בסמוך לנציגי ההסתדרות ולעובד המתנגד להתארגנות, במצב שמצולם בסרטון, והעדר עדות של מר פי[י]נטוך בנושא, די בהם כדי להוות ראיה בשלב זה לכך שמנהלים בדרג גבוה במשיבה, ערים ופוקחים עין על נסיונות לשכנע עובדים שלא להצטרף להתארגנות". דעת הרוב סיכמה נושא זה כך: נמצא יסוד לכך "שמנהל בכיר ב[סקובר] מביע עניין בפעילות של עובדים למניעת הצטרפות עובדים נוספים להתארגנות" ולכך שאותו מנהל "מדרבן את העובד המתנגד להתארגנות, שכלל לא שייך לאזור שלו, להמשיך בהתנגדותו". לדידנו, "אירוע פיינטוך" הוא אירוע חמור ומשמעותי של פגיעה בהתארגנות על ידי מנהל בכיר בסקובר, המצדיק פיצוי ברף הגבוה, עד לשיעור של 200,000 ₪. ונסביר.

126. יודגש תחילה כי הסרטון של "אירוע פיינטוך" אינו עומד לבדו, אלא לצדו ניצב תצהירו של מר רום דביר, שצילם את הסרטון. בתצהיר נכתב, בין היתר, כך:

"ביום חמישי, 5.11.2020, ... הגעתי בשעה 12:20 לערך למקום על מנת לסייע לנציגות [ההסתדרות] ככל הנדרש... זיהיתי מרחוק את מר יוסי ברכה ואת מר אלכס פולצוב ושליחה נוספת בשם יעל... לצידם זיהיתי אדם, לא לבוש בבגדי 'תן ביס'..., שישב על רכב, החזיק מחשב נייד ושוחח לסירוגין עם מר ברכה, כאשר מר ברכה עסוק בלהפריע לנציגות לשוחח עם שליחים שעברו במקום.

... לאחר בירורים... עלה כי הבחור שישב עם המחשב... הוא מר זיו פיינטוך [כך במקור - א.א.]. דרגתו הינה כדרגת מנהלים בכירים.

הפעלתי את מצלמת הוידאו בטלפון שלי...

לתדהמתי נוכחתי לדעת כי מר זיו פיינטוך 'מפעיל' את מר ברכה על מנת שהוא יחתיים שליחים במקום על ביטול חברות להסתדרות וימנע מנציגות ההסתדרות לשוחח עם שליחים ולצרפם להסתדרות...

...

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

מר פיינטוך אומר למר ברכה: 'יאללה, לך (תוך שהוא מצביע לכיוון נציגות ההסתדרות) זה יותר חשוב'... כלומר, מר זיו פיינטוך מפעיל את מר ברכה ללכת להפריע לנציגות ההסתדרות לשוחח עם שליחים." (הדגשה הוספה - א.א.)

כפי שנכתב בדעת הרוב, מר פיינטוך לא זומן להעיד. לא זו בלבד שיש ללמוד מכך שאילו היה מגיע מר פיינטוך להעיד היתה עדותו פועלת לחובת סקובר, אלא שהימנעות זו מותירה איתן את כל האמור בתצהירו של מר רוס דביר, והדברים מדברים בעד עצמם.

127. סקובר טוענת כי מר פיינטוך פעל על דעת עצמו ואף דעת הרוב קבעה כי לא הוכח שפעל תחת "הנחיה מגבוה". לדידנו, בנסיבות שבהן מנהל בכיר מבצע פעולה של פגיעה בהתארגנות, הנטל לא צריך להיות מונח על כתפי ארגון העובדים להוכיח שאותו מנהל פעל מכוח הוראות המעסיק, בשליחותו ומטעמו, אלא הנטל צריך להיות מונח על כתפי המעסיק להוכיח כי אותו מנהל פעל על דעת עצמו ובניגוד להנחיות המעסיק. בעניין זה, ההימנעות מלזמן את מר פיינטוך לעדות - פועל לחובתה. סקובר אף לא הציגה כל מסמך המאשש את טענתה שלפיה נערכה למר פיינטוך בעקבות ההחלטה השנייה "שיחה נפרדת, בה הוזהר להימנע מכל התבטאות שהיא בנוגע להתארגנות"⁶⁵. לצד זה יש לקחת בחשבון כי "אירוע פיינטוך" היה אירוע נקודתי שלא חזר על עצמו, לא על ידי מר פיינטוך עצמו ולא על ידי אחר, וכי סקובר שלחה הנחיות למנהלים בנושא ההתארגנות עוד ביום 23.10.20, כלומר יום למחרת הכרזת היציגות, ובהמשך שלחה תזכורות להנחיות אלה, גם לאחר ההחלטה השנייה.

128. מר שטיינר: בעניין זה איננו רואים עין בעין את קביעתה של דעת הרוב. לדידנו, היחס השונה שקיבל מר שטיינר היה יחס מקל, בשל היותו יו"ר ועד הפעולה, וודאי אין לזקוף זאת לחובת סקובר, כי אם להיפך, קל וחומר בהינתן העובדה שנקבעה עוד בהחלטה הראשונה ושלא נמצא לשנות ממנה במסגרת פסק הדין, שלפיה לא הוכח קשר בין פרוץ ההתארגנות בהסתדרות ובין עצם זימונו של מר שטיינר לשימוע. מקובלות עלינו בהקשר זה טענותיה של סקובר, שלפיהן עמדת ההסתדרות וקביעת דעת הרוב כובלות יתר על המידה את ידי המעסיקים בכל הקשור לאמצעים שהם רשאים לנקוט כלפי עובדים שנוטלים חלק בהתארגנות ומבצעים עבירות משמעת או מפריס בצורה זו או אחרת את חוזה העבודה שלהם.

⁶⁵ סעיף 166 לתשובת סקובר לבקשה העיקרית.

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

לדידנו, היחס כלפי מר שטיינר מדגים דווקא את מאמציה הרבים של סקובר לפעול בכל הקשור להתארגנות על פי דין - וטוב שכך, וזאת בנסיבות מורכבות ביותר. לפיכך איננו סבורים כי עניין זה מצדיק פסיקת פיצוי כלשהו⁶⁶.

129. פורום סקובר: נזכיר כי בהחלטה השנייה קבעה דעת הרוב כי סמיכות הזמנים בין פריצת ההתארגנות ובין הרחבת פעילות הפורום מצביעה על קשר ביניהם "באופן אשר יש בו יותר מחשד לנסיון לייתר את הצורך בהתארגנות" בהסתדרות, וכי במפגש האחרון של הפורום נדונו נושאים כלכליים טהורים. דעת הרוב לא מצאה לשנות מקביעתה זו במסגרת ההליך העיקרי ובמסגרת פסיקת הפיצוי ציינה כי לא היה מקום לכנס את הפורום בסמוך לאחר פריצת ההתארגנות בהסתדרות, אך משסקובר הביעה נכונות לדחות את כינוסו אף לפני מתן ההחלטה הראשונה, יש לפסוק פיצוי ברף הנמוך, כלומר עד תקרה של 50,000 ש"ח. מקובל עלינו כי בנסיבות העניין הפיצוי, אם בכלל, צריך להיות ברף הנמוך. זאת בשים לב לכך שלא נסתרו טענות סקובר באשר למהות הפורום ולכינוסו, כחלק ממסורת של מפגשי שולחנות עגולים שהתקיימו בעבר (9.1.20 ו-20.5.20), עוד לפני פרוץ ההתארגנות בהסתדרות, ומשלא הוכח באופן מספק קשר בין מועד ההודעה על כינוס הפורום ובין מועד פרוץ ההתארגנות בהסתדרות (שניהם ביום 22.10.20), במיוחד על רקע העובדה שבאותו היום ממש בא אל סיומו ניסיון ההתארגנות בהסתדרות (ביום 22.10.20 הודיעו סקובר והמזרחי לבית הדין, בהסכמה, על מחיקת בקשת הצד של המזרחי).

130. להשלמת התמונה נציין כי הסעד שניתן בעניין הפורום - הקפאתו - נכנס בגדר סעיף 33א(א)(1), המקנה לבית דין אזורי סמכות "ליתן צו מניעה או צו עשה" בשל הפרת הוראות סעיפים 33 ו-33א. אולם מתן סעד כזה אינו מייתר בהכרח סעד של פיצויים לדוגמה (סעיף 33א(ב)(2) לחוק). זה המקום להוסיף כי על רקע התוצאה שאליה הגענו בסוגיית היציגות, אנו מבטלים את הצו המורה על הקפאת כינוס הפורום כמבוקש בסעיף 246.2 להודעת הערעור. אם יחול שינוי נסיבות, טענות הצדדים שמורות להם.

131. סיכום השלבים הראשון והשני בתהליך התלת שלבי: העולה מהאמור עד כה הוא כי האירוע המרכזי המהווה פגיעה בהתארגנות מצד סקובר ומצדיק פסיקת פיצוי

⁶⁶ ראו גם הנפסק בעס"ק (ארצי) 18-08-25504 הסתדרות העובדים הכללית החדשה - יו טי אס יוניברסל פתרונות תחבורה בע"מ (15.5.2020).

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

הוא "אירוע פיינטוד". לדידנו, בנסיבות העניין יש להעמיד את שיעור הפיצוי המירבי בגין אירוע זה על 200,000 ₪.

132. השלב השלישי - קביעת הפיצוי בשים לב למכלול הנסיבות: לכתחילה ראוי היה

לפסוק בגין "אירוע פיינטוד" לכשעצמו פיצוי משמעותי, שיבטא את מורת הרוח ממנו בצורה מובהקת יותר, שהרי אותו אירוע משמעו העברה שלא כדין של מסר לעובדים על ידי מנהל בכיר בקשר להעדפותיו לגבי ההתארגנות. התנהלות שכזו מצד מנהל בכיר עלולה ברמת הסתברות גבוהה להשפיע על עובדים שלא לשתף פעולה עם ההתארגנות, ולכן יש להשקיף עליה בחומרה יתרה. אלא שבשים לב למכלול הנסיבות: חומר הראיות אינו מלמד על פגיעה שיטתית, רצופה וממושכת בהתארגנות מטעם הנהלת סקובר; נראה כי "אירוע פיינטוד", חרף חומרתו, היה אירוע נקודתי שלא נשנה, גם אם היה זה עקב ההחלטה השנייה, ואינו מלמד על הכלל; והתוצאה שאליה הגענו בסוגיית היציגות אינה נוגעת כלל לפעולות ביטול החברות אלא נובעת מפעולת ההצטרפות עצמה, וזו אינה קשורה כלל להתנהלות סקובר; ומשנתנו משקל לשיקול הדעת של הערכאה הדיונית אודות סכום הפיצוי, מצאנו להותיר את שיעור הפיצוי על 80,000 ₪.

133. סיכום נושא הפיצוי בגין הפגיעה בהתארגנות: ערעור סקובר מחד, והערעור-שכנגד מאידך נדחים. חיובה של סקובר בפיצוי בשיעור של 80,000 ₪ בגין פגיעה בהתארגנות נותר על כנו, הגם שלא מנימוקי דעת הרוב.

ד(3) הוצאות משפט

134. אף בעניין הוצאות המשפט אנו סבורים כי יש לקבל את ערעור סקובר. זאת נוכח מדיניות פסיקת הוצאות בסכסוכים קיבוציים. ההליך הנוכחי לא חרג מהמקובל בסכסוכים קיבוציים מסוגו. בנסיבות שכאלה לא מצאנו הצדקה לסטייה ממדיניות פסיקת הוצאות. לכן, לכתחילה לא היה מקום לחייב את סקובר בהוצאות משפט. מאותו טעם אין לקבל את בקשת סקובר בערעורה לחיוב ההסתדרות בהוצאות משפט, הגם שהערעור התקבל בחלקו.

ה. סוף דבר

135. הערעור (של סקובר) מתקבל בחלקו. הגם שקבענו כי באופן עקרוני ניתן להצטרף לארגון עובדים בשיטה הטלפונית, מצאנו כי לאור האופן שבו יושמה שיטה זו

בית הדין הארצי לעבודה

עס"ק 21-08-65708

במקרה דנן, לא הוכח כי ההסתדרות היתה ארגון העובדים היציג בקרב עובדי סקובר במועד הכרזת היציגות (22.10.20). עוד קיבלנו את ערעור סקובר על חיובה בהוצאות משפט. מנגד, חיוב סקובר בפיצוי בגין פגיעה בהתארגנות נותר על כנו בשיעור שנקבע בדעת הרוב, אם כי מטעמים אחרים. בהתאם - הערעור שכנגד נדחה במלואו. בשים לב למדיניות פסיקת ההוצאות בסכסוכים קיבוציים - אין צו להוצאות.

ניתן היום, כ' סיוון תשפ"ב (19 יוני 2022) בהעדר הצדדים ויישלח אליהם.

חני אופק גנדלר,
שופטת

לאה גליקסמן,
שופטת

אילן איטח,
סגן נשיאה, אב"ד

מר דורון קמפּלר,
נציג ציבור (מעסיקים)

גברת רחל בנזימן,
נציגת ציבור (עובדים)

